S. Klara Roza Fietz

Duhovni dnevnik

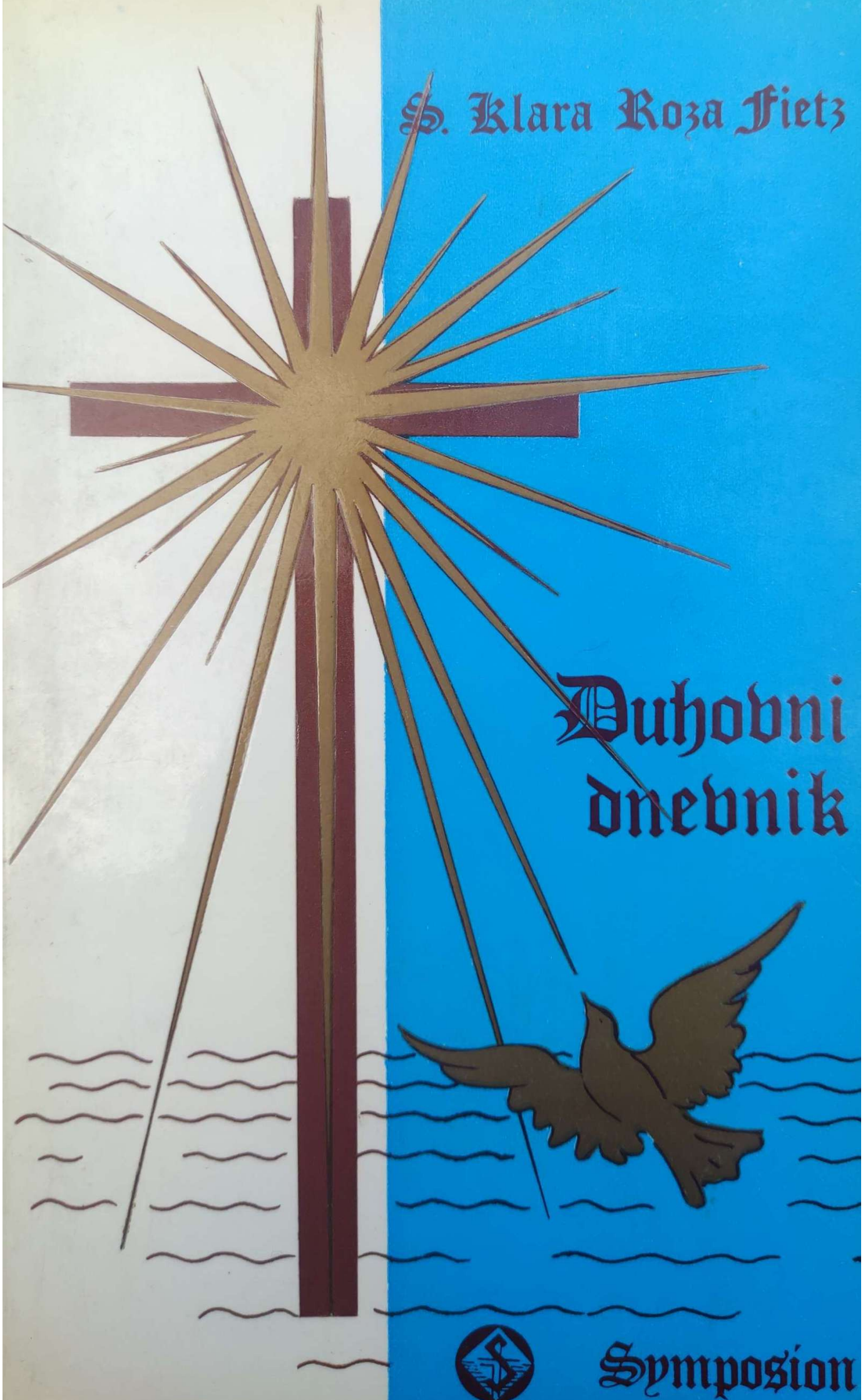

Symposion

27881

S. Klara Roza Fietz

Duhovni dnevnik

Januar 1989.

od

Silve, Saude i

Sejeze

SYMPOSION
BIBLIOTEKA ASKETSKO — MISTIČNIH DJELA
KNJIGA XXVI

Urednica

S. MARIJA OD PRESV. SRCA
(Anka Petričević)

S. KLARA ROZA FIETZ

Duhovni dnevnik

SYMPOSION
SPLIT, 1985.

Naslov izvornika
Heldenium der Liebe und des Leidens
Aufzeichnung der Ehrwürdigen Schulschwester
M. Klara Fietz
über ihr religiöses Innenleben
St. Gabriel — Verlag — Mödling bei Wien 1956

Preveo s njemačkog:
O. DAMJAN DAMJANOVIĆ, OFM

Lektor i korektor
MOPS

S dopuštenjem Nadbiskupskog ordinarijata — Split
Br. 1832/84. od 17. listopada 1984.

Izdaje i odgovara:
SAMOSTAN SV. KLARE — SPLIT, Končareva 29
Tisak: GRO TIPOGRAF — Rijeka

Predgovor

Službenica Božja Klara Fietz našoj religioznoj čitalačkoj publici nije nepoznata. Prije pet godina je u hrvatskom prijevodu izišao njezin kratki životopis što ga je napisao P. Odilo Altmann. Onima koji taj životopis nisu pročitali ili im on nije dostupan, ovdje njen životopis pružamo u najkraćim potezima da bi ovaj duhovni Dnevnik mogli čitati sa što većim zanimanjen i razumijevanjem.

Rođena je 6. siječnja 1905. u Nieder-Lindenwiese, u nekadašnjoj austrijskoj Šleskoj. Prigodom sv. krštenja je dobila ime Roza. Otac joj je bio klesar. Od ranog je djetinjstva naginjala pobožnosti. Nakon prve sv. pričesti pričešćivala se svake nedjelje. Sakramenat sv. potvrde je primila g. 1915. Taj je sakramenat doživjela na poseban način. Imala je osjećaj kao da joj je duša »natopljena milošću«. Kad je svršila tzv. građansku školu, po savjetu jedne sestre uršulinke stupila je u Družbu školskih sestara franjevki u Grazu — Eggenberg. Prigodom redovničkog oblačenja nadjenuše joj ime Klara. Već je kao tzv. postulantica svršila učiteljsku školu te je nakon novicijata odmah započela vršiti učiteljsku službu. U toj službi nije dugo ostala, samo do doživotnih zavjeta.

Kako je s. Klara bila vrlo nadarena, starješinstvo Družbe ju je odredilo za viši studij na sveučilištu da bi se kvalificirala za gimnazijsku nastavnicu. Da bi se mogla upisati na sveučilište, morala je najprije položiti gimnazijsku maturu. U listopadu 1928. je maturirala, a a studenom iste godine upisala se na sveučilište kao »redovita slušačica«.

Upisala je njemački jezik i zemljopis. Nakon četiri godine je najprije diplomirala, a zatim je ubrzo položila i doktorat iz njemačke književnosti. Bilo je to u srpnju 1932, a slijedeće je godine položila tzv. stručni ispit iz svojih predmeta koje je predavala.

Sestra Klara je ubrzo kao vrsna nastavnica stekla velik ugled i među svojim učenicama a i među građanima. Svoju je profesorsku službu i shvaćala i vršila kao svoj apostolat. Nije dugo predavala, jer je teško oboljela i nakon dužega bolovanja je svoj plemeniti život 15. lipnja 1937. završila svetačkom smrću. Najprije je pokopana na gradskom groblju, a nakon nekoliko godina joj je tijelo ekshumirano i preneseno u samostansku crkvu u Eggenbergu.

x x x

Kratko vrijeme prije smrti je s. Klara svom duhovniku Msgr-u Lorenzu Brandstätter-u predala svoj stenografirani duhovni Dnevnik. Kazala mu je: »Uzmite to, molim, i učinite s tim što vam se čini da je dobro za slavu Božju!«

Kad je Brandstäter rukopis pročitao, bio je iznenađen, oduševljen i duboko impresioniran. Odmah se dao na posao i transliterirao ga je na njemačku redovitu grafiju. On je, dakle, bio prvi koji je unišao u neslućene tajne bogate duše sestre Klare. Pročitavši pažljivo Dnevnik, svoj je doživljaj i sud o njemu izrazio ovim riječima:

»Čast Božja i što veća slava Božja predstavljala je dragocjeni sadržaj ovoga tako rano dovršenoga života. Ljubav je Božja bila velika strast koja je trošila ovu od Boga izabranu dušu i ispunjavala je gorljivom čežnjom da bi, ako je moguće, sva ljudska srca raspalila ljubavlju Božjom. Tom uzvišenom cilju imaju poslužiti i ove bilješke. Moram to, dakako, smatrati posebnim darom ljubazne Božje providnosti što mi je pružena mogućnost da dođem u posjed ovoga tako dragocjenog blaga, to više, što prije toga nisam ni slutio da s. Klara vodi duhovni dnevnik. Dan prije njezine smrti sam zamolio sestru da mi dopusti poslužiti se njezinim pismima što ih je upravila meni, a izraz su života njezine duše, ako bi to poslužilo slavi Božjoj i bilo za duhovno dobro drugih. To je bila prigoda da mi sestra preda svoje duhovne bilješke.

Kad sam nakon nekog vremena to počeo čitati, bio sam uvelike iznenađen. Spoznao sam da mi je u dio palo vrlo veliko blago. Bio je to neobično snažan utisak što sam ga doživio čitajući te retke. O, na kako se divan način u toj duši očitovala snaga Božje milosti! A kako se doimlje i vjernost te duše koja se briźljivo koristila primljenim milostima! Ovaj s Bogom povezani unutarnji život bijaše, dakle, sakriveni izvor onoga tako lijepog vanjskog krepostima bogata života. O, kolik je tu postojao sklad između ta dva života!

Da sam takav spomenik Božjega milosnog djelovanja prepustio zaboravu, ne bi li to morao smatrati prikraćivanjem Božje slave? No, sada je došao čas da objavljivanjem njezinih bilježaka bar u nekoj mjeri pripomognem da se ispuni žarka želja bogoljubne sestre. Ona je željela ljudska srca raspaliti božanskom ljubavlju.

Ovdje svakako treba naglasiti da Bog ne vodi svaku dušu na isti način. On svoje milosti dijeli na različite načine, sve to čini po svojoj slobodnoj odluci. Zato i nije moguće da sve ono, što je činila sestra Klara, nasljeduju svi bez razlike. S druge opet strane se čovjek mora čuvati da njezine putove ne prosuđuje sa svog vlastitog gledišta. Bog od duša koje vodi po visinskim mističnim putovima štošta zahtijeva što se duhovnom putniku, koji ide običnim putovima kreposti, čini nerazumljivim. Bilo bi vrlo pogrešno kad bismo u prosuđivanju takva unutrašnjeg života primijenili neko svoje vlastito mjerilo. Ako sami sebi moramo priznati da ne bismo bili sposobni za takav heroizam, kao što nam se on pokazuje u životu sestre Klare, zato se to više moramo radovati što Bog i u našem vremenu, kad je smisao za nadnaravno u širokim slojevima iščezao, uvijek nanovo izabire duše koje upotrebljava kao izabrano oruđe svoje milosti. Čini se da je sestra Klara

takvo oruđe u Božjoj ruci po kojem on želi ljudima našega vremena priopćivati bogatstvo svoje milosti. Tko bi mogao čitati ove bilješke, a da ga one ne raspale, i novom ljubavlju ne privuku Bogu i kreposnom životu? Dakako, ako nam je stalo do toga da se njima okoristimo, moramo ih čitati s poniznim i jednostavnim osjećajem, bez predrasuda; samo treba da nas vodi želja kako bismo iz njih crpli ono što nas izgrađuje.

Ako nismo kadri nasljedovati uzvišeni primjer kreposti ove bogoljubne sestre, zato nastojmo sebi postaviti zadatak da ćemo novim žarom izvršavati svoje dužnosti i uobičajene poslove te nastojati revno iskoristiti sve prigode za vježbanje u različitim krepostima koje nam se nude. Nastojat ćemo da naša ljubav bude velikodušnija i da sa slabostima svojih bližnjih budemo obzirni: dobrostivo ćemo opraštati, iz ljubavi ćemo činiti usluge itd.; nastojat ćemo oko poniznosti, bit ćemo gorljiviji u malim odricanjima i mrtvenju, spremniji i požrtvovniji u nošenju vlastitih križeva iz ljubavi prema onome koji se za nas žrtvovao.«

x x x

Vrlo je kratko razdoblje života sestre Klare koje je na dnevnički način prikazano u njizinim stenografskim bilješkama. Prvo je svoje unutrašnje doživljavanje zabilježila na Staru godinu, 31. prosinca 1933, a posljednji puta je posegla za svojim dnevnikom 27. siječnja 1937.

Taj svoj Dnevnik nije vodila sistematski, nije u nj unosila svaki dan ono što bi doživjela, nego je o tome odlučivalo njezino opće raspoloženje i zdravstveno stanje. Kad je počela pisati, zdravlje joj je već tada bilo ozbiljno narušeno.

Dnevnik sestre Klare predstavlja višestruku literarnu izvornost. Prije svega treba naglasiti kako ga ona nije vodila da bi se njime, prije ili kasnije, netko drugi mogao korisno poslužiti; u tom je pogledu imala pred očima samo svoje osobne duhovne potrebe. Zato ovaj Dnevnik ima u strogom smislu sasvim subjektivan ka-

rakter. U njemu je ova Božja ugodnica iznijela ono svoje najintimnije doživljavanje na području milosnoga života koje spada u carstvo mistike, a bilo je nepoznato čak i njezinu duhovniku.

Sestra Klara nije bila samo obična, pobožna i savjesna redovnica. Iz njezina se Dnevnika jasno razabire kako je na poseban način bila izabrana i kako ju je Duh Sveti obdario dubokom kontemplacijom i bogatim mističnim doživljavanjima. Ako bismo se htjeli izraziti slikovito, za njezinu bismo dušu mogli reći da u njoj, kad čitamo njezin Dnevnik, nailazimo na nedogledne milosne vrhunce a isto tako i na milosne ponore ljubavi Božje koja se u njoj nastanila i duboko ukorijenila.

U Dnevniku nije nijedanput izričito spomenula sv. Franju Asiškoga, svoga duhovnog oca, ali iz svakoga retka osjećamo profinjene ugođaje Franjine duhovnosti kojom je bila posvema prožeta.

Tko bude pažljivo i bez predrasuda čitao ove bilješke, kako naglašava Brandstätter, doživjet će snažne unutrašnje poticaje da se sasvim preda djelovanju Božje ljubavi i da se svom ozbiljnošću dade na sistematsko provođenje duhovnoga života. Sestra Klara nas svojim neodoljivim primjerom na to potiče i privlači.

Sestra Klara je već za života među onima koji su poznavali njezin uzoran život uživala glas svetosti, a ovaj je Dnevnik to na svoj način potvrdio. Mnogobrojni se vjernici pobožno i s pouzdanjem u svojim različitim potrebama utječu njezinu zagovoru i po svom dubokom uvjerenju doživljavaju uslišanje svojih molitava što ih po sestri Klari upravljaju pred Božje prijestolje.

Sve je to potaklo nadležnu crkvenu vlast da je pokrenula tzv. dijecezanski informativni proces da bi, ako je to volja Božja, sestra Klara bila proglašena najprije blaženom a zatim svetom. Taj proces je otvoren već 1941. i uspješno je dovršen, a sada Sv. Kongregacija za proglašenje svetaca u Rimu proučava dostavljeni joj materijal spomenutoga dijecezanskog procesa.

Radovat ćemo se, pridonese li i ovaj naš prijevod Duhovnoga dnevnika sestre Klare bar nešto za njezino

uzdignuće u Crkvi Božjoj. Za života je stekla dva akademska naslova — profesor i doktor, a kad je otvoren spomenuti dijecezanski proces za njezino proglašenje blaženom i svetom, stekla je pravo na naslov — Božja službenica. — Dao Bog da je uskoro mognemo častiti i štovati javnim kultom najprije kao b l a ž e n u , a zatim kao s v e t u .

Još nešto treba spomenuti: Iz praktičnih razloga nisam zadržao naslov izvornika što ga je stavio izdavač, nego sam ga pojednostavio i skratio da ga zainteresirana čitalačka publika mogne lakše svladati i pamtiti.

Njemački izvornik nema nikakvih bilježaka ni u tekstu ni ispod njega. Mišljenja sam da su one korisne i potrebne pa sam ih dodao svome prijevodu. Nadam se da će one čitaocima biti korisne.

U Zagrebu, sredinom sprnja 1983.

Prevodilac

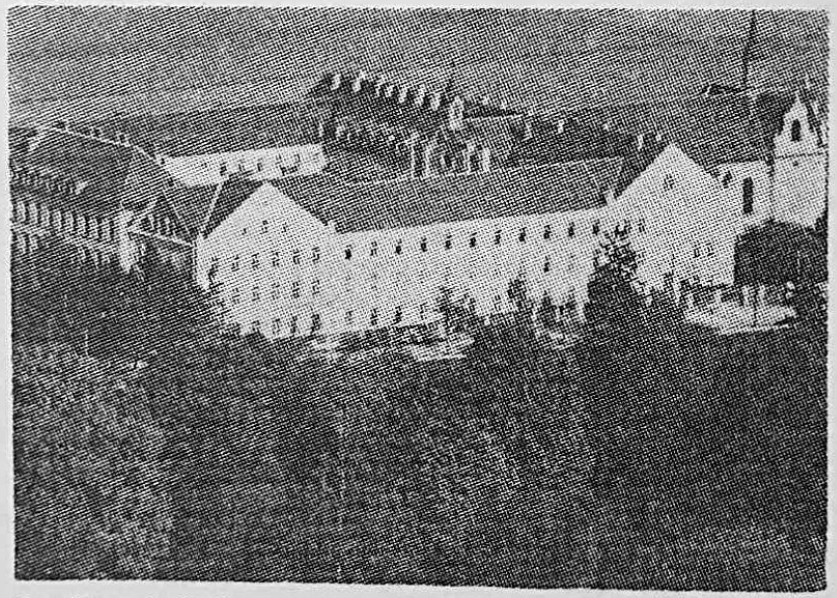

Institut i kuća matica školskih sestara u Grazu — Eggenbergu

Godina 1933/1934.

31. prosinca 1933.

Duhovna obnova: Ljubav i predanje. Sve ostalo je sredstvo za to i pokora. Ona me uvijek mora podsjećati na ovu svrhu moga života i treba da rekne Gospodinu Bogu da ja ljubav i predanje uzimam ozbiljno... Po mom su uvjerenju dvije zapreke: udobnost i oholost. To mi još nije jasno. Protiv nje moram početi; ona je neprijateljica revnosti do koje mi je ipak mnogo stalo. Zato: tvrd ležaj; ali još neću odlučiti kako često. 1. Nemam za to odvažnosti, 2. još ne znam da li smijem. To je za sada samo pokušaj, da li ja to uopće mogu. Što sam inače toliko htjela, nije mi bilo dopušteno. Teško mi je. No, zato će se Bog najprije pokazati sklonim da umjesto djela primi dobru volju. Volja i čežnja su tu. Strašim se, međutim, da neću ispuniti odluke za cijeli život ili za duže vrijeme. Živim od dana do dana. Općenita je odluka već tu, ali samu sebe ne mogu obvezati. — Provođenje života u Božjoj nazočnosti ostaje moja posebna točka ispitivanja savjesti. To me toliko usrećuje.

Od Božića sam se ponovno našla posve blizu Gospodina. Toliko sam se radovala Djetetu Isusu. Kad sam u božićnoj noći došla u kor na matutin,[1] pri srcu mi je bilo tako teško kod pomisli da preda mnom stoji budućnost. Tko zna kako će biti dugačka, možda puna borbe, beskrajno pusta. Borila sam se tada sama sa sobom preko jedan sat. Pomisao da je Spasitelj od svoga prvog časa na zemlji imao pred sobom sve svo-

1) matutin (lat.) — nekoć dio Božanskog časoslova, a u našem obnovljenom Časoslovu je to Jutarnja.

je trpljenje, dala mi je snage za općenitu odluku da se, naime, želim vjerno boriti sve do smrti. To je bio Božić u meni. Privukao me je k sebi i sutradan me je stajalo muke da se u društvu ostalih otrgnem od svoga unutarnjeg svijeta. Bog je tako dobar; on dobro zna da istom počinjem i da mi je potrebno njegovo bodrenje.

Još nikada nisam doživjela tako sretnih praznika[2]. Skoro da sam zavidna onim sestrama s mirnim zanimanjem koje im ne zaokuplja dušu. No, Bog zna i to kako je mnogo teže usred razonode svojim mislima biti uz njega. Jedno mi je postalo jasno: nije sve u tome da se nešto postigne, nego je u tome da se za tim čezne. Nije ni u tome da se nešto nađe, nego da se traži. O, kad bih samo tražila! Da Bog dopušta da ga se nađe, o tome nimalo ne sumnjam. Ali to, da te uvijek tražim, da za tobom čeznem, to za sebe molim kao najveći dar. To ću činiti, ako Gospodina ljubim. Zato mu upravljam svoju molitvu, neka bi mi dao da ga ljubim — bez pridržavanja, posvema, uvijek. Ima li osim tebe još nešto za čim težim? Ako te, Bože, jedna žilica moga srca ne ljubi, nemoj je iščupati; bojim se da bi ih moglo biti tako mnogo da ti onda više ne bih mogla prikazati cijelo srce. Ne, uroni je u svoju ljubav i udijeli mi milost da te ljubim bez mjere i bez kraja. Moje je srce tako malo sposobno za ljubav; promijeni ga! Da, ako smijem biti smiona, molim te: Podaj mi svoje vlastito božansko Srce da bih te mogla ljubiti, kako želim.

O, kako sam bijedna! Tako mi gdjekada dođe sasvim smiješna pomisao, kako je ovo ili ono, što činim, nešto izvanredno. Stid me je što to pišem i svaki put se sramim, kad mi se nametne takva misao, jer je besmislena. Ono, naime, što se meni čini izvanrednim, ostalima je po sebi razumljivo. Godinama nisam sudjelovala u zajedničkoj molitvi i uopće u zajedničkim či-

2) Kao profesorica s. Klara misli na božićne školske praznike.

nima.[3] Da sada budem redovita, to me stoji izvjesnog naprezanja. Zato gdjekada mislim da već činim nešto veliko. A ostali? Njima je to po sebi razumljiva navika. To je ispraznost! Jedno me tješi: Kad mi dođe takva misao, bude mi odvratna, isprazna i smiješna te mi se čini da možda time vrlo često vrijeđam Boga. No, on u meni drijema i spreman je da mi se svakog časa suprotstavi. Toga neprijatelja moram zahvatiti u korijenu. To će biti posao budućnosti.

11. siječnja 1934.

Bože moj, zašto si mi tako dobar? Sada naslućujem, što je to nebo: to je ulaženje u Boga. Prekjučer ujutro mi je Bog dao doživjeti predokus toga neba. Bio je to blaženi san. Ne, bila je to blažena stvarnost. Učinilo mi se kao da sam bila u nekom drugom svijetu i čudila sam se, kako je i taj dan bio obična svagdašnjica, kao i mnogi drugi. Hodala sam tada u svjetlu i ljubavi, a hodam još i danas. Bog zna da k njemu još ne mogu ići tamnim putem. Zato me vodi na Tabor. I jutros sam u zrcalu Božje ljubavi gledala tako mnogo odbačene i prezrene ljubavi da sam morala zaplakati. Bože, daj mi milost raskajane ljubavi! Htjela bih svoje grešno JA spaliti u vatri Božje ljubavi. Moja je molitva pred Bogom samo neko mucanje, ležanje pred njim, pružanje ruku prema njemu i prepuštanje ljubavi koja posiže za mnom i uzima me u sebe. Tako sam smiona da Boga uvijek nanovo molim, neka bi mi dao svoje vlastito srce da bih ga mogla ljubiti kako on to zavređuje. Tako živo osjećam neznatnost cjelokupnoga našeg djelovanja nasuprot Božjoj veličini. Želim samo tebe, tebe jedinoga.[4]

3) Studij i školske dužnosti su bile razlogom da je od zajedničke redovničke molitve bila »dispenzirana« — izuzeta.

4) Ovdje s. Klara prvi puta sažeto prikazuje svoje mistično doživljavanje.

19. siječnja 1934.

Ne mogu više ništa drugo htjeti osim Boga. U mene je ušao velik mir, tako nešto kao osjećaj da više ne postojim, nego da sam ušla u Boga i da u Bogu počivam. Pred njim ležim, tako mi se nekako čini, kao nešto što samo po sebi ništa ne čini, ništa ne može, ništa neće, nego samo čeka da ga oživi Duh Božji. Pričinja mi se da Bog radi na djelu, za što ga uvijek molim: neka bi moje grešno JA pustio unići u sebe, u svoju ljubav.

5. veljače 1934.

O, moj Bože, kada će doći trenutak u kojem ću posve nestati u tebi? Želim da me nestane, da me tvoja ljubav upije. Toga sama sebi ne mogu predstaviti, a ipak to želim. Ljubim svoju bijedu, jer mi je zbog nje Bog tako dobar; bolno osjećam svoju ljudsku narav, jer me stješnjava. Kad me obuzme čežnja za Bogom i da bih išla k njemu, tada se uvijek nanovo spotaknem na granice svoga zemaljskoga stanja. Svaki dan to osjećam kao veliku milost, ali i kao veliku bol, što ne mogu posve unići u Boga. I kad bih živjela još možda dvadesetak, tridesetak godina! Bože moj, istom sada posve shvaćam kako je i zašto ova zemlja mjesto progonstva. Kada ću unići u tvoju ljubav?

9. veljače 1934.

O, ponori ljubavi, tko vas može izmjeriti? Za mene sada postoji samo jedno: Bog koji je ljubav. Ništa me više ne zanima, iako se za toliko toga moram zanimati. Što se mene tiče, potrebna su mi samo četiri zida. Sa svojim Bogom želim biti sasvim zatvorena. Moje mi zvanje toga ne dopušta. Uvijek se moram siliti da pođem na posao svoje službe. Ni to nije ispravno, jer je to volja Božja, i ja sa svom ljubavlju moram prigrliti tu volju. Svoj posao, doduše, obavljam rado, ali se tada ne mogu s Bogom baviti onako kao što bih željela.

Zato mi to biva teško. Bože moj, uveo si me u vrt svoje ljubavi, a moja duša sada gladuje za tim da posve uniđe u tebe. Ne znam kako bi se to moglo ostvariti, ali cijelo moje biće za tim gorljivo čezne. Ti si svemogući Bog. Ti ćeš to učiniti.

13. veljače 1934.

Sutra je Pepelnica. Molila sam Boga prije nekoliko dana neka bi se udostojao poslati mi kakav križ. Nekoliko dana nakon toga mi je u molitvi došla misao da će to Bog učiniti istom onda kad svoj sadašnji život što više iskoristim, tj. kad dobro upotrijebim sve obične prigode. Tada sam preduzela slijedeće, ali samo za sveto korizmeno vrijeme: 1. Uvijek ću klečati slobodno, neću se podbočiti. 2. U mnogim malim nelagodnostima neću sebi dopustiti nikave udobnosti. Ovo posljednje sam već danas prvi put provodila. Neće mi to biti lako. No, to ću činiti uz pomoć Božje milosti. Vrlo sam osjetljiva, ali Boga ne molim da mi to oduzme. Tako imam više prigode za žrtvu. Ove su me dvije odluke stajale mnogo svladavanja. No, odmah je došla nagrada: željeni križ mi je bio na dohvatu, posve blizu. Gospodine, udijeli mi svoju preobilnu milost! Samo pouzdavajući se u nju, idem prema tebi putem kojega bih se inače plašila.

21. veljače 1934.

U dubokoj sam tami. Hoće li me Bog povući u samoću svoga križa? Za to sam ga molila. Čini mi se kao da sam ovijena nekom teškom koprenom, Bože moj! Samo nemoj dopustiti da sada padnem: Nalazim se u nekoj krizi. Ne želim nikakve utjehe; samo ne uvrijediti tebe, ljubiti samo tebe bez mjere i bez granica, ne razočarati tebe u tvojim očekivanjima. O, kad bih znala osigurati ove tri točke! Onda bih, Gospodine, željela još više, još više! Ja, dakako, nisam toga vrijedna, ali ti na to ne gledaš. Vjerujem u tvoju milost i zato te molim: trpljenja, trpljenja, ali ljubavi! Da li je moguće ljubiti Boga a da se to ne zna? Uvijek molim

za to Boga. Ta sada većinom ništa ne osjećam, ležim na zemlji. Znam da je on tu, ali ga ne mogu vidjeti, a ne usuđujem se ni moliti da bi mi se opet dao vidjeti, jer u dubini svoga srca vjerujem da on to sada želi imati.

6. ožujka 1934.

Ima časova, kad mi se sve, i život i smrt, čini besmislenim. Gospodine, smiluj mi se! Ne dopusti da propadnem! Ne dopusti da se u meni ugasi revnost, težnja, ljubav! Sve me hoće slomiti. Bože, samo mi daj da te ljubim! Ne odbaci me od sebe! Izvan tebe je pakao. O, Bože, smiluj mi se!

7. ožujka 1934.

O, ljubavi, ponovno si me donijela kući! O, kako sam tako hladna prema tako velikoj ljubavi! Jasno vidim da je to Božja dobrota, da njegovu ljubav možemo upoznati samo posve izdaleka kao i sasvim ovijenu koprenom. Osjećam da inače ne bi bilo moguće živjeti. Ljubav bi morala biti toliko jaka da bi bezuvjetno nanijela smrt. O, kad bi ljudi ipak malo više poznavali tvoju ljubav! Ja te, od tvojih stvorova najbjednija, usrdno molim: Ne odbaci me od sebe! A ja sam to zavrijedila. Na toliku sam ljubav odgovarala tolikom hladnoćom! Učini sa mnom što hoćeš, ali me ne odbacuj od sebe! Ne mogu biti bez tebe!

18. ožujka 1934.

Nedjelja Muke. Moja je Ljubav raspeta. Danas ujutro sam je pitala, smijem li joj pružiti neku »utjehicu«. Primila sam odgovor da je svako, u ljubavi izvršeno mrtvenje, utjeha i ublaženje u njegovu trpljenju. Sada moram biti revna i dosjetljiva. Kako je dobar veliki Bog kad se udostoji primiti naša bijedna nastojanja! O, kad bih mogla cijeli svijet raspaliti plamenom ljubavi! Međutim, ja sama još ne gorim. Oprosti mi, moja Ljubavi! Živo osjećam, kad bih svoj život i svoje tijelo

predala komad po komad u najvećim mukama za Boga da bih time učinila nešto što je samo po sebi razumljivo i nakon toga bih samoj sebi morala reći: »Beskoristan sam sluga.« (Lk 17, 10) I kad bih zbog ljubavi umrla, to bi bilo sasvim normalno i ništa čudno. Ali, ja sam hladna, i to je moja krivnja! O, kad bih te mogla ljubiti! Želim samo tebe, tebe ljubiti i u tebe ući! No, kako je moje htijenje siromašno! Gdjekoji ubojica svojim djelom Bogu ne nanosi toliku žalost, kao što mu je nanosim ja svojim malim stvarima. On možda nije primio mnogo milosti, od njega Bog ni ne očekuje mnogo. Mene je, međutim, obasuo milošću i ljubavlju pa mora čekati da se za nj istrošim u ljubavi.[5] Uvijek moram Boga uspoređivati s vrtlarom. Možda mu zadaje veću bol, ako mu propadne koji mali cvijet, koji mu je vrlo drag, za koji je učinio sve, nego ako mu propadne koja velika voćka do koje mu nije stalo, jer nije mnogo obećavala. Ja sam cvijet koji on ljubi, koga njeguje, u kojem želi uživati. A kakva sam ja? O, moj Bože, podnosi me! Samo jedno nemoj: Nemoj me odbaciti! To sam doduše zaslužila, ali toga ne mogu podnijeti. Bez tebe ne mogu postojati. Želim ljubiti i trpjeti, u ljubavi i trpljenju želim tebe posjedovati. Drugo, o Bože moj, ne želim!

21. ožujka 1934.

O, kako sam ipak jadna! Molila sam za neku pokoru, a jer sam jučer zbog njezinih posljedica morala malo trpjeti, i jer je trpljenje uopće na mene navaljivalo s više strana, a ipak je, sve zajedno uzeto, bilo vrlo neznatno, u svojoj sam unutrašnjosti bila razdražljiva i zlovoljna, iako sam sebi uvijek nanovo govorila, kako bih ipak sve to morala podnositi s unutrašnjim klicanjem. No, ja sam takva: hoću križ, a ako on dođe, nisam ga vrijedna. Oprosti mi, Bože, i prema meni imaj samilosti kao prema najbjednijoj od tvojih stvorova!

---

5) Misao je to sv. Franje: »Da je Bog kojega zločinca obasipao tolikim milosrđem, deset puta bi bio svetiji od mene« (Čel. II, 123).

Bit ću odlučna. Daj mi svoju milost, jer sam posve bijedna. Jučerašnje je unutrašnje svečano raspoloženje iščezlo, svijest o povezanosti s Bogom je izblijedjela. Možda je to Božja kazna. Zato ću to mirno podnositi. Možda je to komadić izmoljenog trpljenja. Onda hvala, Gospodine, i daj mi ga još više ali zajedno sa svojom milošću, još više!

1. travnja 1934.

Uskrs. Moja je općenita odluka do slijedećih duhovnih vježbi na ljeto: Svaki ću dan početi s novom revnošću i novom ljubavlju.[6] Svakog ću jutra tu misao nanovo razglabati. Uvijek ću tijekom dana biti spremna na ono što Bog hoće. Osluškivat ću mala, tiha nadahnuća milosti i bezuvjetno ću ih slijediti.

Za vrijeme svetog sata noću od Velikog četvrtka na Veliki petak[7] mi se pričinilo kao da me Spasitelj nježno moli da bih se dragovoljno odrekla svake unutrašnje utjehe, čak i unutrašnjeg uskrsnog klicanja srca. On to želi primiti kao utjehu u svom trpljenju. A što bih drugo i mogla učiniti nego ga zamoliti da mi oduzme sve što u bitnosti nije on sam. I uslišao me je. U meni vlada mir i velika tišina, duboko spokojstvo i čežnja za njim i za njegovom ljubavlju. I ukoliko to baš i nije tako daleko od moje »utjehice« za moju ljubav. Ipak dobro znam da sama ne mogu ništa i da sam posve siromašna. Hoću samo ljubav, bezgraničnu ljubav, želim te ljubiti djelom i istinom.

Čini mi se kao da se sada u meni zbiva stapanje moje volje s Božjom voljom. Radi li se o poslu ili o molitvi, o ovome ili onome, već sada postajem ravnodušnija nego što sam bila prije. Dakako, da mi je ono vrijeme, kad se mogu više posvetiti molitvi, još uvijek

6) Duhovno načelo sv. Franje: »Započnimo, braćo, služiti Gospodinu Bogu, jer do sada jedva da smo malo ili ništa napredovali. (Čel. I, 103)

7) Ta je pobožnost nazvana »Getsemanska ura«, a sastoji se iz usmenih molitava i razmatranja pred izloženim Presvetim.

draže negoli ono, kad sam zatrpana poslom. U tom su pogledu i praznici ove godine dobili posve novo značenje. Morat ću se pomalo od toga osloboditi. No, znam da to ne ide jednostavno. Želim naprosto pustiti Boga da on djeluje. On, dakako, u meni djeluje, to jasno osjećam. Ono nešto malo pokore što sam je obavljala u korizmi, a djelomično već i prije, nakon Uskrsa ću opet nastaviti: 1. tvrd ležaj, triput dnevno u tjednu pooštreno... 2. dnevno disciplina (bičevanje); ustreba li, svake ću srijede i četvrtka izostaviti; 3. dnevno ću u cipelama nositi drvo, najmanje pol dana; to ću činiti, ne bude li loših posljedica; 4. srijedom i petkom neću popodne uzimati čaj. — Otprije ostaje: slobodno klečati — bez naslanjanja, u neudobnostima neću sebi priuštiti udobnost. »Zbog ljubavi Gospodina Isusa Krista prezrela sam kraljevstvo svijeta..! Budem li kadgod koju od ovih vježbi obavljala s neraspoloženjem i zlovoljom, zato ću je podvostručiti. O, Ljubavi, daj da s tobom budem sjedinjena u ljubavi i trpljenju! Ti radi sve; ja ne mogu ništa (usp. Iv. 15,5).

7. travnja 1934.

Doista, ja ne mogu ništa. Da toga nisam nikada znala, sada bih morala znati. Postala sam posve siromašna. Znam, doduše, da ni prije nisam bila bogatija. Što sam imala, bilo je Božje. Pa ipak sam, ako ćemo pravo, bogata, jer vjerujem da si ti, Bože, sa mnom. Vjerujem to, premda ništa od toga ne osjećam.

U mojoj cjelokupnoj sadašnjoj velikoj bijedi Bog mi je dao jedno: da mu zato mogu zahvaljivati cijelim, punim srcem i da ga mogu moliti za više; da, za više, ako mi osigura samo jedno, da ga ne mogu uvrijediti i da ga, usprkos svojoj velikoj bijedi i svojoj posvemašnjoj nemoći, mogu bezgranično ljubiti. Samo to hoću, i to s ljubavlju, pouzdavajući se u njega; čeznem za malim sudjelovanjem u njegovu trpljenju da bih mu pružila »malu utjehicu« u nepravdi što mu je nanosimo. U svojoj sam sadašnjoj posvemašnjoj tami i osamljenosti ipak od Boga primila drugu utjehu: na Veliki četvrtak u noći je primio moj mali darak. Gdjekada

u svojoj bijedi i bezutješnosti samoj sebi izgledam kao ona koja je potajno odlikovana, koja dijeli slatku tajnu s onim koga jedinog hoće ljubiti. Ako to nije ispravno, neka mi onda Bog i to oduzme. Ako bi se Bog k meni ponovno svratio s puninom svoje radosti, osjetila bih to kao poniženje. Tako imam ugodan osjećaj da me je Bog malo odlikovao, da sam zavrijedila malo više se približiti njegovu križu. A nije li sve to možda samo potajna oholost. O, Bože, bojim se same sebe. Oslobodi me od mene i silom me privuci k sebi, posve i snažno. Ne želim osjećati ugodnost ljubavi; to sam već kušala. Hoću samo ljubav i u ljubavi tebe, jer si ti sam ljubav!

Spokojstvo i mir se nalaze posve duboko. Muči me samo jedno: briga, da Boga sada ne bih vrijeđala ni razočarala. Moja molitva nije više molitva; to je samo neko hvatanje, neprestano hvatanje rastresenog duha. O, kako se sada osjećam teško, tromo i zemaljski! Ali i sada znam kako sam nekoć malo učinila, kad me je Bog nosio svojom milošću. Kad bi me ljubav gdjekada otrgnula, iščezla bi tromost i osjećala sam se tako slobodnom. No, sve je to činio Bog. Znam da sama nikad neću nešto moći. Znam, međutim, što ću tada učiniti: sebi ću prisvojiti Božju svemogućnost i njegovu snagu. Pustit ću da me ona posve obuzme pa ću sve raditi s njom i u njoj. Tako ću uvijek ostati nemoćna, pa nikada neću moći kazati da sam ja nešto učinila. Osjećam da sama po sebi neću nikada nešto moći. — Na zaslugu uopće ne mislim. Jednom ću, kad se preda mnom otvori vječnost, pred svojim Bogom stajati posve siromašna. Nadam se da će on tada raširiti plašt svoje ljubavi i da će me njime zaogrnuti.[8] Rado želim biti posve siromašna, samo ako te mogu ljubiti i veličati. Neću misliti na sebe, na svoju dušu, ni na to kako bih je doista mogla učiniti lijepom. Samo želim misliti na to, kako bih mogla ljubiti svoju Ljubav i učiniti da ona bude ljubljena i slavljena.

8) Ne aludira li s. Klara na sv. Franju kojega je asiški biskup, kad se pred svojim ocem ogolio, zaogrnuo svojim plaštem? — (usp. Čel. I, 15)

13. travnja 1934.

Bog je neizrecivo dobar. Da li je moguće da on u ljubavi primi ono što mu pruža moje sadašnje siromaštvo, i moja bijeda i moja nemarnost? Prekjučer mi se u razmatranju pričinilo kao da mi Bog kaže: Otkupio sam te trpljenjem svoje ljubavi na križu, sada treba da ti mene po ljubavi i trpljenju oslobodiš križa. Imala sam osjećaj — to je, dakako, drskost i ne znam odakle mi je samo ta misao došla — i pričinilo mi se kao da Spasitelj oslobađa ruku od križa i kao da mi kaže kako sve što iz ljubavi prema njemu činim smatra utjehom i naknadom; osim toga mi se pričnilo kao da me je tom rukom obujmio i privukao k sebi, te me je bodrio da nastavim. — Ja treba da svoju Ljubav oslobodim od križa! Kad je tome tako, onda moram plamtjeti revnošću. A ja to ne činim. Uvijek ga nanovo usrdno molim da bi me ostavio u suhoći, siromaštvu i zapuštenosti, samo ako ga budem mogla ljubiti i ne vrijeđati. Silno strahujem da bi onaj Zli[9] mogao iskoristiti ovo vrijeme i da me povuče u mlakost. Svako jutro samu sebe potičem: Nova revnost, nova ljubav! No, to bi moralo, dakako, izgledati posve drugačije. Često me muče vrlo ohole misli. U neizvjesnosti sam kako će moj put dalje ići. Hoće li to biti ljubavna čežnja za mojim Bogom ili će biti borba protiv mora pogrešaka u kojem se nalazim, ili će biti obadvoje?

Moram pomno njegovati mrtvenje, jer sa svakom boli, koju na se preuzmem, oduzmem jednu bol svom Ljubljenome na križu. Zato ću se odreći gdjekojega pogleda u nasmijanu proljetnu prirodu; po mogućnosti ću se ograditi od svega nepotrebnog da bih bila sama s Gospodinom.

Narednoga ću tjedna svaki dan pooštravati svoj tvrdi ležaj i trapnju nogu; ako ikako bude moguće, protegnut ću to na cijeli dan. O, moj Bože! Daj mi revnosti! Svaki dan rano ujutro preduzimam da ću u svemu postupati što je moguće savršenije. Međutim, prigodom ispitivanja savjesti moram samoj sebi priznati da ži-

9) Zli = đavao

vot provodim tupoglavo. Ipak neću popuštati. S Božjom milošću mi i to mora postati navikom. Pomozi, Gospodine, pomozi! Sve iz ljubavi prema tebi! Cijelom dušom želim samo tebe ljubiti. Učini da bih to mogla, iako baš ništa od toga niti osjećam niti znam. Ne želim čuvstvo ljubavi, nego želim samu ljubav i tebe, vječna Ljubavi![10]

17. travnja 1934:

Novom ljubavlju, novim žarom! Gospodine, pomozi! Preostatak današenjeg dana ću pokušati u svim stvarima činiti ono što je savršenije. Pomozi mi! Smiješno je donositi odluku za tako kratko vrijeme, ali se do sada nisam toga držala duže vremena. Sada ću pokušati, ali pomalo. S tvojom milošću, o Bože!

23. travnja 1934.

U svojoj odluci, da, naime, radim ono što je savršenije, baš ne uspijevam. Tako malo na to mislim. To je nemar. To mora biti drugačije. Tko je obuzet gorljivom revnošću i plamenom ljubavlju, tome bi sve moralo polaziti za rukom. Pomozi, Gospodine! Ja sama ne mogu. Budem li cijeli tjedan mogla svakoga dana spavati na još tvrđem ležaju, to ću moći i narednih četrnaest dana. Iz ljubavi prema tebi, Gospodine!

25. travnja 1934.

Ja nisam ništa drugo nego samo bezdan bijede. Trebala bih gorjeti, a ja sam hladna. Trebala bih k njemu letjeti, a ja ležim na zemlji. No, ja ipak ne želim ništa drugo nego samo tebe, Bože moj! Ta moja

10) Iako možemo, a i moramo, i svojim osjećajima slaviti Boga i služiti mu, ipak nas ova nadahnuta mistikinja upućuje da osjećajno doživljavanje nije nužno za potpunost pojedinih kreposti pa ni u potpunosti same »kramima koji nisu obdareni bujnijim i bogatijim osjećajnim životom!

volja je tako čvrsta, ali i bijedna. Bože, podnosi me! Udijeli mi milost da te ljubim bez mjere. Htjela bih posjedovati tvoju ljubav da bih te mogla ljubiti kako treba. Ne želim doživljavati nikakve naslade; to sam tebi darovala, Gospodine, kako ti je poznato. Ljubavi, ljubavi mi daj, pa makar i bez ikakva osjećaja, želim samo ljubav!

Bog me tako vodi, ako to ispravno shvaćam, prema tome da ne bih ništa tražila, nego samo njegovu svetu volju i da bih čeznula samo za tim da svog Boga u svemu slavim i veličam. Što se sa mnom tada zbiva, to mi je sporedno. Ako ga mogu slaviti svojom bijedom, onda rado želim biti bijedna. On treba da raste, a ja da se umanjujem (usp. Iv 3, 30) Da, želim posve iščeznuti, dakako, u njemu.

30. travnja 1934.

Na čast Kraljici svibnja cijeli svibanj neću piti svježe ,hladne vode. Kad mislim da moram piti, pit ću toplu vodu.

Bože, Bože moj, daj mi milosti i poniznosti. Tako mi često dolaze glupe misli. Uvijek se tada odmah uvjeravam da ih ne želim, da Boga ne želim uvrijediti, nego nastojim da ga sve više i više ljubim. Možda me upravo te ohole, isprazne misli mogu učiniti poniznijom. Zaista ih osjećam kao neko poniženje, a i to je opet samo znak oholosti. Ničemu se ne bih smjela čuditi što dolazi od mene.

2. lipnja 1934.

Iz ljubavi prema Spasitelju u presvetom Sakramentu tijekom cijeloga lipnja neću piti hladne vode, a budem li morala, pit ću toplu. Uopće ću nastojati, koliko mi bude moguće, odreći se osvježivanja. Nitko na svijetu nije bio tako bijedan kao što sam ja.To je sada došlo tako daleko da moram još snažnije zavapiti: Gospodine, pomozi mi! Nije li možda bolje, Bože moj, da mi i to oduzmeš? O kad ne bih samo bila tako nemarna i tako mlaka! Rado bih htjela podnositi sve, da rado,

kad bih znala da te neću moći uvrijediti, i kad bih posjedovala revnost. To mi već duže vremena leži na duši kao neki psihički pritisak. Kriknula bih, ali ipak uvijek moram reći: Ne ide mi to na živce. Ni sama ne znam pravo kako je s tim. Prolazim kroz užasnu pustoš. Znam da Bog negdje jest, ali ga ne mogu vidjeti. Sada ne osjećam njegovu blizinu, nego, štoviše, osjećam da se on u nešto zavija što prijeti da će biti uvijek gušće. Ta sve bi bilo kako treba, kad bih činila ono što mogu. Međutim, provodim život u nekom polusnu i teškoj tromosti. U tome mi pomaže dispenza od zajedničke molitve. Budući da imam dispenzu, mogu je propuštati, a prema nalogu i moram. A to u moj život unosi nered. Ne vladam prilikama, nisam dorasla, napose u sadašnjem duševnom stanju.[11]

Premalo se kontroliram, premda u tom pogledu uvijek iznova stvaram odluke. Sutra je duhovna obnova. Nastojat ću srediti sve pojedinosti. To je sada vrlo potrebno. Pomozi mi, Bože moj! Ne želim ništa drugo samo tebe ljubiti; sada baš ništa drugo ne želim. Zahvaljujem ti, moj Bože, za ovu gorku noć. Rado bih je podnosila cijeli život. Ne želim te uvrijediti, nego te želim ljubiti i što više proslaviti.

9. lipnja 1934.

Odlučujem da ću: 1. do kraja lipnja upotrebljavati još tvrđi ležaj, a to neka bude iz ljubavi prema Gospodinu i kao molba za ljubav. — 2. Svakog ću jutra prigodom ustajanja obnoviti misao: Nova ljubav, nova revnost! Želim uvijek činiti ono što je savršenije.

Ti si me, Bože, ponovno istrgnuo iz moje mlakosti. Učini me, Gospodine, dostojnom svoga križa! Daj mi trpljenja! Za njim čeznem. Ne možeš mi dati ništa vre-

11) Što slijedi, tipičan je prikaz unutrašnjih teških i vrlo mučnih stanja što ih mistične duše često doživljavaju. — Da ne »svisnu« pod pritiskom te zapuštenosti, magle, tame i jezovite unutrašnje praznine, pomažu im tzv. teološke ili bogoslovne kreposti: vjera, ufanje i ljubav.

dnije, jer si upravo to izabrao sebi kao svoj dio. O, da bih te mogla ljubiti! A što je drugo čežnja za Bogom i za njegovom ljubavlju nego slatka muka! Kad bih ipak jednom mogla biti samo nešto malo više nego što je običan stvor, a kad bi ti jednom bio nešto manje od Boga![12] Kakvo bi to moralo biti blaženstvo, kad bih ti smjela nešto dati te bih tako mogla povećati tvoje blaženstvo! To ipak ne može biti, jer si ti punina. Kada to reknem, čini mi se kao da sam puna žarke ljubavi i puna gorljive revnosti. A ipak sam tako hladna i mlaka. Tako često puštam da sve ide kao što ide, umjesto da neprestano budem, kako treba, opremljena i spremna na mig svoga Ljubljenoga. Spasiteju moj, ja ne mogu baš ništa. Učini da živim u punini ljubavi, daj mi trpljenja i križ!

16. lipnja 1934.

1. Narednog ću tjedna za pokus nositi pokornički pojas najmanje tri sata dnevno. 2. Danomice ću poduzimati nekoliko mrtvenja u jelu. Isuse, Bože moj, ja te ljubim!

Želim se posve povući i iščeznuti. Ne mogu to pravo ni izreći. Ako pravo uzmem, na cijelom je svijetu samo dvoje što je za mene važno: Bog i ja. Moram proslaviti Boga, o tome ovisi sve. Na nešto drugo ne mogu ni misliti. Htjela bih posve iščeznuti iz vlastitoga interesnog kruga i željela bih da dragom Bogu ne pravim mnogo »neprilika«. To je, doduše, vrlo ljudski rečeno. ali se meni čini da bi dragoga Boga ipak trebalo malo pustiti u miru, ako se on povukao. Ili možda treba da za tobom vičem, dok te ponovno ne ugledam? Ne, osjećam da to nije potrebno. Učinit ću kao Mala Terezija. Ne želim narušavati san svoga Ljubljenoga. Kod njega ću se zadržavati i u najvećoj ću tišini biti marljiva i vjerna da bi se on radovao, kad se u meni probudi i kad

12) Ova misao predstavlja smionu, ali neostvarivu mističnu želju koja je izrasla iz žarke ljubavi prema Bogu. Površan bi je čitalac mogao shvatiti kao svojevrsni duhovni stres — šok.

mi dopusti da ga ponovno ugledam. Pomozi mi, sakriveni Učitelju! Često je to vrlo teško, a ja sam tako bijedna.

18. lipnja 1934.

Uvijek nanovo bih samo mogla pisati: Bože moj, ja te ljubim!

23. lipnja 1934.

Oko mene se neprestano spušta tamna noć. Sada već skoro mogu kazati: U svom bolu živim kao sasušena. Još si mi jedno ostavio, Bože, da ti cijelim svojim srcem mogu reći: Hoću te ljubiti, moj Bože, tebe jedinoga, svom svojom snagom, usprkos svim zaprekama! Još uvijek imam svijest da je Bog u meni. Što bih zapravo još više htjela? Ne želim više ništa, neću ni utjehe, jer se Bogu tako sviđa. No, moja nevjernost i moja mlakost me pritišću. Željela bih svoga nadasve Ljubljenoga[13] obasipati samo ljubavlju, s mnogo ljubavi, a uvijek nanovo vidim sebe punu mlitavosti i hladnoće. Oprosti mi!

Svaku kap svoje krvi sjedinjujem s tvojom svetom krvlju i ljubavlju zbog koje si je prolio. I to treba da ti bude zahvala i molba za čistu, posvemašnju ljubav. Odlučujem: 1. U narednom ću tjednu svaki dan nositi pokornički pojas pet sati. — 2. Slijedeći tjedan ću živjeti što je moguće svjesnije, tj. pazit ću na to da u svemu činim ono što je savršenije i što je Bogu većma na slavu.

13. srpnja 1934.

Sada se opet smijem sunčati u Isusovoj blizini.[14] Mnoštvo je poslova s mene palo. Samo sam dužna ob-

13) Sestra Klara je mnogo puta čitala, razmatrala i u se upijala »Pjesmu nad pjesmama«. Zato u ovim bilješkama neprestano osjećamo svojevrsni odjek toga nadahnutog starozavjetnog spjeva.

14) Autorica provodi velike školske praznike. Na poseban se način osjeća sretnom što se može i smije više baviti Bogom i svojom dušom.

noviti svoje snage. Posljednjih se dana moja duša podigla poput zdjelice za utege na vagi, uzdigla se i po tjelesnom trpljenju. Zato sada smijem biti više sama, a za mene nema ništa blaženije nego biti sama s Bogom. Moja posljednja prošnja u crkvi u Grazu i prva ovdje bila je: Daj mi da u ovim tjednima mnogo porastem u tvojoj ljubavi. — Gdjekada mi se čini kao da me Bog doziva riječima Pjesme nad pjesmama: »Dođi, ljubljena moja, sakrit ćemo se u spiljama kamenim!« (Pj 2, 14). I ja mu se tada predajem kao njegova svojina i molim ga da me uvede u svoje odaje ljubavi i u sve što bi me ondje moglo čekati. — Bog mi je dao jedno! da mu u vrijeme velikih tjelesnih boli mogu od srca zahvaljivati. U tom razdoblju nisam još ništa učinila da bih molila za nešto više. Nije nikakva umjetnost to činiti, kad se čovjek osjeća ugodno. Ali, ako ćemo pravo, ni za čim toliko ne čeznem — tako mi se bar čini — kao za ljubavlju i trpljenjem.[15] Moj život ipak nije takav. Trebala bih plamtjeti, a ja sam hladna.

Sada ću u ovim tjednima opet započeti iznova. Svim silama ću se truditi da mislim na to kako bih uvijek činila ono što je savršenije, kako bih uvijek bila spremna na ono što i kako Bog sada od mene nešto hoće. Prema tome ću usmjeriti i svoje ispitivanje savjesti.

Bog od mene hoće život pokore. Što hoćeš, moj Bože? Ljubav ne može živjeti bez trpljenja, ljubav Božja živi od trpljenja. O, Ljubavi, daj da te zaista ljubim! Daj da me nestane u ljubavi, u tebi! Kada ću smjeti k tebi? Gospodine, neka bude kako ti hoćeš!

13. srpnja 1934. popodne

Dopustila sam da me moja upornost i moja samovolja opet zavedu na jednu grubu pogrešku protiv lju-

15) U ljubavi i trpljenju s. Klara gleda smisao svoga života. Međusobni odnos tih dviju najvećih duhovnih vrednota najčešći je predmet Klarinih uzvišenih i dubokih razmatranja.

bavi. Zato ću se dati na pokoru: Danas ću spavati na podu. Na posao moram ići vedro i svjesna cilja. Spasitelj me još prima u svoju ljubav. Pouzdavajući se u Božju pomoć, obnavljam slijedeće odluke: 1. Svaki ću dan početi novom ljubavlju i novom revnošću. — 2. Uvijek ću činiti ono što je savršenije i, ako je ikako moguće, uvijek ću se u tom pogledu ispitivati; i uvijek ću biti u stanju pripravnosti s obzirom na Božju volju.[16] O, vječna Ljubavi, pomozi mojoj tako slaboj ljubavi!

4. kolovoza 1934.

Isus hoće da budem posve njegova. Moja ljubav prema njemu treba da na neki način bude štit koji će zaustavljati njemu namijenjene ubode.

5. kolovoza 1934.

Kad sam danas promatrala kako se gorski vrhunci tamno ističu na svjetlom večernjem nebu, to mi je poslužilo kao usporedba: Što su planine tamnije to nebo jače odsijeva. Kontrast je ono što zadivljuje. Što su moja slabost i moja bijeda veće to se Božja ljubav prema meni očituje još sjajnije, i zato je slika ljepša. Moram doći do onoga, kako je to bilo u Male Terezije, da, naime, ljubim svoju bijedu i u konkretnom slučaju, a ne samo onako općenito. Posljednjih sam dana nekoliko puta bila pretjerano žalosna zbog svojih nedostataka. To je oholost.

8. kolovoza 1934.

Ljubim te, o moj Bože, iako ništa ne osjećam. Učini da se moje hladno srce rasplamti u svetoj ljubavi djela i istine! S novom ljubavlju naprijed!

16. kolovoza 1934.

Tako sam budalasta; uvijek samo znam reći: O, moj Bože, ja te ljubim! Sav se moj život neprestano

16) Ova nas misao podsjeća na evanđeosku borbenost: usp. Mt 11, 12; 1 Pet 5, 8)

sve više usmjeruje prema tom cilju. I uvijek mi biva sve jasnije: Ljubav koja prije svega u Isusu ne gleda Propetoga nalazi se na površini. Tko uroni u dubinu ljubavi, taj nađe ljubav koja trpi. I ti si mene, Bože, doveo dotle! Ja moram ljubiti križ, drugačije ne mogu. Ljubav ne može živjeti bez trpljenja. To je meni tako jasno. Zato moram uvijek nanovo vapiti: Gospodine, udostoj se privući me na svoj križ! Tako sam bijedna i toga sam svjesna. Ali ti si tako jak i, otkako te ljubim nadasve, ti si moj sa svom svojom snagom. A čemu služe sve ove riječi? Suhe su i hladne. — Ti si mi, Isuse, tako dobar! Što je prema tome cijeli svijet? Što vrijedi duša, ako me ti pohodiš svojom ljubavlju? Za to mi nisu poznate nikakve riječi. Ti, moja Ljubavi, znaš da sam ti dala sve, da sam se odrekla svega što nisi ti, da s tvoje strane ne želim nikakve posebne pažnje, da želim samo tebe u ljubavi i trpljenju.

18. kolovoza 1934.

Isusa uvijek sve više promatram kao Propetoga, a u meni sve više raste želja da s njim zajedno visim na križu. Dakako, da ne želim visjeti bez njega, jer sama po sebi baš ništa ne mogu. On je htio da nas na križu spasi; sada traži duše koje su spremne da ga s križa oslobode i da ga svojim trpljenjem i ljubavlju tješe. Što bih još drugo mogla činiti nego to da ga ponovno molim za ljubav i trpljenje? On kod mene želi počivati. Pazit ću na njegov san i jednako ću tako, i još više, ljubiti Isusa dok spava nego kad bi me obasuo blaženstvom. Želim bar to. On će mi pomoći da bih to mogla. Nek obdari blaženstvom one koji ga bez toga ne bi ljubili da bi ga i oni uzljubili. Samo to želim.

»Ljubi i čini sve!« Gospodin je dao da mi to danas prođe kroz svijest. U svojoj sam unutrašnjosti postala umorna. Čitala sam o sistematskom malom ratu što ga čovjek danomice mora voditi protiv svojih pogrešaka i zlih sklonosti. Vjerujem da to nije put moje duše. Ono: »Ljubi i čini sve!« bio je, dakako, Spasiteljev znak utjehe. Ja ću ga jednostavno ljubiti. To ipak ne ide zajed-

no da ga istovremeno i ljubim i vrijeđam. Meni ljubav nije samo cilj, ona mi je isto tako i put. Čini mi se da je to moj put: da se prepustim Božjem valovitom moru ljubavi, neka bi me to more nosilo, mnome upravljalo i tjeralo kamo god to Bog bude htio. — Ne čeznem za tim da bih sebi osigurala što uglednije mjesto u nebu. Prigodom svoje smrti ću pred svojim Bogom stajati posve siromašna i sve ću morati očekivati od njegove ljubavi. Jedina mi je želja: Bogu pružati ljubav, svoju ili tuđu ili, još bolje, obadvoje.

11. rujna 1934.

Jedno mi biva sve jasnije: vrijednost se života nalazi u trpljenju i u mogućnosti da ljubim bez užitka. Zato mi život postaje poželjnim. Gospodine, ako mi ti, kako si učinio, daješ toliku glad i toliku čežnju za trpljenjem, zato tu čežnju moraš nekako i utažiti. No, ljubav ne može biti bez trpljenja. Zato mi podaj obadvoje! Ja sam budalasta; ali je ljubav i tebe učinila budalastim.[17]

13. rujna 1934.

Kad bi bila dva puta koji vode k Bogu, od kojih bi jedan bio udobniji a drugi strmiji, ali izravniji, ne bi li se Bog radovao, ako bi mu se koja duša velikodušno, vođena svetom željom, žurila i išla težim putem? Ako ona usprkos tome ne bi stigla prije drugih, on joj ne bi oduzeo volju za pothvat i srdačnije bi je privinuo na svoje srce. A i ne bi li to više pridonijelo njegovoj proslavi? Tako bih ja to htjela učiniti. Neću se raspitivati samo za ono što je nužno, što se zahtijeva za vječno spasenje, nego ću se zanimati za Božju radost i za njegovu veću proslavu. Budem li tada, na kraju svoga života, posve siromašna, Bog će me uzeti u svoje ruke i učiniti me bogatom.

15. rujna 1934.

Već sam prije duže vremena otkrila da propelo ima praznu stražnju stranu. Ona je za mene. Ja moram biti

17) Sestra Klara je bila obdarena blistavom razumnošću i rijetkom bistrinom duha uopće.

razapeta s Kristom.[18] Međutim, još uvijek ležim na podnožju križa i čeznutljivo gledam gore. Gospodine, to je posao u kojemu mi moraš dobrano pomoći. Iz ljubavi prema tebi, molim te: Prikuj me na svoj križ!

O, moj Bože, nije li možda sve moje nastojanje samo praznina i samoobmana, nije li zavaravanje drugih? Nemoj to dopustiti. U sebe sumnjam, a gradim na tebi. Nalazim se u stanju krajnje suhoće, hladnoće i tvrdoće. Ništa me ne privlači, ništa ne zastrašuje. Proživljavam strahovitu ravnodušnost. Mislim da je ova posvemašnja bezosjećajnost najprikladnije vrijeme da probudim čin savršena predanja Bogu. Sada posve jasno i trijezno vidim sve mogućnosti i teškoće. Želim sljediti milost, ukoliko se poslužim dobivenim dopuštenjem te se, u posvemašnjem nepouzdanju u sebe i neograničenom pouzdanju u Božju ljubav, iz ljubavi prema Bogu zauvijek i u svemu predam Bogu.

O, moj Bože, jer te ljubim i jer bih te htjela neizmjerno i bezgranično ljubiti, do ludila, molim te da primiš bijednu žrtvu mene same. Stavljam se tebi na raspolaganje sa svime, što jesam i što imam, i sa zaslugama što sam ih ikada stekla i što ću ih još steći. Čini sa mnom prema svojoj presvetoj volji. Na mene se ne obaziri. Upotrijebi me onako kako to zahtijeva tvoja veća slava.

Već se unaprijed odričem utjeha koje mi možda namjeravaš dati: 1. jer bih te time htjela tješiti u tvojoj napuštenosti. 2. Molim te da meni namijenjene utjehe dadeš drugima kako bi te više ljubili nego što bi to inače činili. Zato želim kupiti ljubav za tebe. Daj mi milost da te sve čistije ljubim, bez obzira na nagradu i na utjehu![19]

Ako sa svojim predanjem smijem povezati još jednu želju, onda ti želim reći da čeznutljivo težim za trp-

18) Usvaja način izražavanja sv. Pavla apostola.

19) Isto ono što sv. Objava kaže za »riječi Jahvine« da su poput srebra »sedam puta pročišćene (usp. Ps 12, 7) na svoj način vrijedi i o ljubavi Božjoj »koja je razlivena u srcima našim po Duhu Svetom« (usp. Rim 5, 5): treba je neprestano i pomno pročišćavati od primjesa koje joj umanjuju savršenstvo.

ljenjem, jer te ljubim, o moj Bože, i jer bih te u tvome trpljenju htjela tješiti svojim trpljenjem. Zato od tebe ne tražim nikakvu nagradu. Znam da ćeš mi se jednom predati u vječni posjed iz čiste milosrdne ljubavi. I kad bi bilo moguće da mi zapovjediš otići u pakao, ljubeći tebe, pretvorila bih pakao u nebo. Ne molim te za nagradu, nego te molim: Podaj mi moć nad dušama da bih ti ih sve mogla položiti pred noge. Da bih ovo svoje predanje u tvojim očima, vječna Ljubavi, učinila što prijatnijim, sjedinjujem ga s onim predanjem kojim si ti, Isuse, došao na ovaj svijet i ovdje izvršio svoje djelo otkupljenja.[20] Svoju siromašnu ljubav sjedinjujem s tvojom božanskom ljubavlju. Želim se već u svom zemaljskom životu raspasti i posvema živjeti u Kristu. (usp. Fil 1, 23) Marijo, Majko lijepe ljubavi, učini da se ja i sva srca rasplamsamo čistom ljubavlju prema tvom božanskom Sinu.

Posebno ispitivanje savjesti: 1. Provodit ću život u Božjoj nazočnosti, ako je moguće ,u obliku neprestana sjedinjenja s Bogom. — 2. Pazit ću na sestrinsku ljubav. O tom ću voditi pismenu kontrolu.

Odluke: 1. Neprestano ću paziti na unutrašnja nadahnuća. Bezuvjetno ću ih slušati iz ljubavi. 2. Svakog ću jutra osvježiti misao: S novom ljubavlju, s novom revnošću!

Pokora: 1. Danomice tvrd ležaj, triput dnevno pooštreno. — 2. Dnevno ću u cipelama nositi drvo, najmanje pol dana. — 3. Kao i do sada ću sebi potpuno uskraćivati vodu ili osvježujuće napitke, osim ako bi mi se to dalo iz zdravstvenih razloga. 4. Neprestano ću provoditi unutrašnje mrtvenje i mrtvenje osjetila u malim, neupadnim stvarima. »Poradi ljubavi Gospodina mog Isusa Krista!«

---

20) Aluzija na Ps 40, 8. 9: »Evo dolazim! ...Milje mi je, Jahve, vršiti volju tvoju!« i na Heb 10, 9: »Evo dolazim vršiti volju tvoju« — Vršenje volje Božje predstavlja najviši i najsavršeniji oblik bogoštovlja, Bogu je milije negoli »žrtve paljenice i okajnice«!

23. rujna 1934.

Drugačije ne mogu. U meni se sve više gubi svako naravno zanimanje i svaka naravna radost. Bog je tako dobar pa mi s puta uklanja sve teškoće. Naravno da mi škola donosi samo ugodnosti pa mi je zato uvijek nanovo potrebno unutrašnje bodrenje, kad idem na posao. Ipak sam pri tome svom svojom ljubavlju u školi. To je nešto sasvim svojevrsno. Ono što me vuče u život, moj posao i sve ostalo, sada je uistinu volja Božja. Svako naravno nastojanje, i želje i uživanje, u meni je prestalo. U tom pogledu ne činim ništa; štoviše, ni ne znam da li je to zaista ispravno, ako mi se to, dakako, čini da je sa mnom Bog na djelu. Da me je on uzeo u svoje ruke i da me vodi, to znam. Moje sveukupno nastojanje ide za tim da bih ga slijedila, da bih činila ono što on hoće. A što on hoće? O, ja često uzdršćem zbog silne Božje ljubavi koja hoće da mene bijednicu posve primi u svoj posjed. Ja to ne mogu izreći, više ne mogu ni riječima moliti.[21] — Što me više privlačiš k sebi, postajem sve siromašnijom. Samo mucam da te ljubim i da bih te htjela uvijek ljubiti; da bih željela do tvojih nogu u ljubavi položiti sva srca i da bih htjela iz ljubavi trpjeti. — Gospodine, daj mi ljubavi i trpljenja! Inače ću podleći pod slatkom rukom tvoje ljubavi. Kako je to ipak nešto posebno, kad se radi o ljubavi prema tebi! Kad rasplamsaš moje srce, tada se od blaženosti ne znam snaći, a ipak se u tom blaženstvu nalazi neka sveta bol, jer duša uvijek više čezne za trpljenjem i želi samo jedno: nestati u ljubavi koja je sam Bog. O, moj Bože, ponizno te molim da mi udijeliš trpljenja, trpljenja, trpljenja!

30. rujna 1934.

Ni za čim ne težim čeznutljivije kao što čeznem za tim da budem pribijena na križ ljubavi i trpljenja i da na tom križu iz ljubavi umrem. Kad god mi se

---

21) Razlog su tome mistična doživljavanja, napose zanosi (ekstaze).

pruži prilika za kakvo malo trpljenje, svaki put me prostruji neka tajnovita radost. Tada uvijek osjećam da me je Bog odlikovao. Možda bih trebala više misliti na pokoru i na grijeh; no, ne smatram se krivom što u trpljenju gledam samo ljubav, što bih htjela i sa svoje strane svojim malim trpljenjem pružiti Bogu samo ljubav i slavu.

1. listopada 1934.

Danas ujutro sam jasno spoznala, kao nikada do sada, da smo mi ljudi ovdje samo poradi Boga i da naš život ima svoj smisao samo u odnosu prema njemu. Pričinilo mi se kao da vidim život kao neki širok, širok prostor. I bilo mi je to jasno: taj prostor mora biti ispunjen Bogom.

Ljubav se zapliće u neko sveto protuslovlje: ona ne želi nikakve nagrade, a s druge opet strane je mora željeti svim žarom, jer sam Bog je nagrada i nebo. Njoj je, međutim, poznat jedan izlaz: ona želi sadržaj nagrade bez slatkoće nagrade. Želi posjedovati Boga samo zbog njega samoga, a ne zbog blaženstva koje je s tim spojeno. O, moj Bože, kad bi u tome imalo biti najveće blaženstvo, da te se ne ljubi i da te se ne posjeduje, a kad bi najveća muka bila: tebe ljubiti i posjedovati, ipak bih te posjedovala.

Svaka je naravna radost u meni umrla. Ne znam ni za što na svijetu što bi me još privlačilo.

Moja siromašna duša svom snagom čezne za tim da bi u ljubavi posjedovala svoga Boga, a još joj tjelesnost u tome smeta (usp. Rim 7, 24).

Od nekog me vremena Bog sve više preko toga vodi prema onome: Ne umrijeti, nego trpjeti! Uza svu čežnju, za ulaženjem u Boga ne mogu zamisliti, i moja se duša tome donekle protivi da se prepustim kako bi me Bog usrećio nepoznatim uživanjem blaženika u nebu, pošto sam mu istom tako kratko vrijeme s teškoćom prinosila svoju ljubav na zemlji. Čini mi se da bi nam serafini na nebu u jednome mogli zavidjeti, naime, u tome što nam je moguće ljubiti Boga bez užitka i što za Boga možemo trpjeti. Gospodine, kad na zemlji više ne budem mogla trpjeti, pusti me da umrem! Usrdno te molim za ovo što je najdragocjenije: Daj mi da trpim iz ljubavi!

3. listopada 1934.

O, Bože, tko bi mogao izraziti čežnju koja me rastače, jer te želim bezgranično posjedovati? Kakva li užitka, kad se duša, oslobođena od svake zemaljštine i tjelesnosti, može izgubiti u punini božanske ljubavi! Dospjela sam u proturječje: Želim ljubiti život poradi trpljenja, jer tako mogu na najvjerodostojniji način kazati Bogu da ga ljubim; pa ipak nikako ne mogu obuzdati svoju žarku čežnju za Bogom.

Dok sam danas klečala pred izloženim Presvetim, Bog me na posve nov način raspalio. Držim da to što me je privlačilo nije bila radost i ugodnost — na to sam najmanje mislila — nego je to bio sam Bog. On me često privlači k sebi. Tada ne mogu ništa drugo nego mogu samo slijediti ga pa čak i onda kad pravo ne vidim kamo. Ja sam jedna od onih najsiromašnijih. Većinom ne spadam među one koji vide divni cilj i približavaju mu se svim svojim snagama. Bog mi ne daje da sama sebi krčim put do njega. On me vuče, a ja ne radim ništa drugo nego ga samo slijedim, a da nikada ne znam, kamo. A to što ne idem vlastitom snagom nego me vuče Bog, daje mi nenarušiv mir i sigurnost. Da sve to ide dublje u svetu zemlju ljubavi koja trpi, to osjećam i znam.

7. listopada 1934.

Gospodin mi je dao te sam danas spoznala da sa svetom strašću smijem željeti i od njega moliti trpljenje iz ljubavi prema njemu. Spoznala sam da se to ne protivi njegovoj volji ,da život bogat trpljenjem pretpostavimo nekom drugom životu i da većma ljubimo tjelesne boli negoli zdravlje. Pričinilo mi se kao da mi Bog na unutarnji način kaže da se čežnjom za ljubavlju i čežnjom za trpljenjem iz ljubavi nikada ne može

prestupiti njegova volja. I to razumijem. Ljubav dolazi od Boga, ona bez trpljenja ne može postojati. Zato i želja za trpljenjem isto tako mora biti od Boga i mora se nalaziti u njegovoj volji koja ljubi. O, moj Bože, nasiti me trpljenjem! Ti si nasićen porugom i bolju. Daj mi nešto od toga, povuci me na križ, ali na svoj križ!

11. listopada 1934.

Da li je Bog uslišao moju molitvu da mi udijeli trpljenje? Smijem li se ubrojiti među odlikovane ili sam možda Boga protjerala svojom nevjernošću? Sklona sam povjerovati da je sva ova bezutješnost i ova posvemašnja nesposobnost pozdrav njegove ljubavi; pruža mi priliku da mu reknem kako ga želim bezgranično ljubiti.

Na zemaljštini ne nalazim ništa što bi mi se sviđalo. Ni u čemu ne nalazim ni naravnoga zadovoljstva. Prema svemu sam, ako ćemo pravo, ravnodušna s obzirom na posao i slično. Samo se još uvijek gdjekada zateknem u potajnoj želji kako bih negdje u posljednjem kutu samostana tiho obavljala kakav mehanički posao. Ali to Bog od mene neće nikada zahtijevati. Zato dalje s tim! Zemaljština mi je dosadna. Dakako ,da i za ono nebesko u sebi nalazim samo hladnoću i tvrdoću. Tako visim u zraku. To je muka. S druge se opet strane sramim što tu malenkost smatram trpljenjem. To me ni u kom slučaju ne može zadovoljiti. Htjela bih više!

Gdjekada se pitam da li čovjek povezan s Bogom uopće može podnijeti ono najteže, kad se radi o trpljenju. Čini mi se da trpljenje u povezanosti s Bogom svemu ne oduzima težinu, ali ipak nešto oduzima po čemu bi trpljenje moralo biti jezovito. Bog me istom mora naučiti kako treba trpjeti. Iako to slabo umijem, ipak u samom trpljenju nalazim čeznutljivu želju za onim što je još više od te dragocjenosti. Mislim da mi Bog to neće uzeti za zlo. Zar se jedan otac ne bi radovao, ako bi se njegovo dijete pokazalo spremnim za sve moguće zadatke koji zahtijevaju žrtvu? I ako onda dijete ne bi sve načinilo lijepo i kako treba, ali bi iz ljubavi prema ocu uvijek nanovo čeznulo da za nj smije raditi i trpjeti, zar taj otac ne bi rado previdio nedostatak od zadovoljstva, jer dijete pokazuje radosnu, požrtvovnu ljubav?

O, moj Bože, daj mi u ovoj noći bola da moja ljubav prema tebi neprestano gori sve jačim žarom i oduzmi mi mogućnost da te žalostim i razočaram. Onda daj da se nada mnom spuste noći da bi ti bio većma proslavljen. Učini sa mnom što hoćeš, ali me pusti da trpim. Daj mi da budem tvoja žrtva ljubavi i zadovoljštine. O, moj Bože, pričinja mi se, upravo sada, kao da ćeš me uvesti u jezovite noći u kojima ću izgubiti svijest i povezanost s tobom. To mora da su paklene muke. Ako te, međutim, mogu time i samo malo proslaviti, onda, usrdno te molim, survaj me u bezdane najgorčega trpljenja! Želim ljubiti samo tebe, do ludila!

O kad bi drugi znali kako sam sada siromašna i osamljena, kako je sivo nebo moje duše! Ali to ipak neću reći Isusu ni dati da to opazi. On se naoko ne usuđuje dati mi nešto od svoga kaleža. Ako kojom srećom jednom dobijem nekoliko kapljica, sa svojim ću se blagom lijepo posve udaljiti.

Držim da Bog moju čežnju za trpljenjem ne uzima baš ozbiljno. Ono me malo što imam ne opija kao što sam nedavno o nekome čitala. Sve osjećam u punoj težini, ali se u meni budi čežnja za još većim trpljenjem. A ako to ne stoji, onda brzo moram, dosta »budalasta«, moliti nova trpljenja, čim to prođe. Bez trpljenja više ne mogu živjeti; plašim se života bez posebna trpljenja. Za mene je Isus »Propeti« pa zato kao njegova zaručnica ne mogu željeti ništa drugo osim njegove krvi i dragulja ljubavi. »Ljubav i trpljenje«, to je ritam moga života.

16. listopada 1934.

Božji posjet nikako nije jednak osjetnoj pobožnosti. Prije nekoliko dana se nakon svete pričesti Bog spustio na me na sasvim osebujan način, slično kao onda u siječnju, ali ipak drugačije. Bila je to svojevrsna

Božja nazočnost koja čovjeka čini neizrecivo blaženim, a uza sve to neobično mirno. Što se mene tiče, nisam bila u stanju ni moliti pa ni misliti, premda sam se oko toga trudila. No, ipak nisam bila besposlena, a prije toga sam bila puna umora i suhoće. Ovaj je Božji posjet, kao i uvijek, snažno potaknuo moju volju na ljubav prema Bogu, ali ne kao inače čuvstvenim zanosom. Općenito se u takvoj zgodi uvijek sve više i više isključuje osjećajnost.

Imam posve osebujan stav prema stvarima i prema životu koji proživljavam. To mi se pričinja kao nešto strano, što me se tiče samo donekle, jer se tu nalazim. Sve manje i manje u svemu tome nalazim neki unutrašnji odnos. Želja, da na zemlji budem tuđa, u meni sve više jača, a moja glad za trpljenjem raste. Ničega se toliko ne plašim kao života bez posebna trpljenja. Gdjekada sam već to Bogu predbacila što me ne nasićuje trpljenjem. On mi toga, dakako, neće uzeti za zlo.

19. listopada 1934.

Bog je zemlju, i svijet uopće obdario ljepotom: 1. na svoju slavu, 2. meni na radost. — Odreći ću se pogleda i uživanja te ljepote prema kojoj sam toliko osjetljiva pa ću tako svoj dopušteni užitak prikazati njemu na čast da bih je tako povećala.

Želim te, Bože moj, ljubiti usprkos svakom neraspoloženju, tebi za ljubav. Ne dopusti da samu sebe varam, a s druge opet strane ne dopusti da se zbog sumnje u svoju dobru volju i zbog mrzovolje na sebe susprežem pa da cijelom dušom čeznem za tobom. Odvratnost prema svemu, prema zemaljskom i prema nebeskom, jest ono najteže. Ali još više, Gospodine, još mnogo više, samo da te ne razočaram, prinosim ti svoju ljubav i slavu.

Prije nekog vremena sam rekla Gospodinu: Hvatat ću zrake ljubavi tvoga srca, koje ne mogu prodrijeti u dušu, da bih tako sakupila jedno ognjište pa da njime cijeli svijet zapalim ljubavlju. Sada sam hladna te u sebi ne osjećam skoro nijedne iskrice. No, ipak ne mogu vjerovati da te ne ljubim. Ne, to ne može biti! O tome bih ipak morala nešto znati. A ja znam samo to da te želim ljubiti bez granica i bez ograda. O, kako rado želim biti bijedna, ali želim ljubiti tebe![22] Želim iz ljubavi i u ljubavi trpjeti.

23. listopada 1934.

1. Preostali dio dana ću se truditi da mislim na to kako bih činila ono što je savršenije. — 2. Usprkos svakoj odbojnosti i svakoj tvrdoći Isusu ću za ljubav kroz 10 minuta obaviti pohod Presvetome. — 3. Svakog sata ću se kontrolirati (najmanje deset puta). — Nalazim se u bezdanu bijede, u kojem za svoje stanje ne nalazim riječi i u kojem su mi i riječi o tome odvratne. Neka to bude kao zadovoljština i iz ljubavi!

26. listopada 1934.

Bujica napreduje. Noć koja je već tako bolna, postaje sve bolnija. Posve sam osamljena. Nadam se da je sa mnom Bog, ali ja to baš ništa ne osjećam. Obuzela me želja za razaranjem, sumnja i odvratnost prema sebi i prema svemu. Probudim li čin ljubavi, čujem kao neki đavlov podrugljivi smijeh: Ipak nemoj to sebi umišljati! Pričinjam se samoj sebi kao da sam neka osoba, nad kojom je nečisti dobio vlast da je muči. Jedanput sam se ponudila — to nije bila preuzetnost — i za napasti koje bi drugima bile prigoda za grijeh, uz uvjet da ne doživim pada. Ako je, Bože, to ono, onda mi daj još više! To baš nije toliko izazov na grijeh, nego je samo nepoznata muka. Gdjekada mi

22) Sestra Klara slijedi sv. Franju Asiškoga u očitovanju svoje ljubavi prema Bogu. On se ne usuđuje poput sv. Franje Ksaverskoga Gospodinu kazati: »O, Deus, ego amo te!« — »O, Bože, ja te ljubim!« Serafski Svetac, naprotiv, svoju ljubav izražava u obliku želje pa usrdno izjavljuje: »Sanctissime Domine, vellem te diligere; dulcissime Domine, vellem te diligere, Domine Deus!« — »Presveti Gospodine, htio bih te ljubiti; preslatki Gospodine, htio bih te ljubiti, Gospodine Bože!«

dođe misao: Kad ni u što ne bih mogla ponovno pasti! Tada sam Bogu zahvalna što me je stvorio. Želim te, o moj Bože, ljubiti, hoću te ljubiti! Zahvaljujem ti za ovo trpljenje i sjedinjujem ga s tvojim trpljenjem i s tvojom ljubavlju. — Do kraja današnjeg dana:

1. Kontrola sjedinjenja s Bogom svakog sata,
2. uvijek ću činiti što je savršenije,
3. poduzet ću mnogo malih mrtvenja,
4. deset minuta ću provesti u crkvi, ako to posao nekako dopusti.

Ponovno je nastao mir. Bogu hvala! Nova ljubav, novo trpljenje! Želim trpjeti, o moj Bože!

2. studenoga 1934.

Neka svaki časak bude posve za Boga! Naslućivanje trpljenja od 11. listopada ispunilo se. Vjerujem da čovjek može doživjeti radosti neba, radosti i trpljenje čistilišta, muke pakla, ali ne po njihovoj veličini, nego prema njihovoj naravi. Nebo je punina radosti u Bogu bez želja. To ja tu i tamo doživljavam. — Čistilište je istovremeno ugodnost i bol: ugodnost, jer siromašne duše ljube; bol, jer ga još ne mogu posjedovati. To sam iskusila. To je moje obično stanje koje se u vrijeme molitve pojača. A što je čežnja za Bogom? To je istovremeno i blaženstvo i bol. — A pakao? Ne moći Boga ljubiti i ne smjeti ga ljubiti. Tjedan, koji je za mnom, bijaše neke vrsti pakao. Nekoliko sam puta sasvim ozbiljno pomislila da nije možda zloduh dobio nada mnom vlast. U meni je bilo dvoje: JA, kao što sam i uvijek, s odlučnom voljom i nastojanjem da budem Božja; i nešto drugo, što se zbog toga veselilo, što me je izrugivalo; i to mi je učinilo gotovo nemogućim da probudim čin ljubavi. Ne mogu to izraziti. Bili su to dani kakvih nisam još nikada doživjela, trpljenje u kojem nisam mogla mnogo znati o Bogu, koliko god sam se oko toga trudila. To je već samo po sebi bilo trpljenje i još k tome sam osjećala istrgnutost iz Boga. Svetkovina Sviju svetih mi je donijela neočekivano oslobođenje. Tada sam molila Boga: ako mi je on to poslao i ako ga to proslavljuje, da me opet može staviti u to stanje puno muka. Posve sam mu prepustila, na koji će me način uzeti na svoj križ. O, samo da k njemu prispijem.

Od jučer se opet nalazim u svjetlu i u neizrecivoj čežnji za posvemašnjim sjedinjenjem s njim. Plačem za njim kao dijete. No, za mene je još uvijek život — njegova volja. Zato ga i želim, pa bude li trajao još 20—30 godina. A sada, Gospodine, ako treba da živim, podaj mi ono što je od ovoga života još vrednije, na čemu nam nebo može zavidjeti: Daj mi trpljenja u ljubavi!

4. studenoga 1934.

Izgaram od čežnje da me nestane u Bogu, čeznem za konačnim sjedinjenjem s Bogom, kakvo nas očekuje u nebu. Ta život je zaista gorak. Doživljavam ga kao čistilište. O, Ljubavi, skoro da mi se čini kao da si ti sama križ na koji treba da budem pribijena. Sve mi je tako mrtvo; živi samo Bog. Samo je on predmetom mog interesa; cjelokupno moje mišljenje i osjećanje kruži oko njega.

8. studenoga 1934.

Ništa drugo ne mogu reći nego samo: O, moj Bože, ja te ljubim, oprosti mojoj hladnoj ljubavi! Daj mi ljubavi i milosti da bih smjela trpjeti i da bih mogla trpjeti.

Iz ljubavi prema tebi polazim u život, na posao, u aktivnost koja me rastresa. Ništa me ne bi smjelo dijeliti od tebe.

9. studenoga 1934.

Trpljenje je ljubav, trpljenje je milost. Oskudijevam u onome što je u zemaljskom životu najvrednije: da smijem trpjeti iz ljubavi, ali do sitosti. Nekako mi se čini kao da je križ na koji me Bog prikova — život i ljubav. Ljubav mi je istovremeno i Tabor i Kalvari-

ja. Život mi sa svojim mnogim ljepotama postaje podnošljiv samo po svetoj volji Božjoj i dragocjen po mogućnosti trpljenja.

10. studenoga 1934.

Dopustila sam da me nepredviđeni i uzrujavajući poslovi zaskoče te sam pol dana zanemarila živjeti u Božjoj nazočnosti. Zato ću u preostatku dana neprestano saobraćati s Bogom u vanjskim poslovima, sve ću činiti iz ljubavi prema onome koga jedinoga gledam.

12. studenoga 1934.

Podržavat ću najintimnije posebno prijateljstvo s Isusom. On je središte moga života. Život mi postaje podnošljiv samo s obzirom na presvetu volju Božju, pa makar mi na naravni način donosi mnogo toga što je lijepo. Za to mi, Isuse, nedostaju riječi! On je danas u meni, a ja sam posve u njemu. Svakog sam časa posve u Bogu i posve živim za Boga.

19. studenoga 1934.

Ispunit ću ovaj dan ljubavlju i trpljenjem. Sama to ne mogu učiniti. Učini ti, o Bože! — Odluka: Bezuvjetno ću svakoga sata sebe kontrolirati s obzirom na saobraćaj s Bogom za vrijeme obuke i u drugim vanjskim poslovima. Ako to koji put zaboravim, zato ću u ime pokore izvršiti tri čina sestrinske ljubavi ili ljubavi prema bližnjem uopće. To sam s Božjom milošću uspješno provodila dva dana i išlo je. Ti, Gospodine, učini sve, jer ja ne mogu ništa.

23. studenoga 1934.

O bližnjima neću govoriti ništa što s ljubavlju ne bih mogla govoriti u njihovoj blizini. Bog je jedini smisao svakoga pojedinog časa i cijeloga mog života. Svaki časak neka bude pun Boga. I ono što je u težnji ljubavi za onim najvećim i najtežim najmanje, činit ću s jednakim žarom ljubavi kao da bih za Isusa smjela predati svoj život. U mnogočemu moram živjeti od želje, jer mi nije moguće činiti nešto veliko ili nešto trpjeti i to mi ne stoji na raspolaganju. Sa skoro nemogućom ljubavlju ću činiti i ono najbeznačajnije.

26. studenoga 1934.

Jučer me je Gospodin učinio vrijednom trpljenja, vanjskoga trpljenja, i dao mi je snage da budem vesela. Gospodine, daj mi još više! — Danas ujutro me je htio preplaviti unutrašnjom radošću. Tada sam rekla da većma čeznem za trpljenjem negoli za utjehom. Nato mi je oduzeo radost i tako se oko mene opet ovija kao neka koprena. — Zahvaljujem ti, moj Bože, i posve se prepuštam tebi. — Trpljenje doživljavam kao neko odlikovanje, kao nezasluženo odlikovanje tvoje božanske ljubavi. — Toliko imam posla da ne znam s koje strane bih počela; tjelesno sam vrlo bijedna, bez unutarnje utjehe. — Srdačna hvala!—Osjećam da stvar ide malo prema gore, na križ, i tako bliže tebi!

13. prosinca 1934.

Biti skoro satrvena poslom, od posljedica prezaposlenosti postati posve nesposobna za sve u unutarnjem životu. — Bože moj, rado bih htjela, kad bih samo mogla, jedno: Tebe proslaviti, tebi biti na slavu i čast i tebe ljubiti! Ne radi se o tome da nešto radim, nego se radi samo o tome da posve stojim u tvojoj volji. Inače ne želim ništa drugo. Ako baš ništa ne mogu, onda ti daj da te proslavim. Težim samo za tvojom slavom i za vršenjem tvoje volje.

19. prosinca 1934.

Moje je zvanje: gorjeti i izgorjeti Bogu na slavu!

27. prosinca 1934.

Neka bi kroz mene prošlo trpljenje, neka bi u meni ostavilo svu gorčinu i neka bi kao slatka okrepa prispjelo k mojoj propetoj Ljubavi.

Čini mi se da si me već malo uzdigao do križa. Hvala Ti! Nastavi i dovrši! Trpeća ljubav bijaše smisao tvoga života; trpeća ljubav mora isključivo postati i mojim životom.

Nedavno sam čula izraz: »Ljubav kao strast koja sve svladava.« O, sad mi se srce otvara. To je ono što hoću. I po toj »strasti« želim proslaviti Boga, koliko mi je to uopće moguće. Bog je moju ljubav prema sebi učinio malko strašću. Moje mišljenje i nastojanje kruži oko njega. Cilj mu je samo On koji je u sebi ljubav. No, požar mora postajati sve veći, sve žešći, mora zahvatiti sve do u pojedinosti, mora svako, pa i najmanje životno nastojanje u meni, raspaliti. A sve to želim zato da bih proslavila Boga i jer je Bog sam kao ljubav toliko vrijedan ljubavi, a tako je malo ljubljen. O, kad bismo svi mi pred Bogom bili požari ljubavi, o Bože, i kad bi cijela zemlja bila jedna snažna zraka ljubavi! O moj Bože, kad bih ja to mogla učiniti!

Za svete duhovne vježbe, koje danas počinjem, želim samo jedno: Postati jak požar tvoje ljubavi da bih tako, koliko je moguće, zapalila mnoge. I neka bude blagoslovljen čas u kojem ću ja, tvoja najsiromašnija žrtva ljubavi, u žaru tvoje ljubavi izgorjeti; čas kad će tvoja mala iskrica, koja je doma ovdje na zemlji, smjeti preskočiti božansko more požara, a to si ti. Dotada strpljivo čekaj, jer to je tvoja volja. Dotle mi, Gospodine, ne uskrati milosti trpljenja, da trpjeti smijem i da trpjeti mogu. Ljubim te, Bože moj, ljubim samo i posvema tebe. Gospodine, nešto nisi kušao: vatrenu težnju za tobom. Kad će se razoriti zid ovoga zatvora? (usp. Ps 142, 8) O poklonstva vrijedna, voljo Božja! Od Božje volje nema ništa veće. U njoj je sam Bog.

28. prosinca 1934.

Samo je po sebi razumljivo žeđanje za slavom Božjom, a zanemarivanje toga je sramota. Ja sam poradi Boga već prema svemu postala ravnodušna, sve mi poradi Boga mora postati dragocjeno, jer mi sve služi za proslavljivanje Boga. No, ipak moram ljubiti život kako god mi je to teško. Oprosti mi što mi je to teško. Onaj bi, kome si objavio sebe, morao biti rastočen od čežnje za tobom, poradi potpuna posjedovanja tebe, u čemu nas sprečava tjelesnost. Ti si, Ljubavi, sam tome kriv. A upravo to treba da bude moj križ: čeznuti, pa ipak morati čekati. Grlim ga svom svojom ljubavlju. Udaraj, Gospodine! Svaki će mi novi dokaz tvoje ljubavi istovremeno nanositi i trpljenje, jer povećava čežnju za tobom. O, ljubeći trpjeti i trpeći ljubiti!

Nastojat ću iz rada izvući što je moguće više slave i časti za Boga:

1. Stvar po sebi dobru ću prihvatiti u pravi čas, na pravome mjestu i na pravi način tako da nitko više ne mora na to stavljati ruku.

2. Svaki ću posao, pa i najbeznačajniji, obavljati sa što većom ljubavlju. Uvijek se radujem kad negdje opazim kako papir leži na podu. Tad reknem: Kad bih mogla uz tisuću muka položiti za tebe svoj život, rado bih to htjela učiniti. A budući da to ne mogu, s jednakom nakanom podižem ovaj papir. Da, u tu bih svrhu rado posudila ljubav samoga Isusa.

3. Prema ljudima ću nastupati ljubazno. U tome sam slaba. O tome treba donijeti odluku.

Moram težiti za nebeskom nagradom, ali ne samo zato što je u njoj blaženstvo, što je sam Bog ta nagrada. Pošto sam razmatrala o nebeskom blaženstvu u Bogu, jasno vidim da je to ono najnaravnije na svijetu, kad čovjek u ovom zemaljskom životu teži za trpljenjem. Kad mislim na uživanje s obzirom na posjedovanje Boga u vječnosti i ako sam svjesna kako mi se Bog sam u svojoj ljubavi daje kao blaženstvo, onda to moju dušu sili da se sunovrati u žestinu ljubavi da bi i nesvjesnim porivima Bogu nešto pružila kao dokaz svoje siromašne ljubavi prema njemu. Ili možda iz drugih razloga? — To mi nije sasvim jasno. Samo je potreba za trpljenjem i radost u njemu u tom času snažno izrasla. To je milost. Zahvaljujem ti, Bože, po tebi samome u tvom Sinu Isusu. — Izbor boljega. (Ako je dopušteno kao posebno ispitivanje savjesti.) Po mogućnosti ću svjesno nastojati cijeli dan, dok mi to ne postane navikom. Pojedinosti. Nastavljam:

1. Usprkos mojoj velikoj ljubavi prema prirodi neću, Bogu za ljubav, bacati pogled kroz prozor da bih gledala prirodne ljepote. Ako sam vani, kad putujem, tada ću zahvaljivanjem promatrati Boga u njegovoj ljepoti. Nemamo nikakva vrta; žrtva ljepe prirode bez pridržaja. Tu je priroda i tako je lijepa, na slavu Božju, a meni na radost; svoju ću radost prikazati Bogu na slavu da bih je povećala.

2. Ništa neću poduzimati iz čiste radoznalosti, ali ću ipak nastojati da pokažem neko zanimanje.

3. Neću piti vodu da bih se osvježila; ako baš bude potrebno, pit ću toplu vodu.

4. Kad čujem glas zvona, sačuvat ću savršenu poslušnost kao naviku. Osim toga ću:

5. Ako s drugima brzo ne zauzmem isti stav, slijediti volju drugih, mogne li to biti bez štete, itd.

Sad ću odmah to početi; za vrijeme duhovnih vježbi ću o tom odrediti posebno ispitivanje savjesti.

29. prosinca 1934.

Čini mi se da Bog od nekog vremena uzima ozbiljno moju težnju za trpljenjem. To me mnogo usrećuje. Malo je sati u kojima ne bude ništa što bih morala podnositi za Isusa. Drugi o tome većinom ne znaju ništa. To mi je vrlo drago, jer tajnu trpljenja treba znati samo Bog. U žestini trpljenja i ljubavi on će od mene učiniti ono što od mene hoće imati. Neću ništa drugo, nego ga samo želim slaviti u ljubavi i trpljenju. — Tako sam nesposobna, ali znam da se Isusu sviđa moja nesposobnost. Da li bih trebala i mogla željeti nešto drugo? To ne ovisi o mom nastojanju; radi se o tome da se sasvim pretvorim u ljubav i da se to preobraženje u ljubav pokazuje u mom preobražaju u volju Božju. Ne znam ništa osim tebe, ne poznam ništa osim tebe, ne čeznem za ničim osim za tobom.
Terezija od Djeteta Isusa govorila je o pogreškama koje Boga ne vrijeđaju, jer su one samo odraz naše velike nesavršenosti. O, moj Bože, smijem li to i na sebe primijeniti? Neki mi unutrašnji glas kaže da smijem. Ništa

više ne mrzim nego li Bogu uskratiti i ono najmanje. I tako ima mnogo i velikih nedostataka o kojima moja volja ne zna ništa. Ne, to ne može biti da se Isus zbog toga žalosti. On dobro zna da ja baš ništa ne mogu, ali da imam iskrenu volju da mu iskazujem ljubav. Ako to ne stoji — ne, to mu onda neće biti žao. On će se smješkati neiskusnom djevojčetu koje želi najvećom brzinom stići k njemu pa se stoput spotakne.

Prije nekoliko dana je dao da mi dođe riječ koja me je mnogo obradovala: Nemoguće je hodati a da se zemlja ne dotiče. Ništa ne smeta, ako malo uprljamo svoje noge, samo ako idemo naprijed. Da, to će doista biti tako. Ta on nas već čeka da nas uredi i učini lijepima, ako smo, idući k njemu, usprkos najboljoj volji prošli malo nezgodno. To nije zlo. Zato te, Gospodine, želim još više ljubiti.

Božja »osveta« za moju mlakost? Sve do svoje 28. godine proživjela sam u hladnoći i u grijehu. Pa kako se Bog za to osvećuje? Tako me je čvrsto uzeo u svoje ruke da se više nisam mogla istrgnuti pa sam mu rekla: »Ti sad moraš biti moj zauvijek! Neću dopustiti da mi te otmu!« — I on me je smjestio u vrt svoje ljubavi i njegovao me.

O pute ljubavi! Kad bih svima mogla reći i objasniti kako si divan i lagan! Bog je znao da drugačije nisam mogla k njemu doći; zato je u meni raspalio ljubav i s tom vatrom mu idem u susret. Ukoliko njegujem nekoliko kreposti, činim to samo iz ljubavi. Kako to mora biti teško vježbati se u kreposti, npr. u poslušnosti, samo poradi kreposti. Sve radim samo zato što me tjera ljubav. Kod toga nemam nikakve zasluge, jer u ljubavi sve biva lako, a ljubav nije moja, nju mi daje Bog. Ta već dugo ne marim ni za zasluge ni za nagradu, premda znam da Isus toga neće dopustiti da mi se oduzme to da budem obasuta blaženstvom. Budući da je on sam blaženstvo, zato čeznem za njim, tako mnogo tako silno!

Za Božju ljubavnu osvetu uzvraćam ljubav; za njegovo ljubavno trpljenje poradi mene, uzvraćam ljubavnim trpljenjem za njega. — Zato te, Gospodine, mo-

lim, ako i nisam toga vrijedna; već sam navikla primati a da toga nisam vrijedna. Daj mi ljubavi i trpljenja, u ljubavi trpljenje i u trpljenju ljubav!

Od sada sve primljene poklone, bez izuzetka, neću poglavarici predavati osobno, nego, kako se to ovdje može učiniti, stavit ću ih na stol koji se nalazi pred predstojničinom sobom da sebi uskratim zadovoljstvo, što mogu nešto dati drugima. Na taj ću način predati i i one stvari za koje mislim da mi trebaju. U iznimnim ću slučajevima za to moliti. Ovaj je način više uperen protiv samoljublja i zato će se tako Bogu iskazati veća slava. Iz ljubavi prema mom Bogu!

Bojažljivost i osamljenost su mi odvratne. Odviše sam bijedna da iz lijepih knjiga mnogo toga naučim. Što sam na poticaj ljubavi obavljala s lakoćom i radošću, čini mi se oporim i tvrdim, ako to čitam iz knjiga. U knjizi mi se daje — možda neispravno — neka rascjepkanost. Moja je duša do sada bila posve usmjerena na jedno: ljubav prema Bogu! Pri tom sam bila sretna te vjerujem da je tako bilo dobro. Drugačije ne mogu. I nadalje se želim usmjeraviti prema ljubavnom sjedinjenju s Bogom. Polazeći iz te ljubavi, želim što je moguće svjesnije, tj. postepeno, dati da se time natopi cio moj radni dan, da činim ono što je bolje, savršenije, ono po čemu ću Boga više proslaviti. Središte jest i ostaje ljubav.

31. prosinca 1934.

Kako duša postaje siromašna, kad se promatra u odnosu prema Božjem bogatstvu! Ona gubi sposobnost izražavanja. Božja tajna s dušom ostaje tajna, dok se ne pojavi neka duša kojoj će Gospodin otvoriti vrata svoga srca i povući je, štoviše, uvući je u sebe. Meni ne pomažu ništa ni otvorena vrata; odviše sam bijedna, ali Bog to zna i sviđa mu se to da moju bijedu unese u svoje bogatstvo.

Stavit ću na stranu svoju knjigu lijepih duhovnih vježbi. U srdačnoj sam plašljivosti i zbunjenosti klečala pred Gospodinom. Ne znam što bih počela s lije-

pom knjigom. I to me uznemiruje, uvijek se iznova javlja opasnost rastrganosti! Tako sam npr. prije razmatranja o grijehu, kad sam mislila na grijeh i na svoju hladnoću, gorko plakala. Zatim sam čitala gradivo za razmatranje i nisam znala kako bih počela. Tako sam bijedna. To sam kazala Isusu, i mislim da sam primila slijedeći savjet: neka mu se sasvim prepustim, jer on sam želi biti mojim vođom i upravljačem. Ljubav kao cjelinu ne napustiti; i nadalje sve usmjeravati prema njoj, povećavati je i produbljivati. Polazeći od ljubavi, činit ću sve ostalo, i krepost. Ako se brinem za njega, za njegovu proslavu po ljubavi, on će se brinuti za mene, da budem urešena krepostima. Ni ubuduće neću gledati na sebe, pa makar u mojoj duši bilo sve lijepo, samo ću misliti na njega, kako bi on bio ljubljen i slavljen. Tako će mu se moja duša najviše svidjeti.

»Ja — jedina tvoja briga; ti — posve moja briga.«[23] Isuse, kako to rado slušam; sebe sasvim polažem u tvoju ljubav. Zaboravljanje na moju dušu i na mene mora uvijek biti veće, uvijek potpunije. Da, razumijem: Tko svoju dušu izgubi, dobiva je (usp. Mt 10, 39). Ja je, međutim, ne želim izgubiti poradi dobitka. I kad od toga ne bih imala ništa, da zaboravim na sebe i da samo mislim na tvoju slavu; ipak usprkos tome ne bih željela imati nikakav drugi interes, nego samo tvoju slavu u ljubavi koja trpi. Da, tajna ljubavi koja trpi; to nek bude gradivo mog razmatranja kroz ova tri dana što ih još imam. Uroni me i nemoj me izvlačiti napolje, daj da me u tebi nestane, da gorim i da izgorim.[24] O, Ljubavi, tko se u tebi snalazi? O, Ljubavi, tko te može lju-

---

23) Te je riječi sestra Klara »čula« u mističnom zanosu.

24) Iz ovih se riječi osjeća poznata molitva sv. Franje što počinje latinskom riječju »Absorbeat«. Ona u prijevodu glasi: »Vatrena i slatka sila tvoje ljubavi, molim te, Gospodine, neka obuzme moj um i moje srce, i neka ga odijeli od svega što je pod nebom da umrem od ljubavi, ljubeći tebe, koji si se udostojao umrijeti od ljubavi, ljubeći mene«!

biti? Ovaj komadić bijede, kao što sam ja, htio bi biti svemoguć, da bi te mogao, kako treba ljubiti.

Prije su mi dolazile teške misli, teške sumnje, ne varam li možda samu sebe i druge, ne ovijam li se možda prividnom ljubavlju, a ipak da sve to nije ništa drugo nego površnost. O, to je gorko, ako čovjek ne želi ništa drugo, nego samo skoro nemogućom ljubavlju ljubiti Boga pa uvijek mora nanovo slušati: Nisi ti čovjek za to; mučenici Božje ljubavi su iz drugačijega tvoriva! I tada sam Isusu priopćila svoju patnju; on me je privukao na svoje srce i u meni je nastala tišina. Bez brige, dakle, i s obzirom na to. Gospodin i nju uzima na sebe. Zahvaljujem ti, Gospodine! Moram se odvojiti od svega; i Boga moram ostaviti poradi Boga. Moram se odreći i potpuna duhovnog uspjeha u duhovnim vježbama. Ako to zahtijeva dužnost, veselo ću raditi i noću, pa makar budem morala biti svjesna da ću narednog jutra biti nesposobna za sve. I to ću podnijeti iz ljubavi. Bog me gdjekada u takvim prilikama obaspe najslađim darovima. Čvrsto ću biti uvjerena da se ništa ne događa mojim nastojanjem, nego po tome što ispunjavam volju Božju. Ništa ne ovisi o tome što obavljam duhovne vježbe, nego o tome što izvršujem volju Božju. Zato moram žrtvovati dva dana. Rado ću to učiniti, ali ću otimačinu, koju mi nanosi presveta volja Božja, opet vratiti, ukoliko budem preostale prazničke dane s njim živjela u najtješnjoj povezanosti. Vjerujem da se on tome neće ništa protiviti.

Čini mi se da me nešto čeka. Pričinilo mi se kao da me Isus pita: Da li si spremna biti neshvaćena u duhovnim stvarima? Što bih drugo mogla kazati, nego »da«. Pitao je dalje: Do sada si išla sigurno; put ti je skoro uvijek bio jasan. A ako ti za neko vrijeme oduzmem sigurnost i ako te snađe smetenost zajedno s onim da me budeš shvaćena? — Što sam drugo mogla kazati, nego: »Da, Gospodine, s radošću sam spremna, znam da nećeš dopustiti da tvoje najsiromašnije dijete padne. O, dobro mi poradi tebe došla sva trpljenja!«

Godina 1935.

3. siječnja 1935.

U čemu se sastoji blaženstvo, kad se radi o miru u Bogu? Danas ujutro, na svršetku mojih duhovnih vježbi Gospodin mi je nakon sv. pričesti u dušu ulio blaženi mir koji se sastojao u ovome: ništa govoriti, ništa misliti, ništa željeti, ni za čim žudjeti — ni za njim, nego samo mirovati u blaženoj svijesti: Ti ga posjeduješ! Već mi je prije toga bilo u duši svatovski svečano; samo mu zaručnica nije imala što dati. Sve, što sam na bilo koji način mogla zvati svojim, već je davno postalo njegovom svojinom. Čini mi se da u meni nema ni žilice koja ne pripada njemu. Od njega sam kao zaručnički dar zamolila: milost trpljenja koje ljubi. Ako od toga još nešto imam, onda i to pridodajem i pružam sve da bih Gospodinu mogla što više ugoditi. A ako toga više nema, tu je ponovno čežnja za novim. Nezadovoljna sam, ako se posve dobro osjećam.

Tvoja ljubav, Isuse, i tvoje trpljenje moj su život. Već mi nekoliko tjedana ulijevaš svijest koja me usrećuje, da se, naime, nikada neću odijeliti od tebe i da idem ravno prema tebi. Ti ćeš me držati. Čini mi se nemogućim da bih se ikada od tebe mogla odijeliti. Gospodine, to nije drskost. Znam da sam posve bijedna. Ta ti, ti si sve moje. To me ne pušta da padnem.

Samo što više Boga, njegove ljubavi i njegove slave! Samo sam još za to tu. Ti moj, ja tvoja! Uvijek sve više ti, uvijek sve manje ja, doklegod se iskrica ne izgubi u moru vatre.

4. siječnja 1935.

Posebno ispitivanje za budućnost. Sve, pa i najmanje stvari izvršivat ću sa što je moguće većom ljubavlju i isključit ću sve ono što služi mom zadovoljstvu, ako to ne iziskuju viši obzini (poslušnost, ljubav itd.). Ništa neću činiti poradi svog zadovoljstva, nego samo radi veće slave Božje. Pojedinosti:

1. Neću nijedan pogled baciti kroz prozor da bih se radovala prirodi.

2. Ništa neću činiti iz čiste radoznalosti, pitat ću se da li se time promiče slava Božja.

3. Na sve što drugi hoće i što misle najprije ću reći »da«; potrebito »ne« može se reći i naknadno, mirno i promišljeno.

4. Odreći ću se zadovoljstva, ako bih mogla nešto dati drugome. Zato darove neću predavati osobno.

5. Neću tražiti nikakva zadovljstva u jelu i pilu, ni u okvir koji mi je postavljen. Zato: neću uzimati ništa što osvježuje, neću soliti jela.

7. siječnja 1935.

Isuse, ja hoću! Spremna sam na sve. Budu li moje noći još bolnije, ako te mogu time proslaviti, ja ih želim. Trpjeti, Gospodine, trpjeti! U nebu više neću moći trpjeti za tebe. Zato ispunjaj vrijeme moga zemaljskog života trpljenjem iz ljubavi! Znam da toga nisam vrijedna, ali kad si dijelio svoje darove, nisi nikada gledao na to, da li sam toga vrijedna. Udostoj se i sada, nemoj oklijevati da mi dadeš trpljenja, pa makar ih ne mogu uvijek podnositi onako kako bih htjela. Ja sam tvoje najsiromašnije dijete.

9. siječnja 1935.

Danas ujutro sam tako neobično jasno vidjela: Sve što imam u sebi i od sebe predala sam Gospodinu. On je sve to primio, ali mi je ostavio snage duše i tijela da ga po njima mogu slaviti. Predanje Božjoj slavi bez pridržaja, posvemašnje usmjerenje na nju i u najmanjim stvarima, samo je po sebi razumljivo. O, kako to sad gledam jasno! Sada, dok ovo pišem, to mi ponovno pravi izvjesne teškoće i čini mi se kao da se ona koprena, koja je jutros bila uklonjena, ponovno pojavila. Što sam onda na neki način gledala, sada mi je ponovo na pameti. U takvim je časovima ono najveće, što neki čovjek može za Boga učiniti i pretrpjeti, bilo kao nešto što je samo po sebi razumljivo. Nema zaista ništa veliko. Kad čovjek gleda Boga, u tom pogledu sav ljudski heroizam postaje nešto po sebi razumljivo, postaje poslušnost puna ljubavi s obzirom na Božji poziv. To je teško izraziti. Kad bi stvor trebao učiniti nešto što je tisuću puta više, to još uvijek ne bi bilo ništa posebno. Iz pojmova stvor — Stvoritelj sve to proizlazi s izvjesnom nužnošću, a još više iz pojmova »Stvoritelj koji ljubi« — »stvor koji ljubi«. Vidim kako je i to strahovito nužno, ako nešto, pa makar to bilo i ono najmanje, ne usmjerujemo prema Bogu i prema njegovoj slavi.

Kao što oči sluškinje gledaju na ruke gospodarične (usp. Ps 122, 2), tako moje oči moraju u svemu, pa i u onom najmanjem, gledati na slavu Božju. I moraju gledati Boga.

11. siječnja 1935.

Danas ujutro, polazeći od misli na Božju providnost, postalo mi je jasno da se ona isto tako odnosi na život duše, na težnju za svetošću. Čemu, dakle, uvijek misliti na Božju providnost samo kad se radi o jelu i pilu, o odjeći i stanu? Ponovno sam u sebi čula onu riječ: »Brini se za mene, ja ću se brinuti za tebe!« Treba da u sebi nosim samo jednu misao: slaviti Boga, njega ljubiti. A jer mu u trpljenju i po trpljenju mogu kazati bolje i vjerodostojnije da ga ljubim, zato: želim trpjeti, mnogo trpjeti! Kako sve postaje jednostavno, ako je dovoljno da u sebi podržavam samo jednu jedinu misao: Sve na slavu Božju, na što veću njegovu slavu! Na poseban način osjećam potrebu za jednostavnošću. Samo nikakvo cjepkanje. Sve moram svesti na neku posljednju formulu, još bolje: moram svesti na

neko posljednje »nešto« koje poput razbuktala požara zahvaća na sve strane, obuhvata sve, posljednji je poticaj na sve. Kod mene ne vode svi smjerovi, svi pokreti moga unutarnjeg i vanjskog života u jednu točku zajedno, nego oni proizlaze iz jedne točke. I ta sila, koja rađa sve, koja u svemu djeluje, koja na sve potiče, jest Bog. Čini mi se da bih ipak skoro mogla reći da je Bog središte moga života.

Božja providnost! Treba da sebe stavim u Božje ruke i pustim da budem nošena. Samo moram paziti na njegovu slavu, samu sebe treba da posve ostavim izvan igre. Kako mi je ugodno da Bog to hoće od mene! Ne bih toga mogla učiniti, da vršim krepost poradi kreposti; nemam ambicija da svoju dušu učinim lijepom, da upravo tada budem lijepa. Ljepota duše nije po sebi ono što me privlači. Ako treba da sebe uljepšam, onda to mogu htjeti samo zbog toga da bih se svidjela Isusu. Tako sam slična zaručnici kojoj je samo stalo do toga da se svidi onome koga ljubi. — I opet mi je danas ujutro postalo jasno kako je to ono što Bog hoće od mene: Nipošto ne smijem mnogo paziti na sebe, nipošto ne smijem toliko gledati na pojedinosti, pa makar imam dovoljno kreposti, nego moram pustiti da me zahvati požar Božje ljubavi da u toj ljubavi i sama gorim i, koliko je moguće, nastojat ću Bogu pribaviti i ljubav drugih. Nije, dakle, potrebno da gledam na svoju dušu, samo treba da gledam na Boga. On će preuzeti brigu za ures moje duše.

Kako sam zato radosna! Ako se Bogu posvema predam, on će se sasvim predati meni. O, kad bi ljudi znali kakvo se blaženstvo nalazi u ljubavi! To blaženstvo ostaje u duši i onda kad je pritisne suhoća. — Ona me već danima pritišće. No, to ne znači ništa. Tako ću se držati i raditi, kao da u sebi osjećam razbuktalu vatru Božje ljubavi. Pa ako baš ništa od toga ne mogu, Isus zna kako sam siromašna i bijedna. On to jedini potpuno zna. On me grli svojim rukama i nosi dalje. O, blažena li osiromašenja u kojem čovjek ne gubi ništa, jer to siromaštvo sve više u čovjeka unosi Boga ili čovjek sve više ulazi u njega!

12. siječnja 1935.

Kada duša posve postane Božjom svojinom, kada dopusti da je Bog obuzme, onda u njoj trajno prebiva mir i sreća, pa i usred suhoće i trpljenja; a to se ne može opisati. Duša bi se u ljubavi koja trpi, u trpljenju koje ljubi, htjela posve uništiti. Ona je gladna trpljenja, pušta da je ljubav nešto stoji; htjela bi se strovaliti u ponore trpljenja da tako što više i što bolje Bogu prikaže ljubav i slavu. Ipak u svemu, štoviše, i u trpljenju nalazi sreću i radost. Čini mi se da Bog ne može podnijeti da dušu, s kojom je sklopio savez ljubavi, ostavi bez sreće i bez radosti. Ondje, u nebu, nema ništa više osim blaženstva! O, Bože moj, kako si ljubav usred trpljenja učinio slatkom! O, kad bi svi znali kako je put ljubavi put blaženstva! Put svetosti se ne bi nikada smio prikazivati, kako je tvrd i pun žrtve. On je lak i ugodan, jer me Bog nosi. Ljubav i trpljenje nemaju u sebi ništa strašno. Oni su gorivo za kojim čezne moja siromašna duša. Radije govorite o blaženstvu što ga imamo kad posjedujemo Boga!

Jučer sam vidjela, ali samo na slici, ljudsku lubanju; opazila sam kako je ta slika jednoj sestri bila draga. Takvi su bili sveci. Ja nisam. Gledam je posve radosno. Ona me ne čini ozbiljnijom nego radosnijom. Tu smrt preda mnom stoji drugačije: kao svijetao, drag anđeo u tamnoj haljini. Treba te, smrti, naslikati lijepom; ne znam ništa ljepše nego smjeti ući u Boga. A to si ti. Samo je ljuska teška i tamna, a jezgra je slatka. Nalazim se u progonstvu; to svaki dan osjećam nanovo. Mogu li se na tebe srditi zato što prekidaš naše progonstvo? No, ja prema tebi nisam ni ravnodušna. Ti si mi još uvijek malo draža nego li život, lijepi život. Samo ti život pun trpljenja održava ravnotežu. Ipak ne bih htjela ni jednu sekundu prije doći svome Bogu nego što on to hoće. Samo Božja volja, samo Božja slava, iz ljubavi!

Danas ću, što je moguće savjesnije, živjeti u misli: Samo slava Božja, za moje zadovoljstvo ništa! Na to moram misliti i u najneznatnijim stvarima.

17. siječnja 1935.

Život mi se pričinja kao neki zid između mene i svega onoga što nije Bog. On je sa mnom. To znam. No, tu je zid između mene i nesmetana sjedinjenja s Bogom, kakvo će biti u nebu. Sretna sam što se svakog časa od toga zida nešto odlomi. Kada će za moju siromašnu dušu biti slobodan put, jer ona za tobom toliko čezne?

18. siječnja 1935.

Preda mnom se u nedogled proteže kamenit put, bez okrepe. Bože moj, zahvaljujem ti! Udijeli mi milost da danas, kad mi bude teško, budem posvema obuzeta mislima na tvoju slavu, da hodim u ljubavi, da, koliko je moguće, ne izgubim nijedne misli. U svakoj misli u svakom poslu, u svemu do posljednjega daha želim gorjeti ljubavlju prema slavi Božjoj. Nijedan pogled, nijedna riječ neka ne bude usmjerena prema nekom drugom cilju, nego neka sve smjera prema slavi Božjoj. O tome ću svakoga sata voditi kontrolu. Ako bih na to koji puta zaboravila, za pokoru ću obaviti tri čina sestrinske ljubavi. Moja prošnja za današnji dan glasi: Ljubav koja trpi, trpljenje koje ljubi. Trpljenje i ljubav, Gospodine, Bože moj, Ljubavi moja!

20. siječnja 1935.

Moj životni cilj je: Bog i njegova slava, njegova što veća slava. — Moj put: Ljubav koja u sebi uključuje volju Božju.

S toga gledišta sve ostalo izgleda kao sporedno! Kako, međutim, pod tim vidom sve postaje vrijednim! Za taj cilj sve postaje sredstvom. Kako to onda po sebi postaje razumljivo, da netko moli za milost trpljenja, ako ga na to sili ljubav, i ako mu je cilj veća slava Božja.

Kad god se zaista osjetim bijednom, na mene se odmah spušta Bog sa svojom ljubavlju. Siromašna, mala posuda moga srca ne može je posvema obuhvatiti. Srce mi je gdjekada tako puno, da bi se htjelo rasprsnuti; goruća ljubav predstavlja neizrecivo blaženstvo, ali je ipak posve drugačije nego što je to naravna radost. Onu milinu ne mogu izraziti ni vanjskim klicanjem, ni vanjskim smiješkom. Za to nema izražajnih mogućnosti. I ne želim ih. Držim da odatle dolazi ono da me bolna sreća ljubavi upravo prignječuje. Da, to blaženstvo je bolno, jer božansko dobro ne mogu ljubiti kao što želim, i jer božansko dobro ne mogu na zemlji posjedovati kako bih htjela. Što jasnije spoznajem Boga kao dobro iznad sviju dobara, to je težnja za njim veća. Zato mi je svako iskazivanje vjernosti Bogu bolno blaženstvo. Beželjno, zasićeno mirovanje u Bogu je rijetkost. Gospodin me pohođa, kad kao dostojan ljubavi najednom preda me stane i zovne me k sebi. I moja se siromašna duša ispunja tom ljepotom i ljubavlju te neizrecivom težnjom za njim, da bih često mogla i morala plakati poput djeteta koje od čežnje za zavičajem ne može više izdražti. Ti si, Bože, moja jedina čežnja! O, da je ljubav tako jaka pa da bi raskinula okove! Neka, međutim, sve bude po tvojoj volji!

Nešto sam čitala o čistilištu. Ne znam da li mi se to pričinja otprilike od Dušnoga dana prošle godine, da se trpljenje siromašnih duša sastoji u nekoj žarkoj čežnji za Bogom koja se ne zasićuje. Ja sam, siromašno pozemljarsko dijete, sa svojom slabom ljubavlju i svojom tako neznatnom spoznajom o Bogu često imala tako blaženu, a ipak tako bolnu čežnju za Bogom. Kakva istom vatra čežnje mora biti u siromašnih duša u čistilištu! I one smiju Boga ljubiti. Držim da je čistilište slatka, a ipak preko svake mjere bolna vatra ljubavi prema Bogu i čežnje za Bogom.

Da li je moguće da čovjek vara samoga sebe i druge, ako inače ništa toliko ne mrzi kao prijevaru? O, ta sumnja u moju iskrenu i poštenu volju! O, taj strah, ne htjeti ni pošteno ni ozbiljno, a ipak misliti da se to može. Ili se sve u meni mora razbiti u komadiće, dotle, da više ne znam da li je moje biće uopće usmjereno prema Bogu? O, kako je to gorko: Cijelom dušom

čeznuti za tim kako bih samo Boga tražila i uza sve to ne znati da li ga doista tražim! Nije li sve to besmisao? Ne mogu ništa spoznati, ništa razlikovati. Imam osjećaj kao da će se nada mnom srušiti kuća u kojoj sam se do sada osjećala sigurnom. Ako je to dio moga posjeda, dio neispravnih ideja, onda ću usred tog opustošenja radosno klicati i pogled ću osloboditi od tereta ruševina koji mi priječi pogled u beskrajni prostor božanskoga svjetla. Ako se moje JA mora dotle raspasti u ništavilo, više neću moći vjerovati u svoju dobru volju. Fiat! — Neka bude! No, ja ništa ne spoznajem, baš ništa. Pred sobom ne vidim ni koraka i ne mogu razlikovati što je pravo a što krivo.

22. siječnja 1935.

Danas ujutro sam pred Gospodinom Bogom ležala u bolnom predanju sa sviješću da od mene tu nema baš ništa i da sam sama jedno ništa, i kao da imam nešto malo strahovite nedostojnosti. Nalazila sam se u sumnji. Zbog toga sam trpjela. To je moju dušu vuklo prema Bogu i osjećala sam se sasvim nesposobnom da pomaknem ma samo jedno udo da bih došla k njemu. Sada me ponovno poput ledena obruča ovija ona užasna tvrdoća, ono podjarivanje na bezvoljnost, a jutros je to bilo samo kao neka nemoć. Odlučujem da ću danas popodne:

1. neprestano ću se držati kod Isusa;
2. obaviti oduži pohod Presvetome;
3. pokazivati se doista veselom; svakom ću se nasmiješiti. — Sada je najdragocjenije vrijeme za ljubav. Često ću Bogu kazati da ga ljubim, pa makar mi se pričini kao da lažem. Zahvaljujem ti! I još više!

23. siječnja 1935.

Kad sam danas htjela poći na razmatranje, najednom mi postade jasno što je to posljednjih dana bilo s kušnjom. Jasno sam spoznala kako se to uključuje u plan Božje volje. Treba da svaku misao, svaku brigu za sebe posve napustim. Jedina moja briga neka

bude Bog. Nije potrebno da se brinem za ures svoje duše krepostima; nije potrebno da se time mučim, da li stojim ozbiljno sa svojom ljubavlju prema Bogu. Samo je potrebno da gledam na Boga, samo da mislim na njegovu slavu, da u svemu budem prema njemu usmjerena čistom ljubavlju i predanjem. Sada uviđam kako je dobro da svijest svom ozbiljnošću i svom snagom teži prema Bogu. Pogled je sada slobodniji. Opet je nešto od mog bića uništeno. Sve do tada sam držala da za mene ne mora ništa više postojati osim Boga i mene. Sada znam kako treba da gledam samo Boga, samo njega treba da gledam; sa sobom moram postupati kao da to nisam ja. Ne, dakle, Bog i ja, nego Bog posve sam. Kako sam sada sretna što se u meni opet nešto slomilo. Kako sam sretna i zbog slobodna pogleda koji mi se otvara! Kako je to dobro: sebe posve zaboraviti, baš ništa više ne imati, pa čak ni sigurnosti da Boga tražim sa svom ozbiljnošću i dubinom. Kako je to dobro za poniznost i kako je korisno: ne biti baš ništa, ne imati ništa! Tada Bog to »ništa« ispunja svojom punином. Smatram to velikom milošću što mi je daješ da samu sebe što bolje upoznam, kako je nepotrebno da vidim i da želim vidjeti kamo idem. Samo treba da mislim na Božju slavu i kako da ga svom jednostavnošću žarko ljubim. Za put se ne moram brinuti, jer me on vodi.

25. siječnja 1935.

Čini mi se, dobri Bože, da si svijet i život zato snabdio s toliko mnogo ljupkoga i lijepoga da bismo svoje prognanstvo lakše podnosili. Ipak mi dopusti da ti s obzirom na to nešto malo prigovorim. Ti i tvoja ljubav ste nešto posve drugo nego što je ljepota zemlje i nego što su radosti ovoga života, da onaj koji te smije malo vidjeti i kušati, u tim stvarima ne može pronaći malo utjehe svojoj žarkoj čežnji za tobom, nego mu čežnja za tobom i za tvojom ljepotom i ljubavlju postaje još žešćom.

26. siječnja 1935.

O, ta čežnja za Bogom! Blažena li i još mučnijega, razornog požara! Ne mogu o tome ništa reći, jer za to nemam izraza, uopće ne znam ni izraze ni mogućnost priopćavanja. Bit ću skoro sasvim zgnječena množinom slatkoće božanske ljubavi.[25]

27. siječnja 1935.

U času svete pretvorbe mi je najednom usred suhoće ponovno došlo tvoje svjetlo. Ponovno si uzeo ono što ti već pripada. I opet sam stekla onu blaženu sigurnost koja mi se čini nesumnjivom kao da sam čula kako mi netko kaže: Ti si moja i ostaješ moja, više te neću napustiti! Kolika li blaženstva! Kako da se pokažem zahvalnom? Daj mi, Gospodine, da mogu trpjeti i uvijek sve više ljubiti. Ljubiti i trpjeti — to ide zajedno.

30. siječnja 1935.

Napuštenost može biti teška, gorka i nepodnošljiva. Ne umijem izraziti ono do koje mjere duševna nelagodnost može biti lišena svjetla i biti razdražljiva. Sama odvratnost i dosada. Volja samo pruža oporbu, zasjednički na nešto vreba, što je spremno na skok, kad za to dođe pogodan čas. Ali, Bože moj, ja ipak neću i ne želim ovu bezvoljnost. Želim raditi kao da me nose vatra i ljubav; želim sve ono htjeti, iako vrlo dobro znam da je izvršenje mojem htjenju tako nesličnо. Iako ne mogu Boga izvršenjem nečega onako proslaviti kao što bih htjela ili, ako to ne činim onako kao što bih mogla i trebala, ipak ga želim ljubiti i slaviti svojim htijenjem.

Zahvaljujem ti, moj Bože, i molim za novu milost, za mnogo milosti; istovremeno te molim za još više

25) Sestra Klara ne nalazi prikladnih riječi da izrazi i prikaže svoje mistično doživljavanje. Htjela je zapravo slikovito reći: da se poput zrela, slatka grožđa nalazi u tijesku Božje ljubavi koji je nemilo pritišće...

ovako gorka napitka. Ako je on kazna, onda još više, da bih mogla okajavati. Ako je to bez moje krivnje, onda još više, jer je to čista ljubav koja dolazi od tebe i jer bih ti to mogla uzvratiti kao čistu ljubav.

2. veljače 1935.

Valovi se dižu visoko, a ponori se spuštaju tako duboko da samo u nijemoj muci mogu vapiti: Samo jedno, molim Gospodine, da te ne bih ljubila manje, da te ne bih slavila manje sada, nego da bih te mogla što više ljubiti, koliko god se to činilo nemogućim. Spremna sam neprestano podnositi ovo strahovito stanje duše, ako bih te time više ljubila, ako bih te time više proslavila nego što bih to inače mogla učiniti. Ljubim te, Bože, cijelom svojom voljom!

5. veljače 1935.

Naokolo mene nema ničega, nalazim se u beskonačnom prostoru koji je istovremeno beskrajna praznina.

8. veljače 1935.

Čeznem za samoćom, želim noć, jer ih ti hoćeš. Postala sam upravo bezgranično siromašna. U mojoj tami ne svijetli ni tračak svjetla. Drago mi je to, o moj Bože! Ne želim ni samo tvoje svijetlo, ako ti toga nećeš. Samo ti i tvoja volja u plamenoj ljubavi!

12. veljače 1935.

Zahvaljujem ti, Gospodine, Ljubavi moja, što smijem trpjeti! Ne znam što bih sebi mogla poželjeti bolje nego: što više trpljenja, ali i više ljubavi, mnogo više; želim na tvoju slavu u ljubavi biti uništena.

13. veljače 1935.

O, kako se na zemlji osjećam tuđom! Osjećam se tako bespredmetnom. Na zemlji mi nije poznato ništa

što bi me privlačilo. Najviše me ipak privlači velika i krajnja tišina. No, to za mene dolazi u obzir. Zato nemam baš ništa što bi me privlačilo. Kako bih rado, kako rado željela čuti Božji poziv da je progonstvo dovršeno! Ja, međutim, hoću progonstvo, jer ti to hoćeš i doklegod hoćeš. Neka je samo blagoslovljena tvoja volja, jer u njoj je moje blaženstvo.

16. veljače 1935.

Čini mi se da bih morala nešto reći o onome što sam doživjela kroz proteklu godinu i pol dana. — Bilo je to nekoć, da sam hodila u Božjem svjetlu. Nekoć je i to bilo da sam se nalazila u plamenoj ljubavi i da u prenabujalosti nutarnjega doživljavanja nisam mogla naći riječi za ono što sam doživjela uz blaženo bljeskanje božanskog očitovanja ljubavi. O, kako je to već daleko od mene! Da li sam ono uopće bila ja koja sam to doživjela? Da, sigurno sam bila! Svjesna sam da tada nisam bila u stanju sna i da sam se sada probudila za doživljavanje stvarnosti. Svjesna sam da sam iz one jasne stvarnosti pala u neki teški, nadmoćni, tamni i bolni polusan u kojem sam bila lišena svake sposobnosti. Tada sam samoj sebi izgledala kao neka mrtva stvar, ali sam u potpunosti i cijelosti osjetila muku toga stanja. To tada nije bila ni ona unutrašnja razdraženost koju sam prije često osjećala, a nije bila ni neka oporba; to je još uvijek bilo ispoljavanje života.

21. veljače 1935.

O, moj Bože, ako za svoje djelovanje trebaš jedno »ništa«, to imam ja. Stvorio si me iz ničega; vjerujem da bi iz ničega htio stvoriti i jedno biće koje pozna, traži, ljubi, slavi samo tebe.

U osamljenosti i nemoći sadašnjeg stanja sam jučer držala, da negdje smijem očekivati osvježujuću oazu. Kad sam se htjela do sita napiti, jedva je iz izvora prispjela koja kapljica. Tada sam znala kako treba da bespomoćno, bezutješno i posve napuštena trpim. Vrlo je značajno, koliko me je ta spoznaja usrećila i

nisam više mogla ništa drugo zaželjeti. Moje se srce smekšalo i pala je rosa milosti odande, odakle je nisam nikada očekivala, od samoga Boga.

23. veljače 1935.

Kako mi se duša razlila, kad je u nju došao Bog. Ako se duša malo uzdigne, samoj sebi izgledam kao da se raspadam. Sama bezoblična duša se osjeća kao da je izlivena u Božji kalup. Duša osjeća, a ne može izreći, što osjeća. Izjeda je čežnja za onim koga ljubi, ne zna kako da se pribere od nostalgije. Bolesna je od ljubavnoga čeznuća koje tjesnoća srca jedva može svladati. Kad bih znala neku mogućnost, kako da s Bogom budem posve sjedinjena, pribavila bih je sebi, pa makar s tim bilo spojeno tisuću muka. Ta što je cijeli svijet prema jednoj iskrici božanske ljubavi!

24. veljače 1935.

O, ubitačne li čežnje za posvemašnjim sjedinjenjem s Bogom! O, uroniti i moći se izgubiti u božanskom ognjenom moru! Plačem za tobom, o Bože, poput bespomoćna djeteta. I kad bi ti bio mnogostruka muka jednako bih tako za tobom čeznula, jer si ti upravo ti. Ne pitaj me za razloge moje bijedne ljubavi. Jer si ti, Bože, upravo taj Bog, jer si upravo ti onaj koji jesi, zato te moram ljubiti. Podaj mojoj siromašnoj, hladnoj ljubavi trpeću ljubav! Riječ »ljubavlju ranjen« prava je riječ i nije pretjerana.

26. veljače 1935.

Odviše sam ograničena, a da bih mnogo toga shvatila. Samo jedno: Ljubav i u ljubavi slava Božja! Ljubav mi je i put i cilj. Neću gledati na putove kojima su drugi išli. Božanska ljubav mi je voditeljicom. Kad čitam lijepe knjige, većinom od toga nemam mnogo i, štoviše, obuzima ne nemir. Ako, međutim, tada mirno razmišljam, onda opet jasno vidim da sav moj unutarnji život ne mora biti ništa drugo nego samo nepres-

tan ljubavi pogled na Boga sa svrhom da bih ga proslavila. S tim u mene ponovno ulazi velik mir, sigurnost u Boga. — O, moj Bože, učini da se bar malo upozna moja bijeda, moja velika hladnoća i tvrdoća kojom susrećem tvoju ljubav. Znam da je i to ljubav, što pred drugima pokrivaš moju bijedu. Sigurno toga ne bih mogla podnijeti, kad bi me se prepoznalo u mojoj posvemašnjoj bijedi i nevjernosti. — Ljubim te iz ponora svoga ništavila. O, čudesne li Božje dobrote, što smijem Boga ljubiti, što ga uopće mi ljudi smijemo ljubiti!

3. ožujka 1935.

Danas sam sanjala da mi je ponuđeno, neka biram između dviju stvari. Jedna je bila nešto svjetlo i znala sam da to označuje ugodan i naizvan lijep život; kako to može biti lako u samostanu. S obzirom na ono drugo sam znala da je to život pun trpljenja i bolesti, stisnut u uskom prostoru ćelije. I odmah sam bila svjesna da je takav život težak. Nakon toga sam se probudila. Čudila sam se da mi je ono posljednje izgledalo teškim; a meni se čini da ništa nije poželjnije od trpljenja. Što se dogodilo u snu, bila je stvar prirode. Kad sam se probudila, stvorila sam odluku, jer za to u snu nisam imala više vremena. Bila bi to milost, da sam izabrana za trpljenje. Čemu uvijek govoriti i pisati o p o d n o š e n j u trpljenja? Trpljenje je ono najdragocjenije u našem zemaljskom životu, a nešto takvo se ne p o d n o s i ; čovjek za tim teži, ako toga nema; to čvrsto grli, ako ga ima.

Radujem se što pred sobom imam vječnost da mogu uroniti u širinu i dubinu ljubavi te u djela Božje ljubavi. Preda mnom se otvara uvijek nešto novo i uvijek spoznajem nemogućnost da dospijem do najdubljih dubina. Već me općenita misao na Božju ljubav ili na koji čin Božje ljubavi toliko obuzme da ne mogu dalje. Tako to sebi štedim za vječnost, gdje će moja spoznajna moć, dakako, biti posve drugačija.

4. ožujka 1935.

Tjednima proživljavam pustoš, suhoću i tamu. Možda se koprena više neće podići, dok se ne slegnu sjene i dok mi ne sine svjetlo tvoje božanske ljepote i ljubavi. Ništa zato. Rado ću hoditi u tami, jer znam da se ti skrivaš u toj tami. Da, bit će mi ona draža od svjetla, iako moja siromašna duša gladuje, gladuje za tvojim pogledom, samo ako te tako mogu većma proslaviti. I pričinja mi se da je to slučaj. Da trpiš sam i osamljen, to bijaše tvoj život. Ne moram li biti sretna, ako je to i meni bar u neznatnoj mjeri dopušteno? No, još uvijek u tome ima naslade; biti s tobom i iz ljubavi prema tebi biti bezutješna, zapuštena i trpjeti. Da li je to zato još uvijek trpljenje? O da, ali nije samo trpljenje.

8. ožujka 1935.

Na Pepelnicu me Isus pozvao da bih za trenutak s njim pošla u osamu pustinje. Pričinilo mi se kao da pred sobom gledam nadaleko i naširoko neku nepreglednu pustinju; u sredini je strčio samotan brežuljak i bilo mi je jasno: Ondje je Gospodin. On me je pozvao k sebi. Pričinilo mi se da na svijetu ne može biti ništa blaženije nego poći u tu pustinju. Htjela sam to rado učiniti.

Nalazim se u dubokim ponorima posvemašnje nemoći. Hoću i počinjem uvijek nanovo, pa ipak samo mogu ležati na tlu. Međutim, izuzevši strah pred mlakošću, to me nije ništa zabrinjavalo. Danas mi je opet postalo jasno da je to stvar volje Božje, da ostanem potpuno iscrpljena i nemoćna. I to je vrijedno uvidjeti da čovjek ne može sam baš ništa. Tome se više ni najmanje ne čudim. Prije mi se činilo kao da me to hoće držati daleko od Isusa, ako sam ponovno bila poražena. Sada sam se na to već navikla da sebe gledam posve bijednu. Tada brzo odem k Isusu i u ljubavnoj predanosti mu mogu govoriti o svom htijenju u ljubavi za njegovu slavu i o svojoj nedoraslosti da to izvršim.

10. ožujka 1935.

Kako mi se pokazuje blaženstvo, kad čujem riječ »nebo«! Čini mi se kao da bih o tome znala mnogo toga reći; ali ako nešto od toga hoću zaodjeti riječima, posve se smetem. Mogu reći samo jedno: Nebo je Bog. A tko je Bog, o tome se ne može ništa kazati; o tome nešto zna samo onaj tko je od toga nešto doživio. Što je izvan Boga, gledat ćemo u Bogu, ali posve u Bogu. Mišljenja sam da ondje ne postoji nikakav naravni interes, nego da se čovjek posve gubi u Bogu, ali mu kod toga ostaje sposobnost da u Bogu vidi i ono što se nalazi izvan Boga. I to mi se čini da je prednost duše u onome stanju. Kad Bog ovdje dušu k sebi privuče i otvori joj oči, ona je onda Bogom tako obuzeta da osim njega ne može ništa više znati. Cijeli svijet, ono najdraže i najbliže nestaje. To duši nije moguće, pa i kad bi to htjela. Ona, međutim, toga neće da osim Boga istovremeno u njegovoj biti doživljava još nešto. Ondje će se čovjekovo srce proširiti te će istovremeno gledati i primati Boga u sebi i u njegovim zračenjima.

To mi je već postalo navikom da radosno pozdravljam kojekakve neuredsnosti i prekršaje drugih pa da iz ljubavi prema Bogu i puna zahvalnosti prema onima, koji mi tako pružaju priliku za kakav mali čin ljubavi, činim zadovoljštinu. Najprije sam to činila u jednoj stvari, a sada sam to protegnula na sve prigode i to je tako vrlo dobro. Tako sada nalazim radost ondje, gdje bih se inače ljutila. I tako smijem nešto činiti za Boga u skrovitosti, dakako posve malo. No, to me ne žalosti. Uvijek mi se nanovo pričinja da u onoj beskonačnoj udaljenosti što postoji između Boga i stvora mora sve biti neizrecivo maleno, pa i ono najveće. To, dakle ne zavisi o veličini, nego samo o ljubavi.[26]

---

26) Ovaj nam odlomak pokazuje kako je sestra Klara u svom dnevnom životu ostvarivala evanđeoski ideal »vjernosti u malim stvarima«. (usp. Lk 16, 10)

11. ožujka 1935.

Otkako sam se Bogu posve predala samo me još nešto raduje osim užitka što ga Bog gdjekada izlije na dušu i osim duboke, tihe sreće koja se neprestano nalazi na dnu duše: to je trpljenje. Da, dolaziti sve bliže Bogu znači: uvijek sve dublje uranjati u neizrecivu sreću, ali znači: i uvijek dublje ulaziti u trpljenje, što je isto tako samo po sebi sakriveno blaženstvo. Što, naime, čovjek Boga bolje vidi, to za njim više čezne pa ipak ovdje na zemlji u tom pogledu nema posvemašnjega zadovoljenja. To predstavlja najdublju bol duše. I onda — gledati Boga koji je tako beskrajno vrijedan ljubavi i biti tako siromašan. Tako rado moći sve dati da bi se on uzveličao — i ne imati baš ništa više. Ipak to zapravo nije bol, jer ja njega samoga postavljam na mjesto svoga siromaštva i jer mi je siromaštvo izvor radosti.

13. ožujka 1935.

Danas samo jedan pogled, samo jedna misao: Bog. Bog i u onome najmanjem i u posljednjem. Učini, moj Bože, da mi svaki časak bude ispunjen ljubavlju prema tebi i da mi bude pun tvoje slave.

15. ožujka 1935.

Kao bezobličnа želim biti ulivena u Božji kalup.

18. ožujka 1935.

Gospodine, silno čeznem za tobom. Kada smijem doći? Radujem se, kad opazim kako sve više postajem ruševinom, a usprkos tome se ta ruševina toliko njeguje. Gospodine, želim trpjeti, dokle god sam ovdje. I u svojoj strahovito velikoj bijedi i slabosti želim te ljubiti kao što žudim. Ljubav je uživanje i trpljenje: Ljubav čezne za trpljenjem i rado bih se odrekla svakog užitka, kad bi tako mogla više ljubiti i Ljubljenoga više proslaviti. O, Ljubavi, žudim za tobom!

19. ožujka 1935.

Jedan jedini princip: Nastojat ću i život, ako je moguće, provoditi kao neprestanu konsekvenciju iz toga načela.

Gorjeti od ljubavi podno križa i uvijek sve više plamtjeti, dok taj plamen konačno ne provali u božanski požar.

Tko se baci u beskrajno more božanske ljubavi, u njemu i potone. Taj, međutim, u tome nađe život.[27]

Jučer sam se prema Bogu ponijela ružno, ali sam odmah pošla k njemu. I on je na mene bacio svoj dvostruko ljubazni pogled. U siromašnoj, poniznoj ljubavi bliže tebi, moja ljubljena Ljubavi! — Udobna života ne bih mogla podnositi; život je to vredniji što je u njemu više trpljenja. Gorljivo čeznem za trpljenjem, jednako kao i za ljubavlju. Tu sam ljubav primila od tebe i treba da je tebi vratim kao ljubav. To je ono što me vuče k tebi — vječna ljubav. Isuse, ti znaš sve, poznate su ti i sve prilike moga života, poznata ti je i moja čežnja za tobom. Učini sve, da bi se samo izvršila tvoja presveta volja! Želim umrijeti, Gospodine, umrijeti ili trpjeti!

2. travnja 1935.

Nema ništa ljepše od volje Božje. Kroz sve stvari, pa makar one bile ne znam kako neugodne, moram gledati volju Božju koja se nalazi iza njih. Tada sve postaje lako i poželjno. O, kako je bezbrižan i blažen život, kad se nalazimo u rukama Božjim! Kamo sreće, kad bi svi ljudi znali po nevoljama i bolima pronaći jedinu, istinitu sreću! — Moram se još više usmjeriti prema Bogu. Sada sam posve slobodna; zato ću, koliko je to najviše moguće, neprestano biti kod Boga. Isuse, sutra dolaziš k meni. Samo mi jedno donesi sa sobom: Da bih te bezgranično ljubila.

---

27) Sestra Klara na vrlo dubok i evanđeoski uzvišen mističan način doživljava Spasteljevu izjavu: »Oganj doh baciti na zemlju.« (usp. Lk 12, 49)

9. travnja 1935.

Uvijek dublje u volju Božju. U njoj ću pokopati svoje veliko siromaštvo.

19. svibnja 1935.

Kad je ptica u zraku, samo je onda u svom elementu, a isto tako i riba u vodi; meni je, da bih živjela i bila sretna, potrebno trpljenje. Gospodine, ne uskrati mi taj najskupocjeniji od svojih darova. Samo mi daj da trpim! Nisam toga vrijedna. To vrlo dobro znam. Imaj sa mnom samilosti. Ovako više ne mogu živjeti. Ni k tebi još ne mogu doći. Zato mi, Gospodine, daj trpljenja da bi mi život postao podnošljiv. Dakako, da se sve opet vraća k tebi, jer ja to zapravo ne nosim, nego ti u meni izvršuješ svako dobro. I što u tome pokvarim, ti popravi. Gospodine, molim te, daj mi trpljenja, ako ti je do toga da budem sretna. A ti to zaista hoćeš.

20. svibnja 1935.

Gospodine, od tvoje ljubavi ovdje na zemlji ne želim ništa drugo osim trpljenja. O, moj Bože, učinio si me tako budalastom da moram čeznuti za trpljenjem onako kao što ostali ljudi čeznu za srećom i blagostanjem.[28]

Bez trpljenja ne mogu živjeti. Za to sam te već ovih posljednjih dana molila, jer se ne osjećam ugodno, ako mi sve ide dobro. Isuse, mene, siromašnu luđakinju, lako je učiniti sretnom; ne dopusti da u tvoje Ime uzalud vapim. To bi se protivilo tvom obećanju.

---

28) U ovom se Dnevniku više puta susreće misao sv. Pavla o »ludosti križa« (usp. 1 Kor 1, 18) i o »ludosti« onih koji je slijede (usp. 1 Kor 4, 10). — Autorica samu sebe, umiljavajući se Gosopdinu, naziva »malom ludicom«.

1. lipnja 1935.

Ako je ikako moguće, svaki časak želim ispuniti žrtvom. Svaki mi časak ispuni ljubavlju i trpljenjem! Neprestano ću po mogućnosti općiti s Bogom. Neka od mene bude daleko svaka pa i letimična misao koja se ne odnosi na Božje stvari. Posve ću se sakriti u Boga[29]; on to očekuje da me tako posve omota u svoju ljubav, da ne bi nijedan trenutak baš nimalo pripadao i nekom drugom osim njemu. Znam da je Isus ljubomoran Bog.[30] On mi oduzima sve: svaki pogled, svaku riječ, svaku misao — sve mora pripadati njemu. O, blažena li siromaštva, kad čovjek ne može baš ništa smatrati svojim! Blažena li ropstva ljubavi koje čovjeka čini tako slobodnim i blaženim!

4. lipnja 1935.

Kako sladak mir, Gospodine, čovjek odnosi već od tvojih oltara! Kako ti u oluji, pustoši i nevolji najednom običaješ razderati oblake da siromašna, sasušena duša, raspaljena zrakom božanskog svjetla, odmah kroz usku rasjeklinu biva uvučena u Božje svjetlo i ljubav.

Gospodine, dao si mi jednu strast. Zato svu krivnju svaljujem na tebe. Obuzeta sam strastvenom čežnjom da u ljubavi trpim za tebe. Zašto tako teško slušaš ovaj moj vapaj? Pazi, kad ti ne bi bio TI, da nisi trpio i da nema ljubavi, ja bih onda bila posve drugačija. Sada, međutim ,neprestano pred sobom gledam plameno more tvoje ljubavi i kako se isto tako kao i tvoja ljubav žestoko žari tvoje trpljenje. Zar ne možeš htjeti to da ja cijelo svoje biće žarkom žudnjom pru-

29) Svim je silama sestra Klara radila na tome i žilavo se borila da ostvari evanđeoski ideal na koji nam svraća pažnju sv. Pavao, kad kaže: »Ta umrijeste, i život je vaš sakriven s Kristom u Bogu!« (Kol 3, 3)

30) Bog je već u Starom zavjetu izjavio da je »ljubomoran«: »Jahve — Bog je ljubomoran!« (Izl 3, 14) — I ova mistična duša doživljava Krista kao »ljubomornoga Boga«.

žam prema tebi, ne bih li bar nešto malo zahvatila od tog vatrenog mora? Ne, ti to ne možeš. Ali ti ne možeš uliti ni tako žestoku čežnju, a da nisi voljan utažiti je. Osim tvoje ljubavi ovdje na zemlji ne želim više ništa drugo, nego samo trpljenje. Ne dopusti da mi bez njega prođe nijedan sat i nijedan trenutak, jer je moj život kratak, pa makar doživjela i visoku starost. Raspolažeš vječnošću da me usrećiš svojom ljubavlju; ja, međutim, raspolažem samo s kratkim životom, da za tebe trpim.

13. lipnja 1935.

Želim samo jedno: da bih se s Isusom sjedinila u žarkoj ljubavi i neprestanu trpljenju i da bi se cijeli svijet prometnuo u požar ljubavi. Svako i najmanje udo moga tijela i svaka sposobnost moje duše čezne za tim da bi se u tvojoj službi istrošila za tvoju slavu — u ljubavi i trpljenju.

28. srpnja 1935.

Bog je ljubav. Što to znači, to ljudska usta ne mogu izreći. Svega nestaje, a ostaje samo beskonačne ljubavi vrijedni, trojedini Bog. Svi mi postajemo glasnikom njegove slave i ljubavi. Tako sam sretna što ne moram misliti na sebe, ni na svoju dušu, ni na uljepšavanje svojih kreposti. On je moja čistoća, moja ljubav. Moja se bijeda zaodijeva njegovom svetošću i tako mu se sviđam. »Crna sam, ali sam lijepa. . .« (Pj 1, 4) Svako novo očitovanje moje slabosti, nanovo me sili k njemu, a što ondje doživljavam, to je njegova tajna. Ta mogu li ja nešto drugo nego neprestano gledati za njim, njega ljubiti, hvaliti, veličati, žarko čeznuti za ljubavlju i trpljenjem, i uvijek nanovo željeti da mu se cijeli svijet, raspaljen ljubavlju, prostre do nogu i da mu se prikazuje dnevni posao svakoga pojedinog stvorenog bića kao i svako stvoreno biće, kao što mu se i ja sama prikazujem, u jedinstvu s cjelokupnim Isusovim bogatstvom. — Ljubav je nezasitna! Ta moj Ljubljeni je beskonačni Bog. Da bih ga proslavila, htjela

bih za nj tisuću puta umrijeti u najvećim mukama. O, kad bi me on htio pokopati u trpljenju i ljubavi! Ti si, Bože, pripravio žrtvu paljenicu i zapalio je; daj, spali je. I kad bi ljubiti tebe bila muka, ja bih te ipak ljubila. Na ovome svijetu ne čeznem za drugom nagradom, nego da u žarkoj ljubavi smijem za tebe trpjeti. Ne žudim za radošću na drugome svijetu koja se nalazi u tebi, nego žudim za tobom bez obzira na uživanje i blaženstvo. Ne želim, Bože, uživati, nego te samo želim proslaviti. Htjela bih, kad bi to bilo moguće, dati da ti uživaš moju ljubav. Ja sam samo stvor, ali nas ti primaš u svojoj prevelikoj dobroti. Znam da nisam vrijedna trpljenja, ali se pouzdajem upravo u tu tvoju dobrotu. Moje cjelokupno nastojanje na zemlji i na nebu jest i bit će: ljubiti tebe i radovati se tome da budeš ljubljen, da uvijek sve više budeš ljubljen. Ako bi u tu svrhu trebalo poći u pakao, ne bih se predomišljala. O, neshvatljive li, blažene ludosti božanske ljubavi!

Uzvišena li otajstva božanskoga Trojstva! »Zahvaljujemo ti poradi velike slave tvoje«! Neopisive li naslade za moju dušu: gledati da ti jesi koji jesi. Kad bi za tvoju božansku opstojnost bilo potrebno trpjeti u samome tebi sve što se samo može pomisliti, a da ti toga ne bi znao, rado bih i to htjela. Moja duša zanosno kliče već pri pogledu na tvoju božansku savršenost. Moj je pogled ipak tako sumoran. A što će istom biti u zbilji? Moraš zahtijevati ljubav i moraš od svake misli, svake riječi, svakoga djela zahtijevati da se konačno odnosi na tebe, inače ne bi predstavljao božansko savršenstvo. Pomozi mojoj slabosti! Ja ti se klanjam!

15. kolovoza 1935.

Budući da su stvorovi za mene postali mrtvi i iščezli, daj mi, Bože, da i ja budem mrtva za stvorove i i kao da uopće ne postojim.[31] Neka me nitko ne uvažava. Neka na mene svi zaborave i neka me zapostavlja-

31) Istu je misao sv. Pavao izrazio riječima: »A ja, Bože sačuvaj, da bih se ičim ponosio osim križem Gospodina Isusa Krista po kojem je meni svijet razapeo, a ja svijetu!« (Gal 6, 14)

ju. I izvana treba da se pokazujem kao jedno »ništa«, kao što zaista i jesam »ništa« i kao što sam sama po sebi nesposobna za nešto.

Što je za mene ono »jedino potrebno«? (usp. Lk 10, 42) Žarkom ljubavlju svojim očima gledati Gospodina. Kako se radujem zbog nepromjenljiva veličanstva trojedinoga Boga kojega se moja slabost ne dotiče. To se veličanstvo snizuje da mi omogući kako bih ga barem po svojoj slabosti u nečemu proslavila. Kako me svako novo spoznavanje moje slabosti iznova sili da mu se približim! Moja se duša već dugo nalazi u poklonstvu, u izražavanju hvale, u još nepoznatom zanosnom klicanju. Kako mi se duša razlila pred beskonačnim veličanstvom, pred beskrajno ljubaznim Božjim veličanstvom.

O, kad bi siromašno »ništa« moga bića smjelo nestati u bolima i trpljenju da bih mu pridonijela sićušnu kapljicu slave! Ti bi, Gospodine, morao pronaći zahvalnost koja ljubi. Dakako, da to ne bi bilo ništa moje, nego bi to bio dar tvoje ljubavi. Gdjekada osjećam sigurnost da će Bog ispuniti moju čežnju i da će me učiniti žrtvom hvale i ljubavi. On to svakako mora, jer ja molim Oca u njegovu Sinu i po njemu, a Sina po njemu samome u njegovoj ljubavi i Duha Svetoga u ljubavi, koja je on sam.

Predanje bez pridržaja: Odreći ću se i okolnosti koje mi olakšavaju da »budem Marija« pa da tako iz ljubavi »budem i Marta«. Zašto se toliko govori i piše o nagradi i zasluzi? Ne čeznem ni za kakvom nagradom i ne želim nagomilavati nikakve zasluge. Ti ćeš mi sam, moja božanska nagrado, biti čist i najdivniji dar svoje ljubavi. Želim napokon doći k tebi kao posve siromašna. To će biti tvoja radost da me zbog najčišće milosrdne ljubavi utopiš u beskrajnosti svoga bića. Želim da se sama i sve što privređujem istroši za tvoju slavu. Ukoliko uvijek nanovo vapim za ljubavlju i trpljenjem, činim to prije svega zato što bih te time htjela izravno

proslaviti i, drugo, jer ti želim pribaviti ljubav i predusretati grijehe i povrede tvoje ljubavi. Zato, Gospodine, želim mnogo trpljenja, mnogo trpljenja u dubokoj, dubokoj ljubavi.

19. kolovoza 1935.

Silno sam radosna, što mi ljudska ljubav, kojom me mnogostruko obasiplju, donosi tako malo ugodnosti. Ona u sebi za mene krije više gorčine nego što ima u stvarima koje se izvana pokazuju kao ugodne. Kako je to dobro! To mi na taj način postaje nadnaravnim. Prije sam se tako često ugodno osjećala, kad su me moje susestre obasipale ljubavlju. Sada bi mi bilo draže, kad me se uopće ne bi uvažavalo. No, ipak želim podnositi okove iz ljubavi.

25. kolovoza 1935.

Za posljednjih mi je mjeseci Bog ipak nešto dao: Moje slabosti i moje pogreške, koje iz tih slabosti proizlaze, svaki me put upravo sile da ponovno pođem k Bogu i da ga molim poniznom ljubavlju.

»Gospodine, ne udaljuj se od mene, jer sam čovjek grešnik! (usp. Lk 5, 8) To je tada stav moje duše. Nekoć se gdjekada između mene i Boga htjela spustiti kao neka fina koprena kad bih ponovno opazila koliko sam bijedna. Sretna sam što me to sada vodi k njemu, jer svojih slabosti uvijek imam napretek.

Otkako sam stupila na područje ljubavi, uvijek sam bila svjesna da su sve milosti posve nezasluženе i da se ne mogu zaslužiti, a napose: ljubiti Boga i smjeti trpjeti za Boga. Zato je moja molitva kojom molim za trpljenje pa makar je, kad me Bog uznese, obavljam u nasilnoj usrdnosti, uvijek u sebi prožeta poniznom spoznajom: Ni u najmanjoj mjeri nisam vrijedna ove milosti. Ta on koji ne mjeri, koji ne računa i ne škrtari svojom ljubavlju, ne smije mjeriti, ni računati, ni škrtariti ni onda kad me obdaruje trpljenjem.

Ima razdoblja u kojima na osjećajan način ne doživljavam ništa od Božje ljubavi, ali ipak na neki način

znam, ne po čuvstvu — a kako, to ne znam, da Boga ljubim i da sam na posve unutarnji način s njim povezana. Tada uvijek odlučno izjavljujem, a to činim i sada, da se smatram sretnom, ako mi se božanska ljubav ukaže kao taman oblak. Ako mu se samo moja ljubav pokazuje svijetlom i prijatnom.

Svaka, pa i letimična misao, kojoj nisu predmetom Bog i božanske stvari i koja ne zahtijeva dužnost ili ljubav, otimačina je njegove slave. Toga sam svjesna već nekoliko mjeseci, i Bog mi daje milost da taj zahtjev slobodno ne povrijedim. Ipak se još, međutim, preko dana dogodi da se zatečem u kakvoj beskorisnoj misli. Tada se brzo povratim Gospodinu s kajanjem, poniznošću i ljubavlju. U tom pravcu treba nastaviti: Ne pripustiti nijednu beskorisnu misao!

29. kolovoza 1935.

Danas me je Gospodin pozvao u svoj vrt. Rekla sam mu da čeznem za svetištem raspete Ljubavi koja trpi; želim uvijek više trpjeti, uvijek više biti raspeta. Pričinilo mi se da sam dobila obećanje, i zatim me je privukao k sebi kao i jučer. O, čudesnih li Božjih pohoda! Osjećam se opojenom slašću trpljenja. O, bolna li trpljenja, o žarke li čežnje za najvećim dobrom koja se neprestano povećava što te duša smije više promatrati! Smjeti umrijeti ili smjeti mnogo trpjeti ukazuje se kao ono jedino što je poželjno. S užitkom bih se bacila u razbuktalu vatru ili bih rado pretrpjela neku drugu muku. U zanosu punom užitaka prema Bogu i u bolnoj čežnji za posljednjim, najdubljim sjedinjenjem s njime vanjsko bi trpljenje bilo samo ublažanje. Mišljenja sam da tijelo ne bi toga moglo dugo podnositi. Vrijeme leti, tijelo ne osjeća nikakve težine, nikakva umora.

Nekoliko sam puta imala osebujan osjećaj, kao da se gubim, kao da gubim svoj unutarnji oblik i samostalnost; kao da se u meni sve nekako rastvara. Tada sam imala osjećaj kao da nemam volje, kao da je ona prešla u božansku svojinu. Osjećala sam se tada nesposobnom za bilo kakav čin, za bilo kakvu duševnu

aktivnost. Duša ljubi i nalazi se u bezgraničnoj predanosti punoj užitaka, a istovremeno ima osjećaj bezgranične slabosti, bezgranične sigurnosti i ljubavi. Osjeća se da je u Božjim rukama. Sretna je u svojoj slabosti, jer zna da se Bog upravo zato s tako punom ljubavlju k njoj snizuje. Ovdje se ne radi o čežnji nego o čistom užitku i posjedovanju. Ukratko: Tada se duša ponovno budi i postaje sposobnom za osjećanje. Ona tada samo zna za prenabujalu zanosnu hvalu, za formalnu prožetost Bogom i osjeća žestoku čežnju za trpljenjem. Za nju je to muka, kad gleda kako život prolazi u ugodnostima. I ti plodovi ostaju, pa makar duša onda opet baš ništa nema osim svoje slabosti. Unutarnji stav duše ostaje nepromijenjen u utjehi i suhoći. I vlastita slabost ostaje ista. Tada k tome pridolazi samo Božja snaga; ovdje je nema, ili djeluje na neki drugi način. Hvala ti i ljubav uvijeke!

1. rujna 1935.

Sakrivena, zaboravljena i neuvažena želim trpjeti u posljednjoj ćeliji. Ako smijem nešto željeti, onda želim to.

2. rujna 1935.

Jučer sam molila Boga da bi moju dušu učinio perivojem svoje ljubavi. Molila sam neka bi svaki časak za njega bio utjeha i osvježenje. Čula sam ga kako me pita što bih htjela za sebe. Rekla sam mu da ga želim naći u najtajnijim odajama njegove ljubavi, jer su posljednji i najdublji razlozi ljubavi: ljubav i trpljenje. U svakom trenutku želim toga što više. Primila sam tada obećanje. A onda — o, ponori Božje ljubavi! Svaki je izraz nedostatan u doživljavanju Božje naklonosti. Duša je, doista, bolna i ranjena, a ipak se u tom žaru preko svake mjere osjeća ugodno. O, kad bi se siromašna posuda razbila! Gospodine, iz ljubavi ću prema tebi podnositi progonstvo! Ali ga ublaži trpljenjem. Na zemlji boravim još samo tijelom. O, kad bi duša smjela svući svoj oklop! Sestro smrti! Već dugo čeznem

za tobom, svojom najdražom prijateljicom. Ali ako još ne smiješ doći, onda mi pošalji isto tako svijetlu sestru patnju. Ljubav ima povlasticu da bude luda. Od tebe sam, Gospodine, naučila biti ludom, božanski luđače ljubavi![32]

Što više tražim trpljenje to ga manje nalazim. Ta uvijek u tome nađem Boga. I od radosti prema njemu i iz ljubavi prema njemu trpljenje iščezava. Bolno je blaženstvo što duša mora uvijek vapiti: Još više, Gospodine, još mnogo više; vapi čak i onda kad je svjesna da bi morala umrijeti u toj blaženoj muci.

Bog je znao kako sam odviše slaba i odviše bijedna da poduzmem ono što čovjek mora učiniti da bi izišao iz dubina. Napokon me je podigao i vidio da ne moram ništa drugo činiti, nego samo treba da se prepustim da budem nošena.

Manje mogu razmatrati nego nekoć. Prije sam zbog toga bila zabrinuta. Možda ove duhovne vježbe neće biti ništa drugo nego zahvaljivanje, ljubav i čežnja za njim, i radost zbog njega. Onda mi je Bog dao da shvatim kako on neće ništa drugo, nego samo čežnju i radost zbog njega. Ni sada ne treba da previše gledam na sebe; dovoljan je samo pogled na njega.

Rečeno je da svi jedanput moramo umrijeti, a da drvo ostane ležati ondje gdje se srušilo. O, ja vrlo dobro znam što radim: Kad umrem, potonut ću u bezdan božanske ljubavi da u njemu zauvijek ostanem pokopana.[33]

I ja ću jednom smjeti umrijeti; to mi je utjeha.

---

32) U ovom se odlomku nastavlja tema o »ludosti križa« (bilj. 28!) i stiže do svoga najvišeg vrhunca na kojem dominira ljubav koja »ima povlasticu da bude luda«. Sestra Klara je u mističnom zanosu smiona pa i Gospodina apostrofira izrazom »božanski luđače ljubavi« koji nas zapanjuje, osjećamo ga u prvi mah kao teško svetogrđe i sablazan. — Nema straha! Jezik je to duše koja je puna Boga i obdarena mističnim doživljavanjem Boga i svega što je izvan njega.

33) Heb 9, 27: »I kao što je ljudima određeno samo jedanput umrijeti...« — Prop 11, 3: »Padne li drvo na jug ili na sjever, svejedno: gdje padne, ondje ostaje«.

3. rujna 1935.

Da, sve živi prema zakonima što ih je postavio Bog. Moj zakon je ljubav. A zakon ljubavi je sjedinjenje i posjedovanje. I život ljubavi je neizreciva naslada i neizrecivo trpljenje.

Često mislim da umirem, jer ne mogu umrijeti, i trpim, jer ne trpim dovoljno. O, blažene li ludosti ljubavi! Bog mi uvijek nanovo daje spoznati da je za mene pripravio čudesa koja nadvisuju sve dosadašnje. O, kako sam upravo razlivena pred trojednim Bogom. Moja duša već ne može shvatiti da mu se smijem ponizno klanjati; u sreći se preplaši od pomisli što ga smije tako ljubiti.

O, kako mi je u stvarnosti moja slabost postala dragom! Jučer sam neobično jasno vidjela kako divota Božje ljubavi i savršenstva odsijeva u to većem sjaju svjetla što je duša koju je sebi izabrao slabija i siromašnija. Što je dublja tama, to je blistavije svjetlo. Cijelo nebo radosno kliče od samoga pogleda na ovo sniženje. Neka ga veliča i zemlja!

4. rujna 1935.

Tko još govori o nagradi i zasluzi blaženstva kao poticaju na dobro, taj još ne zna što je ljubav. Ljubav ljubi, a da na blaženstvo ni ne misli; ljubav trpi, a da i ne očekuje nikakvu nagradu. Morala bi ljubiti i čeznuti za trpljenjem, morala bi se istrošiti u veličanju Boga i onda kad joj to ne bi za vrijeme i vječnost ništa drugo pridonijelo osim trpljenja.

Ja ništa ne skupljam za sebe; sve odlazi u njegove ruke da bude otkupnina za duše, a time otkupnina za njega. Gdje tu revnost može imati neku granicu? Ali znam da ću prema stupnju svoje ljubavi na zemlji Gospodina ljubiti i veličati i na nebu. O, kako ljubav tu mora biti široka i duboka! Sve što mi ljubav ovdje nalaže da činim, slava je za njega, cijena je ljubavi i slave za njega, za njega je slava cijela vječnost. Kako je, Gospodine, tvoja predusretljivost spremna da to primiš!

Duša ne zna za čim bi trebala čeznuti: za trpljenjem ili za smrću. Sveta voljo Božja, mjesto mene biraj ti! Ali ipak ne izaberi ništa drugo; ne podnosim života bez trpljenja. Daj usreći svoju malu ludicu.

5. rujna 1935.

Bog mi obećaje nešto veliko i divno. Želi me uvesti u svetište svoje ljubavi, u otajstvo ljubavi svoga križa. Ta težim samo za tim: Tebe slijediti u trpljenju i poruzi. Na tvom ću križu biti sama kod tvoga srca: ne, svoju ću čežnju gledati ispunjenom u tvom srcu. »Tvoju ću dušu učiniti svojim perivojem, gdje ću se u svako doba moći osvježiti. Svojom ljubavlju budi uvijek spremna. Uzmi od mojega i podaj meni«[34] — Nebo vidi ono veliko što činiš na svojoj sluškinji i veliča te. O, vi blaženi duhovi, podvostručite svoje snage, jer je on iznad svega ostaloga dostojan hvale i ljubavi! O Bože, neka nitko, tko na meni vidi nešto dobro, ne pripisuje to meni! To bi bila otimačina. Neka bi te svi mnogo više slavili i ljubili!

Žudim za tim da bih bila posve zaboravljena i nepriznata, mrtva za sve, jer je meni sve postalo mrtvo.

Što drugi s obzirom na božansku ljubav odbacuju i što s obzirom na trpljenje otklanjaju, to daj meni! Molim te, Gospodine, samo jednu kapljicu iz tvoga gorkog kaleža, da bih ti pružila bar kapljicu utjehe.

6. rujna 1935.

Uvriježena Božja pravednosti, odbačena Božja ljubavi, želim se s tobom rvati! Poštedi je i spasi, privuci je k sebi i zato udri po meni! Želim te samo što više ljubiti i u poniznu zahvaljivanju veličati, samo ako na žrtveniku moga bića procvate mnogo ljubavi od drugih;

---

34) Veći dio ovih duhovnih zapisaka ima oblik monologa što ga Božja službenica upravlja Bogu — Kristu. Gospodin na više mjesta taj monolog prekida svojim izjavama raznolika karaktera, a to su: utjeha, poticanje, ohrabrenje, obećanje itd. Sve je to logički uklopljeno u Klarina mistična doživljavanja.

želim sve duše raspaliti ljubavlju.. Za čim sve nisam s obzirom na trpljenje žarko žudjela? I ako bi to bila samo jedna jedina duša, i ako bih mogla spriječiti samo jedan grijeh, i kad bih ti mogla pribaviti samo mrvicu ljubavi, ni najveće muke mi ne bi bile prevelike. Htjela bih biti svemoguća, i zato uvijek nanovo vapim da mi udijeliš moć nad dušama da bi ti ih mogla položiti do nogu, o ti, najdostojnije Dobro svake ljubavi! Ipak bi to još uvijek bilo vrlo malo. »Svojom me željom možeš tako proslaviti, kao i kad bi je mogla pretvoriti u djelo«.[35] Neshvatljiva susretljivosti, ja ti se klanjam!

Odavna s Isusom igram jednu igru koju silno želim izgubiti. Moram popraviti ruševine svoga tijela. Molila sam ga da bi preuzeo vodstvo nad čežnjom moga srca za njim i da bi se za nju brinuo. Božanski igraču, igraj dobro!

Štošta se dogodilo u mojoj duši te je već mnogo toga iza mene, ali kako se sve to dogodilo, ne znam. Samo znam da Bog čini sve, sve bez iznimke. Ono što sam ja učinila posve je stajalo pod utjecajem njegove ljubavi, pa je zato isto tako bilo njegovo djelo. Kad sam čula Božji poziv, nisam ni slutila da je moj put — ljubav. Napokon sam samo htjela biti vjerna Božja sluškinja. Kako si mi to učinio omiljelim i lakim! Ja sam doista stvorena samo za ljubav. Ono što zvuči kao tvrdo, teško i mučno, ljubavi je slatko i poželjno. Kako to mora da je teško: naporni vršenjem kreposti i odricanjem uzdizati se do ljubavi! To ne bih mogla nikada. Gospodin me je iz moje bijede smjestio u svoju ljubav; tu se sve oblikovalo samo po sebi, to sam nejedanput opazila. Divim se drugima; sama bih zato bila preslaba. Isus se tome raduje, kad nađe duše koje će mu s ljubavlju, bez pridržaja, gledati u oči, ali sa sviješću svoje posvemašnje nemoći mu prepuštaju da u njima djeluje. On to čini u božanskoj punini. Zato ga

35) Ova je svečana Gospodinova izjava velika utjeha svima koji u svom srcu nose velike i svete želje, ali im ne uspijeva da ih ostvare — jer tako hoće Gospodin. Takve svete želje neće ostati nenagrađene.

moja duša samo zna slaviti, klicati mu, zahvaljivati mu i predavati mu se do posljednjeg.

Ni nadalje neću na sebe baciti ni trenutna pogleda, nego ću samo gledati na njega. Kako sam sretna što se ne moram brinuti za sebe! Svaka je žilica moga bića usmjerena prema tebi i nizašto ne mogu imati interesa osim za tebe; pa ni za svoju dušu. Nju si uzeo u svoje srce; ona u njemu počiva u duboku miru tvoje ljubavi. Da, smatram da sam izgubila svoju dušu; ali ću je naći, kad za mene svane dan vječnosti (usp. Mt 10, 39). Tada ću spoznati kako se Isus za mene božanski brinuo, jer sam se ja samo brinula za njega.

Ljubav ne može zadržati ono što je njezina svojina. Ona daje i hoće imati udio u onome što pripada Ljubljenome. Ti si mi, Gospodine, davao i daješ mi da imam udio u tvojoj milini. Ne smije li moja ljubav, moja siromašna ljubav, dijeliti s tobom i tvoje boli? Nemam li ja, Gospodine, na to neko mâlo pravo? Ne smatram da sam to zavrijedila, nego zato što si me ti izabrao za blaženo zajedništvo u tvojoj ljubavi. U poniznoj te ljubavi molim: S onom koju si tako obilno obdario svojom ljubavlju ne postupaj kao s tuđinkom u najtajnijoj odaji svoje ljubavi. Daj mi, daj mi mnogo! Jer, tko je kušao od tvoga trpljenja, taj je uvijek nanovo žedan. Znam da u tu svrhu posuđujem cijelo svoje biće, jer cjelokupno djelovanje u meni tvoja je milost i snaga i ljubav, to si ti sam.

7. rujna 1935.

Velik je Bog i velike je on stvari izveo u svojoj najsiromašnijoj sluškinji. Neka mu je zato hvala i slava!

Danas ujutro sam mislila da će mi biti težak dan. Zato sam se u svemu stavila Bogu na raspolaganje. Izjavila sam da sam spremna odreći se svakoga njegova svjetla i dokaza njegove ljubavi, samo ako mu je to na slavu i ako bi mu moja ljubav, koja je meni možda teška i tamna, bila ugodna i slatka. I tada se on najednom našao u meni. Obuzela me duboka sabranost, vanjski mi je svijet iščeznuo tako da izvana nisam primala

nikakvih utisaka. Bio je to Isus, i ja sam bila s njim posve sama. On je govorio meni, a ja sam govorila njemu, kako to još nisam nikada doživjela.[36] — Počela je jutarnja molitva. Pokušala sam zajednički moliti. Nisam mogla. Zatim sam pustila da bude tako, i o svemu ne znam ništa. Radila sam ono što su i ostale radile, ali je to bilo s malo svijesti. Par puta sam otvorila oči, ali su se one ponovno zatvorile, premda sam bila budna kao nikada. Dao mi je svoje srce s njegovom posvemašnjom punином a uzeo je moje. I što se još dogodilo? To ne znam; bila sam uza nj pokopana. Upitala sam ga što bih mogla učiniti njemu za ljubav. »Ne odlazi«! odvratio je. Približilo se vrijeme sv. pričesti. Obuzela me žarka želja da bih se s njim sjedinila. Pričinilo mi se kao da je malo otišao od mene, u duše onih koji su se pričešćivali, i bio je malo žalostan. Pitala sam ga zašto je žalostan, a on je odgovorio da kod mnogih ne nalazi onakve ljubavi kao što je on želi. — Pričestila sam se. U meni je nastala velika tišina. Moja se duša nije mogla pokrenuti ni u jednoj svojoj moći. Pokušala sam ,ali nije išlo. Bila sam nekako kao sapeta i kao nekom magnetskom snagom bačena u beskrajno spokojstvo i blaženstvo. Bilo je to posvemašnje smirenje, ali ipak neizreciva milina. Nakon toga je uslijedila korna molitva. Djelomično sam sudjelovala, molila sam samo ustima; no, usprkos višestrukom naprezanju mi je to bilo nemoguće, da samo makar jednom mišlju budem kod njega. Nisam mogla izići iz »zatočenja«, iz svetišta u sebi; znala sam da se Bog na svoj način nalazi u meni, kao što to nisam još nikada do sada iskusila. U tim časovima nema rastresenosti, pa ni one najmanje. Pošto sam već dosta dugo boravila izvan crkve i uredila svoju sobu, još sam uvijek bila kao obuzeta nekim snom i morala sam se naprezati da načinim nekoliko pravilnih pokreta rukama. Bog neočekivano, najednom odvede dušu u osamu, ali se izlaženje iz toga stanja zbiva vrlo postepeno. Duša opet posve, posve lagano dolazi k sebi. Prvo, čega sam bila

36) Prikaz najtješnjeg mističnog sjedinjenja Krista i duše.

svjesna i što sam osjetila bijaše tiha usrdna prošnja mojim susestrama da bi me prezrele i na zemlji zgazile, što takva Boga tako malo ljubim. A nakon toga, kad sam utonula u svoje ništavilo, slijedilo je klanjanje puno strahopočitanja pred Bogom koji je na tako čudesan način nazočan u mojoj duši.

Kod stola me najednom ponovno zahvatila ona žarka želja za sjedinjenjem s Bogom; od toga se moram svom snagom odvraćati da ne bih bila upadna. Istovremeno sam doznala za jedno lijepo obećanje: Do koga se Bog snizuje s tako velikom naklonošću i miljem, toga on ne isključuje iz svoga trpljenja. Želim biti zadovoljna s onim, od svega najobičnijim, za što nitko ne mari.

Uvijek nanovo spoznajem kako nebeski duhovi Boga obasipllju novih pohvalama, kad opaze, kako mi se priklanja s beskrajnom predusretljivošću. Tome se toliko radujem. »Učinit ću te posudom svoje slave i raspaljivat ćeš duše prema meni, a da o tome ništa nećeš ni znati.« To mi je rečeno danas ujutro. Tada sam mu se morala ponovno predati i za one najveće milosti.

8. rujna 1935.

Od ruža se ne smije otkidati trnje, inače uvenu. Isto se tako ne smije pokušavati ukloniti trnje s ruža koje se pružaju Isusu. U mojoj ruci neka ostane trnovita stabljika, a njemu neka budu cvjetovi i miris. To je danas moja molitva, moj život. Položit ću ga u ruže, dok se ne probudi. Zato ustaj, moja siromašna ljubavi!

9. rujna 1935.

Čovjeka ništa toliko ne ponizuje kao napastovanje protiv poniznosti. No, Gospodinova će mi milost biti dovoljna. (usp. Kor 12, 9) I danas sam spoznala kako se pri tome ostvaruje ono, za čim uvijek čeznem, naime, da bi se Bog i po tome proslavio. Nebo gleda djela Božje ljubavi u duši. Svaki put, kad mi Gospodin

dade da odbacim takve misli, on se u meni proslavi, i nebo ga zbog toga slavi. To mi donosi tako mnogo radosti, kad ono, što sam uvijek podnosila s predanjem i spremnošću, prihvaćam s pouzdanjem u njegovu milost i s velikom radošću. Bog mi daje da spoznam kako on postupa s onim što predstavlja vrhunac moje usrdne molitve, naime, da se on u meni proslavljuje po svemu, da sebi od mene stječe slavu i ljubav iz svega, pa čak i iz mojih slabosti, pogrešaka i napasti. Za to sam ga molila, pouzdavajući se u njegovu svemogućnost, koja može i tako bijedno biće, kao što sam ja, osposobiti za žrtvu hvale i ljubavi. Neka za to bude hvaljen, slavljen i ljubljen!

16. rujna 1935.

Od vanjskih stvari odbacujem sve, osim onoga što mogu primiti, što može imati i posljednja sestra u kući. »Blagoslivljajte, svjetlo i tmino, Gospodina...«

Smiješkom unositi u ljude ljubav Božju da bi svi ljubili Boga i slavili Oca.[37]

Čeznem samo za jednim: Želim te bezgranično ljubiti i slaviti, i da bih to mogla svakoga časa više. Htjela bih znati da li je svaki trenutak savršeno ispunjen slavljenjem tvoga veličanstva po ljubavi i trpljenju.

17. rujna 1935.

Svatko, tko god me susretne, Isus je koji od mene očekuje ljubaznost.[38]

---

37) To je jedna od najoriginalnijih misli ovoga Dnevnika. Njezina se punina može vidjeti i doživjeti samo u njemačkom izvorniku koji glasi: »Die Liebe Gottes in die Menschen h i n e i n l ä c h e l n, dass alle ihn lieben- und den Vater preisen!«

38) Klara cijelom svojom dušom usvaja duboko vjersko osvjedočenje najstarijih kršćanskih generacija o najidealnijem međusobnom odnošenju i susretanju. Stari su kršćani, naime, običavali reći »Fratrem vidisti, Dominus vidisti!« — »Ako si vidio brata, Gospodina si vidio!«

27. rujna 1935.

Danas sam mislila da Isus dolazi k meni; no, u onome blaženom sjedinjenju postalo mi je jasno da sam u Trojednoga Boga bila uvučena i da se u njemu nalazim kao pokopana. Tako to mora biti. Budući da jedno »ništa« ne može u sebe primiti beskonačnost, ipak to »ništa« može nestati u beskonačnosti. O, neopisiva li blaženstva što ga doživljava duša, kad je Gospodin sa sobom sjedinjuje! To je ona najveća milost koju mogu zamisliti.

29. rujna 1935.

Držim da je ljubav postala moja »strast« koja me istinski troši. Ona predstavlja moj i unutarnji i vanjski život. Želja, da bi se božanska ljubav proslavila po ljubavi, hvali i trpljenju, slična je požaru koji zahvaća sve oko sebe. Ljubav je slatko, blaženo trpljenje koje, uspoređeno s ostalim trpljenjem, nije ništa. Gledati Boga u njegovu dostojanstvu, čeznuti za ljubavlju koja mu pripada i htjeti zapaliti cijeli svijet, da bi se Gospodinu od svakoga osvojila jedna jedina kapljica ljubavi uz cijenu najvećega trpljenja: O, kako su neshvatljive i neizmjerne želje ljubavi! Ona vidi samo jedno: Ljubljenoga! Ona upravo čezne samo za jednim: želi ga gledati kako je ljubljen i hvaljen, štoviše, kako je savršena i bez pridržaja žrtva hvale i ljubavi, i da ju je on kao takvu primio i pripravio da to bude i da se cijeli svijet raspali ljubavlju i hvalom.

Bog je beskrajno savršenstvo. Zbog toga se duša ne zna pribrati od zanosa i čežnje, nego se u tome posve gubi, kako će se to jednom trajno ostvariti istom onkraj groba. Što to znači istrošiti se od čežnje za Bogom, o tome čovjek mora imati neko iskustvo da bi nešto znao. Izraz nedostaje, posve ne odgovara. Gladna duša u toj žarkoj čežnji vidi samo Boga. Svega bi se mogla odreći pa i svekolike naslade što je pruža posjedovanje Boga, samo se ne bi mogla odreći posjedovanja Boga. Tko je kušao Boga, taj je ranjen ranom koja usrećuje, koja ga usmrćuje. Tko se jednom izgu-

bio u Bogu, taj se više na zemlji ne može snaći. Nostalgija je velika bolest moga života. Osjećam da to dublje zadire u božansko dobro, da Bog hoće ostvariti stapanje moga bitka sa svojim i nekoliko mi je puta dao da budem svjesna toga stapanja. Zato neka mu bude slava i ljubav od sviju! Da bi sebi u mene osigurao slavu i ljubav u svakom trenutku, punom slave i punom ljubavi, on Trojedini se sam po sebi u svom božanskom savršenstvu snizuje do mene.

5. listopada 1935.

Teško mi je zato uvijek imati živu svijest da je to dužnost — ljubiti Boga. Ispravnije bi bilo reći: da mi smijemo ljubiti Boga. To je, dakako, nezaslužena milost. Čak i onda, Gospodine, kad me ti ne bi ljubio, morala bih te ljubiti; i kad bi ti sa mnom okrutno postupao, uvijek nanovo bih se morala u poniznoj ljubavi vraćati k tebi. Ja te moram ljubiti. Drugačije ne mogu, jer si ti Bog, neshvatljivo dobro.

Da, to je istina, kad se govori o tami vjere. Svjetlo vjere pred božanskim svjetlom postaje tamom, a Bog u svojoj bezgraničnoj ljubavi daje da to svjetlo svijetli u duši. Neka mu zato cijeli svijet iskazuje hvalu, čast i ljubav!

6. listopada 1935.

Ništa me ne ispunja većom radošću kao što me ispunja misao na smrt. Svakoga bih trenutka bila radosno spremna poći s njom. Draga sestro Smrti! Moja duša silno gladuje za svojim Bogom. Ta tko je kadar opisati čežnju moje duše za Bogom! Jedino, moj Bože, nisi trpio: čežnju za samim sobom. Ti si se u meni prometnuo u razbuktalu vatru koja me u blaženoj boli troši, pa ipak mogu još nešto željeti, naime, da bi ta vatra sve jače gorjela, iako to jedva mogu podnositi. Ljubav je moje jedino i veliko trpljenje! O Ljubavi, ta što su ove riječi prema onome što ti doista jesi! Ja moram ljubiti Boga, drugačije više ne mogu. On stoji

preda mnom kao neopisivo velik božanski bitak; zato, kad bi me htio kazniti i uništiti, ipak bih ga morala ljubiti. — Zahvaljujem ti, Gospodine, što preda mnom stoji vječnost da te spoznajem i da te ljubim. Da, gledati i ljubiti to je isto.

Ne govori mi o nagradi, jer me to žalosti. To je neshvatljivo Božje jedinstvo ljubavi koje mu nalaže da nam se jednom posve preda. To je toliko neshvatljivije, što isto tako i on mora ponizno čekati, dok naša ljubav, koju je on razbudio, ne dozove njegovu ljubav. I ona dolazi, a snažna božanska jeka pokapa ljubavno dozivanje u božanskom blaženstvu. — Učitelju moj, ipak ovdje na zemlji žudim za jednom nagradom: Svakoga časa te želim sve vatrenije ljubiti, želim cijeli svijet prometnuti u jedan jedinstveni, veliki, čisti požar ljubavi!

Moje su želje velike kao što si velik i ti sam. Učini sretnom svoju malu ludicu. Da, osjećam kako me sve dublje uvodiš u sveto ludilo svoje ljubavi. Iskazujem ti svoje poklonstvo, svoju hvalu i ljubav!

Gospodin me je i danas uvjeravao, kako mi otvara vrata u najskrivenije svetište svoje ljubavi. Tu doživljavam svoje posvemašnje ništavilo.

Zahvaljujem ti, Gospodine, na tvom blagoslovljenom obećanju što mi ga uvijek nanovo daješ, da me, naime, neće više ništa odijeliti od tvoje ljubavi. Neka bi te nebo dvostruko hvalilo i ljubilo zbog svega velikoga što si izveo na meni! Ne dopusti da te ljudi lišavaju slave, ako na meni vide nešto dobro. Otvori im oči i za moju bijedu da bi me prezirali; ali im otvori oči i za svoju ljubav i blagonaklonost koja se očituje na meni da bi te spoznali, slavili i više ljubili. Želim biti žrtva hvale i ljubavi bez pridržaja u potpunom predanju svoga cijelog bitka i kao kupovna cijena ljubavi za tebe, kojom ti bez obzira na mene raspolažeš na svoju veću slavu: Tvoja mi je ljubav jamstvo da ćeš to učiniti.

9. listopada 1935.

Jedino moje zanimanje jest: Ići u prošnju ljubavi za Isusa. Želim svakim smiješkom, svakom uslužnošću i ljubaznošću ljude privlačiti božanskoj ljubavi. Često u duhu svojim susestrama padam do nogu i zaklinjem ih da bi Boga beskrajno ljubile. Nakon toga se, svjesna svoje bijede, ponovno uključujem u ljubav i sva duhovna dobra svojih susestara.

14. listopada 1935.

Čini mi se kao da Bog u meni priprema nešto veliko i da to izvodi postepeno. Onaj život neprestana, posebna sjedinjivanja s njim je stanje u kojem duša u neprestanu i neshvatljivu sjedinjenju s Bogom na neizreciv način u sebi doživljava njegov boravak u sebi. Moja velika bijeda je prava pozadina za njegovo svjetlo i za njegovu ljubav.

Kad sam se jednom prije nekoliko dana rano ujutro zbog besanice osjećala posve nesposobnom i kad sam se uza svu svoju slabost i nesposobnost, na sve spremna, predala u njegove ruke, najednom sam postala svjesna posebne Božje nazočnosti u svojoj duši. A to isto sam doživjela već nekoliko puta. U ovu nazočnost trojednoga Boga u sebi isto tako ne smijem sumnjati kao ni u onu nazočnost nakon sv. pričesti. Bila sam svjesna da sam primila Boga, samo nisam znala i ne znam na koji način. Zatim se Bog ponovno više povukao, ali nije otišao. Čežnja, da bih se sjedinila s Bogom, koja me na svoj način troši, ublažena je, jer je on tu. On ipak sve više i sve dublje ulazi u moju dušu, kao što se to meni čini. Tako duša, mirujući u posjedovanju svoga jedinog Ljubljenoga, ipak još čezne za sjedinjenjem, jer sluti da to sjedinjenje može biti još dublje. Neka Bog u meni bude hvaljen i slavljen, a mene neka svi zaborave i neka me preziru!

Znam da Bogu tako pripravljam najveću radost, ako mu pristupam sa svom svojom slabošću. Moje su mi pogreške i napasti najbolji vodiči k Bogu.

24. listopada 1935.

Doista, želja da bi svi ljudi Boga ljubili i slavili na najsavršeniji način,[39] u meni se sve više razbuktava u uništavajući požar. Gledati »kako Ljubav nije ljubljena«, to je užasno i najteže trpljenje. Ne znam ništa, na što ne bih bila radosno spremna, da bih mu pribavila makar samo malo ljubavi. No, ja toga ne mogu; to mora učiniti on. Ne znam ništa blaženije nego to, da bez obzira na sebe, imajući u vidu samo Božju veću slavu, budem posve uništena. Ne mogu više ni o čemu misliti nego samo o tebi, Bože! Ne mogu više ništa tražiti, nego samo tvoju slavu, Bože! Ne mogu ništa više ljubiti, nego samo tebe, Bože! Ljubav ne može više ni na što gledati, nego samo onoga koga ljubi. Ništa je samo po sebi ne zanima. Za mene sve dobiva svoje značenje samo u odnosu prema njemu. O, Ljubavi, tko se u tebi snalazi? Tko te ne posjedu je, neće te moći nikada shvatiti.

Sveti moj Bože, klanjam se tvojoj bezgraničnoj predusretljivosti koja dopušta da se sav moj bitak izgubi u tebi.

27. listopada 1935.

Najuzvišenija hvala jest ljubav.

29. listopada 1935.

Ljubav koja ne dopušta da bude iskorištavana nije nikakva ljubav!

---

39) Poznata duhovna parola sv. Ignacija Lojolskoga: »Sve na veću slavu Božju!« — »Omnia ad maiorem Dei gloriam« (OAMDG) nije zadovoljavala sv. Maksimilijana Kolbea koji svom apostolatu postavlja zadatak da će sve činiti: »Na najveću slavu Božju!« — »Ad maximam Dei gloriam« — Istu svetu želju, evo, u sebi nosi i sestra Klara. Nema sumnje da su se i Maksimilijan i Klara inspirirali na boli zajedničkog duhovnog Oca sv. Franje koji je naricao i uzdisao: »Ljubav nije ljubljena!«

31. listopada 1935.

Nedavno sam najednom dublje nego inače spoznala Božju veličinu, a s tim u vezi i strahotu grijeha. Zadršćem, kad samo čujem riječ »grijeh«. Mučno mi je gledati kako se lakoumno počinjaju pogreške i nesavršenosti, i kako se olako uzimaju. O, moj Bože, iz cijelog bih svijeta htjela načiniti jedan jedincati razbuktali plamen ljubavi. Izjeda me želja, da bih te vidjela, kako si ljubljen i hvaljen na najsavršeniji način. Ipak me upotrijebi da bi se po meni stekla ljubav za tebe. Najviše se radujem, kad od mene nešto zahtijevaš, što po mišljenju drugih ima značaj trpljenja. Kako sam se jučer zbog toga smatrala presretnom, upravo blaženom. O, koliko se radujem svakoj prigodi, kad Učitelju mogu djelom pokazati da ga ljubim. U svakom neredu, na koji se namjerim, gledam kao neku posebnu milost za koju svojim susestrama ne mogu biti dosta zahvalna. Te malenkosti nastojim ispuniti onakvim nakanama s kakvim bih išla u mučeništvo, kad bi mi ta milost bila dana. Željela bih mnoge indiferentne stvari, kao što je prehrana i dr., činiti onako kao što bi ih činio Isus kad bi bio na mojem mjestu. Budući da to ne mogu, mora me on kod Oca nadomjestiti. Ljubim te, moj Bože! Kako treba da te podnosim, o Ljubavi?

1. studenoga 1935.

Ipak bih htjela ljudima pripovijedati o uzvišenim ljepotama božanskoga života, ali moja usta nisu u stanju sve to izreći. Bog, Bog i uvijek samo Bog, u veličini svoje trojednosti je zanosna ljupkost i ljubaznost Ljubljenoga! Ako mu često prije sv. pričesti reknem kako za njim čeznem, onda uvijek čujem, kako on čezne za mnom više nego što je meni moguće čeznuti za njim.

O, dubino Božjega bogatstva i spoznaje! O, ti blistavo svjetlo, u kojem ne razlikujem ništa pojedinačno, u kojem te promatram i u kojem se klanjam tvome božanstvu kao najvećem dobru i kao beskrajnom savršenstvu. O, spoznajo Boga, u kojoj razum šuti, koja dolazi u dušu i u njoj se nalazi, a da i ne znam na koji način.

Gospodine, sada znam da se nalazim u zemlji ljubavi. Struja naslade koja se nalazi u tebi odasvud me optječe, ali ne samo sada; učinio si je hranom i moga tijela. Ti si moja velika radost i veliko trpljenje. Doista sam bolesna, i tko me hoće izliječiti, mora mi donijeti smrt.

Smrt nije ono što presijeca, što donosi posve novi život. Život se ni onkraj groba bitno ne razlikuje od života u Bogu ovdje na zemlji; ono prekogrobno je savršeno, a ovo ovdje je samo svojevrsna krparija. — Sestro smrti, ti moja najdraža prijateljice, za tobom čeznem kao što nisam čeznula ni za čim, osim za Bogom. Da li si još daleko? Gdjekada mi se pričinja kao da mi Učitelj kaže da ćeš skoro stići. Tako se ugodno osjećam u društvu svetih. Pozdravljaju me kao jednu koja će jednom doći k njima. I oni se tome raduju. — Sestro Smrti, kada ćemo zajednički veličati Božju ljubav?

5. studenoga 1935.

»Nek moja ljubav bude tvoje veliko trpljenje!« To je bio Gospodinov odgovor na moju molbu da mi pošalje trpljenje. Samo život, posvema ispunjen trpljenjem, u meni podržava ravnotežu s obzirom na čežnju moje duše za smrću. Da, i ljubav je trpljenje, a svako drugo trpljenje bi mi donosilo utjehu.

Danas je Gospodin pred mojom dušom žalostan, bio je prekriven bezbrojnim malim ranama. Eto tako nešto Spasitelj doživljava u našoj kući. — Sestre moje, to su mali svojevoljni prestupci preko kojih se često tako olako prelazi. Pomisao mi na to prouzrokuje gorku bol. Moja Ljubav zavređuje najveću ljubav, a tako je malo ljubljena. Čežnja me za konačnim i najtješnjim sjedinjenjem s Bogom nakon smrti upravo izjeda. U ovom me životu drži samo božanska volja i domišljanje, kako bih Boga mogla uvijek sve više slaviti.

Do sada se nisam mnogo brinula ni za nebo, ni za pakao, ni za čistilište. Sada mi razmišljanje o čistilištu postaje teškim, jer je to čežnja za Bogom i odvojenost od njega. Sve ostale muke nisu ništa. Gospodine, kad umrem, otvori vrata mojoj žarkoj čežnji za tobom. Ako osim odvojenosti od Boga ima još kakvih paklenih muka, htjela bi ih radije podnositi nego li čistilište, ako bi to samo mogla podnositi u sjedinjenju s Bogom. Ali ipak sve to nije moguće. Ljubav postaje upravo luda i ne pozna nikakvih granica.

9. studenoga 1935.

Spavaj, Gospodine, i počivaj u dubini moje duše. Ja ću strpljivo čekati. Posve sam siromašna, nesposobna sam da za tobom čeznem onako kako bih željela. Zatvoreno je i ono mjesto u kojem sam čekala ohrabrenje. Biti posve siromašna i svega posve lišena, to je dobro za mene, a upravo to sada podnosim, jer mi duša u svojoj dubini ipak tako silno čezne za Bogom. Žudjeti za tim da bih činila i trpjela ono najteže, da bih tako na najbolji način promicala njegovu slavu i ljubav, i smatrati se za to nesposobnom: to je trpljenje. Gledati »kako Ljubav nije ljubljena« i to moći samo na tako bijedan način, to nije lako. — Sveta Mala Terezijo, smijem li tebi zahvaljivati za trpljenje? Evo, nosim jednu tvoju relikviju da bih zadobila od Gospodina ljubav i trpljenje. O, ti si mi tako dobra. — Ja te ljubim, moj Bože! I u ovim teškim časovima osjećam da drugačije baš ne mogu, nego mogu samo ljubiti tebe.

Za moje ponašanje: Bit ću što je moguće prijaznija; smiješkom ću u ljude unositi božansku ljubav; mnoge ću prigode, koje mi se pružaju da drugima iskažem ljubav, iskoristiti tako da ih osvojim za njega.

12. studenoga 1935.

Neizrecive su čudesa što ih činiš na svojoj siromašnoj sluškinji. O spoznajo Boga, koja premašuješ naše svekoliko shvaćanje! O čežnjo za promatranjem Boga, koja me izjedaš, a proistječeš iz te spoznaje! — Najveće radosti svoga života nisam očekivala s tolikom čežnjom, kao što očekujem smrt. Za tvojim licem plačem poput djeteta. Ako je tvoje sakriveno božanstvo tako neshvatljivo, kakav istom mora da si ti kao otkriven! Da bih, Gospodine, mogla podnositi život, neka mi svaki časak života bude ispunjen trpljenjem! Samo mi trpljenje čini život podnošljivim. Ali, Učitelju, ne zaboravi da je ljubav nezasitna. To mi je već dugo poznato i biva mi sve jasnije da sam bezuvjetno prešla u posjed tvoje ljubavi. I kad bih htjela nešto drugačije, to više ne mogu, jer moram samo ljubiti. Moj je život samo iskrica božanske ljubavi i po nekom zakonu, koji se nalazi u njoj, ta iskrica mora težiti da se razvije u požar Božje ljubavi. O, kolika li blaženstva! Nisam više svoja gospodarica, jer osjećam da ne mogu sama sobom raspolagati. — Veze ljubavi kojima me Gospodin neprestano veže neraskidljive su; one, dakako, nisu moje djelo. Pričinja mi se da život kojim živim nije moj život. To je Božji život u meni. Gospodine, uvijek sve više ti, i uvijek sve manje ja. (usp. Iv 3, 30) Ali da bi i ljudi to zapažali i da bi me, kako treba, zaboravljali, neka u meni gledaju tebe i neka bi spoznali da je sve tvoje djelo, da s obzirom na tvoju slavu ne bi bila izvršena otimačina. Ta ja za tvojom slavom strastveno čeznem.

Već dugo u sebi nosim Apostolove riječi: »Ljubav Kristova nas goni!« (2 Kor 5, 14) Moj mi vanjski život izgleda kao neko stanje polusna, u kojem posve ne sudjelujem. Isusovo je to djelo da moja služba zbog toga ipak ne stradava. Moj se život, u kojem je koncentriran sav moj bitak sa svima mojim snagama, nalazi u božanskoj ljubavi. Tako sam postala ograničena. Ne znam ništa reći i ništa ne razumijem, ničim nisam vezana nego samo božanskom ljubavlju. Ne čeznem ni za mnogostranošću velikih duhova. Ni moje nebo neće biti ništa drugo, nego samo jedan jedini pogled ljubavi.

14. studenoga 1935.

Ljubiti Boga, jedina je moja znanost; njega smjeti ljubiti, velika je milost moga života.

Svaki me put, ako mi se negdje pruži prilika da uklonim kakav nered, na koji se upravo namjerim, ispuni neka duboka zahvalna radost. I što je takva usluga, koja je poznata samo Bogu, neznatnija, to osjećam veću zahvalnost prema Bogu i prema svojim susestrama. Moja siromašna ljubav koja bi u žarkom predanju željela činiti i trpjeti ono najveće i najteže, s pravom požudom prihvaća i najmanje prigode da bi ih učinila dokazom žarke ljubavi.

O, moj Bože, ti si velika strast moga života! Moram te ljubiti isključivo, drugačije ne mogu. Prožimaju me valovi tvoga božanskoga bitka ,a moj bitak u tebi sve više nestaje. Više nisam ono pravo JA, ti sve više zauzimaš moje mjesto.[40] Neka ti je za to moja hvala i ljubav! Istroši me u ljubavi i trpljenju.

16. studenoga 1935.

Osjećam da to u meni neprestano gori, ali se plamen ne diže uvijek jednako visoko. Ta vatra je sav moj život. Ničega se više ne bojim: ni pakla, ni toga da ću opet od njega biti odvojena. Ja, siromašno »ništa«, nisam više ono pravo JA. Gospodin sve više preuzima moje mjesto.

Mi ne moramo umrijeti, o ne; mi smijemo umrijeti. Dakako, da je i život jedno milosno »smjeti«, samo ako je on što je moguće savršenija žrtva hvale i ljubavi. — O, trpljenje, Gospodine! To je ono najdragocjenije u sadašnjem životu. Ne smije li ona, koju ti toliko ljubiš, imati od tvoga blaga ono najdragocjenije? Ono što mi daješ s obzirom na ljubav i trpljenje, samo neprestano povećava moju glad za ljubavlju i trpljenjem. Da, »ljubav je jaka kao smrt«, (Pj 8, 6) a njezina je žestina mučna kao pakao.

Život ljubavi na zemlji je predvorje neba, pa makar se preko duše valja trpljenje. I u trpljenju se nalazi izvijesno blaženstvo. Ipak bih mogla govoriti i o sreći u životu ljubavi, u životu trpljenja.

40) Sestra Klara postepeno doživljava isto ono što je o sebi napisao sv. Pavao: »Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist.« (Gal 2, 20)

18. studenoga 1935.

U svom te posvemašnjem siromaštvu želim ljubiti i slaviti po bogatstvu tvoje božanske ljubavi. I u tom nastojanju oko najvećeg proslavljenja tvoga bitka želim činiti svako, pa i najmanje djelo, štoviše, misliti svaku misao i izreći svaku riječ.

19. studenoga 1935.

Samo ju je dotaknuo svojom ljubavlju i ona je postala čista. U njegovoj se vatri ražarila, izgubila svoje obličje i samu sebe u čudesnoj i blaženoj milini njegove ljubavi.[41]

Kada ćeš doći, Gospodine? Kada ćeš razbiti ovaj oklop? Gle, ovo srce za tebe gori neizrecivom čežnjom. Što te, Gospodine, više gledam i što više postaješ moj, moja čežnja postaje još žarča. Samo mnogo, mnogo trpljenja može mi ovo stanje olakšati. Sada shvaćam svece koji su kličući polazili u najveće muke. Mučeništvo bi za mene bilo nešto odviše veliko i odviše lijepo; ja, međutim, želim biti zadovoljna i s najprezrenijim trpljenjem. Trpljenje, koje drugi odbacuju, podaj meni. Izjeda me čežnja za tim, kako da ti prikazujem najuzvišeniju ljubav i najveću slavu.

Najednom si me iz tame vjere odveo onamo gdje mi tvoja ljubav uvijek sve više pokazuje trajno boravište, gdje se nalaziš ti, nesagledivi ponore moga blaženstva, i blaženi duhovi mojih prijateljica iz djetinjstva. Kako je moguće da čovjek još ima smisla za ljudsko društvo i sadašnji život? Samo predanje u ljubavi, spremno na trpljenje i željno trpljenja, daje mi snagu za život.

41) Nije jasno na koga se odnose ove riječi. Možda na bezimenu grešnicu iz Evanđelja za koju je Gospodin rekao: »Oprošteni su joj grijesi, jer je ljubila mnogo.« (Lk 7, 47)

23. studenoga 1935.

Uvjerena sam da uvijek mogu biti još siromašnija, duhovno siromašnija. Sve što se inače preporučuje kao korisno za duhovni život i čemu bi se moja duša radosno prepustila kao nečem što joj odgovara — molitva i žrtva — to mi se sve više i više oduzima. Drugima se preporučuje vršenje djela ljubavi; ja sve takve prigode prihvaćam gotovo s pohlepnom spremnošću da bih to pružala Gospodinu — ali u tome bivam zaustavljana. Pa što onda smijem činiti, o Bože? To još posve ne razumijem. Neću se vezati ni na što; Želim te ostaviti poradi tebe. Želim naizvan gladovati i oskudijevati. Samo ne dopusti da oskudijevam s obzirom na tebe, ti jedino moje dobro![42]

26. studenoga 1935.

Moje trpljenje? Izgleda posve neobično. Odricati se trpljenja, a ja želim do potpune sitosti s njegovom milošću neprestano trpjeti, želim se zanimati samo za ono što je Bog, a prisiljena sam se radovati samo onome i biti zabavljena onim što pripada svijetu i manje smijem biti Marija (usp. Lk 10, 42) poput drugih, jer bih upravo isključivo htjela to biti; najveće od sviju mojih slatkih blaženih trpljenja je u tome što moram boraviti na zemlji i što žarkom čežnjom moram ginuti za nebom i od potajne žudnje nestajati u Bogu. — Gospodine, tvoja ludica postaje uvijek sve luđa. Nekoć sam kao malo tko drugi trpjela od nostalgije,[43] pa ipak istom sada znam što je to nostalgija, jer je ono bila

42) Sestra Klara u sebi doživljava sukob između apostolata i kontemplacije. Redovnička joj poslušnost dodjeljuje vrlo široko polje apostolata: odgoj i obrazovanje djevojaka, a ona većma naginje unutrašnjem životu — kontemplaciji. Konačno se pomiruje s tim da prema prastarom načelu apostolata »ostavi Isusa poradi Isusa«.

43) Grčka riječ »nostalgija« u običnom životu, a napose u književnosti, označuje: bolan osjećaj i tugu za domovinom i zavičajem; sestra Klara, međutim, doživljava »nostalgiju« za »vječnom domovinom« o kojoj piše sv. Pavao: »Naša je domovina na nebesima!« (Flp 3, 20)

samo mala vatrica nasuprot velikom požaru. Ona je nostalgija bila gorka, sumorna i ubitačna. Ova sadašnja je puna blažena trpljenja. Ona sada nema u sebi ništa tamno, nego je čista poput zrake ugodna svjetla za kojim duša neodoljivo čezne, koja me uzdiže i vuče dalje od zemlje. Smatram da se moj život više ne odvija na ovoj zemlji, premda još hodim opterećena jarmom zemaljske zaposlenosti više nego tko drugi.

29. studenoga 1935.

O, svi vi ljudi, klanjajte se mojoj Ljubavi i ljubite je! Htjela bih, kad idem putovima, iz sebe zračiti struju božanske ljubavi. Htjela bih se ničice bacati pred ljude da od njih molim ljubav za svog Učitelja.

Sveti Bože, zahvaljujem ti zbog tvoga uzvišenog veličanstva! Ti si sve, ja sam ništa! Tebi sve, meni ništa! O, ne, tebi sva čast, a meni trpljenje da bi se povećala tvoja slava!

Moram pokušati svoj život učiniti udobnim; to mi je naređeno. A sada, Učitelju, pođi na posao. Uvedi me u svetište trpljenja! Ljubav mi daje pravo da te za to smijem moliti.

1. prosinca 1935.

Na Božić će biti vjenčanje. To sam doznala danas ujutro. Advent je vrijeme mojih zaruka i prekrit će me tama, ali zato da bi mi na Božić svjetlo ljubavi zasjalo još sjajnije.

Moja je duša mekana i podatljiva oblikovnom miješanju božanske ljubavi i milosti. Osjećam da ne mogu ništa drugo htjeti, nego samo ono što on hoće. Posve sam postala njegovom. Zaručnica samo misli na ono što pripada ljubljenome. On je moje jedino blaženo zanimanje svakoga časka. Sve ću druge poslove obavljati dvostruko savjesno, ali prema njima ne želim imati nikakve posebne sklonosti. Moj anđeo uradi mnogo toga umjesto mene.

O Ljubavi, ja te ljubim! To je jedino što razumijem u svojoj blaženoj ludosti.

4. prosinca 1935.

Samu sebe promatram u posvemašnjoj vlastitoj bijedi. Ali ne! Ono što spoznajem samo je neznatan dio stvarnosti. Bog bi imao tisuću razloga da me od sebe odgurne. O, kad bi svi znali kako sam bezgranično nevrijedna! O, Bože moj, tko sam ja, a tko si ti? Smatrat ću to najvećom milošću, budem li smjela ležati pred vratima tvojih odaja. Samo me nemoj odanle otjerati. Ne zavređujem da se ukloni zastor koji mi smeta da ne mogu vidjeti tvoje lice i čuti tvoj glas. Ali me ipak pusti da ležim na tom zastoru; znm da si ti tu i to mi je dosta. Odreći ću se sviju tvojih pojava, a samo se tebe, jedina moja žarka željo, neću odreći. Gospodine, ništa za mene, baš ništa, ali mi dopusti da te smijem slaviti i ljubiti. Ja te, o Bože, moram ljubiti. Drugačije ne mogu.

Zastor se razgrnuo, zida je nestalo. Ležim pred tobom raspjevane duše. Znam da će čežnja i traženje opet doskora biti moj dio. Učitelju, sve mi je pravo. Znam da si i ti u potrazi za mnom.

Kako da te danas ljubim? Današnji mi je dar neprestani ljubavni pogled na tebe. Rado bih kod tebe ostala sama, ali moram k ljudima i u buku. Podlažem se tvojoj volji.

6. prosinca 1935.

Doživljavam značajno dvostruko stanje: ne vidim ništa, a ipak sam tako sretna. Osjećam se posve nesposobnom. Često sam čak nesposobna žarko čeznuti za Bogom, pa ipak osjećam blaženi mir i svijest o Božjoj nazočnosti u meni. Uvijek iz dubine svoga srca mogu nanovo reći da ništa, baš ništa ne želim za sebe, nego samo za njega; živo, naime, želim, da sve postoji poradi njega i da sve njemu bude podloženo.

7. prosinca 1935.

Sada više ni moje predanje nije nešto što proizlazi samo iz mene. Osjećam kako se moj bitak rasplinjuje i prelazi u Božji bitak. Osjećam, moj Bože, kako se gubim u tebi. Ti me upijaš u sebe, a tko dospije u tvoj žar, toga nestaje. To je nešto od rastvaranja za kojim čeznem, a koje će mi nakon rastvaranja tijela pasti u dio. — Kako da te ljubim? Sasvim ću se prepustiti da me prožme tvoja ljubav. U ljubavnom predanju želim počivati na tvom Srcu. U meni sve šuti, samo da bih mogla promatrati tebe i samo tebe ljubiti.

8. prosinca 1935.

Natopljena sam Bogom. Pretopljena u njega. Većma živim u nekom drugom svijetu nego što živim u ovome. O, otajstva li Presvetoga Trojstva! S kolikom me slašću ispunjaš! Što su sve ostale radosti prema radosti što je nalazim u tebi, u tvojoj veličini i dostojanstvu! Da, ti si sam u sebi beskrajno velik, a ipak mi se pričinja da nikada nisi veći kao onda kad se u neshvatljivoj, samilosnoj ljubavi priklanjaš k nama ljudima. O, Bože naš! Tko to može shvatiti?

Budući da spoznaješ samoga sebe, znaš kako me čežnja za tobom mora upravo istrošiti. Divim se svecima koji su doživjeli starost. O, to blaženo bolno mučeništvo o kojem ne umijem pravo reći; i da li je veće blaženstvo ili je veća bol.

Trpljenja, Gospodine, trpljenja! Samo ti znaš kako me usrećuješ svakom bolju. O, kako požudno prihvaćam i najmanju bol, ako nemam prilike za kakvu veću. Velikih boli nisam vrijedna. Zato i one najmanje koje mi daješ podnosim i trpim s velikim nakanama. — »Umirem zato što ne mogu umrijeti!« Kako je to istinito. Tko ne poznaje ljubavi, što taj zna? Ona je istovremeno i mir i plamteći, žarki oganj; ona je i život i smrt.

13. prosinca 1935.

Kad se smiješim ljudima,[44] to je svjesno traženje male ljubavi za moga Gospodina i proizlazi iz čežnje da bih svima naviještala i priopćavala božansku ljubav da bi ga svi ponovno uzljubili. Obilazim od stvora do stvora i prosim da mi pruže ono svoje najbolje pa da to odnesem svom Učitelju.

15. prosinca 1935.

Gospodine, posjećuješ me danju i noću. Htjela sam još nešto izmoliti prije nego što pođem na počinak. Divni Bože, ja ti se klanjam! Promatrala sam sebe i promatrala tebe. Sve me je radovalo, pa i moje ništavilo. To me sili da se pred tobom bacim ničice, kako bih se i izvana učinila malenom. Ja sam ništa, uvijek sve više ništa, a ti si sve, uvijek sve više, da o meni ne bi više nitko ništa znao, kao što ni ja ne znam ni o kome nešto više.

Ako Bog tako takne moju dušu, onda se zapretana žeravica iznova razgori i čista, obogaćena duša se osjeća neobično sretnom i zdravom. U bezgraničnoj ljubavnoj predanosti je moja duša mekana, posve mekana i podatljiva za milosno oblikovanje, bezvoljno predana božanskoj volji. Za ljubav ne postoji ni pakao ni nebo, i zemlja joj je davno iščezla; samo Bog istovremeno postoji u svom trojednom veličanstvu i u svojoj neshvatljivoj ljubavi. O, to »istovremeno«!

Još tjedan dana moram čekati, a onda će doći veliko čudo božićne noći. Uvodiš li me u vrtove boli koja me izjeda u ljubavi? Žeđa u meni postaje sve većom. To uza te nije ništa, jer ona prelazi na tebe. Ti si moja velika ljubav, moje veliko i jedino trpljenje. Vanjska okolnost u kojoj mi trpljenje dolazi u susret samo je vidljivi oblik kao što je bijela hostija vidljiv znak, i kao što ja uvijek sve više težim da postanem oblik

44) Među mnogobrojnim oblicima apostolata, posebno mjesto zauzima »apostolat smiješka« sestre Klare. (usp. bilj. 37!)

i ljuska. Unutra je Bog. Sad mi najednom postaje jasno zašto moram toliko težiti za trpljenjem. Do sada sam mislila da je to zato što ti za to mogu od drugih zadobiti ljubav. Osjećala sam da trpljenje po svojoj naravi nužno pripada ljubavi, a da ipak nisam znala kako se to zbiva i zašto je tako. Sada to jasno vidim. To si ti. Da, duša te zna intuitivno naći, a da joj nije sve jasno i da nije svega svjesna. Ljubljeni Učitelju, klanjam ti se! Zahvaljujem ti što najskrovitije svjesne i nesvjesne pokrete moga srca upravljaš prema sebi.

Danas ću te na nov način ljubiti. Pričinja mi se kao da te ne ljubim ja, nego da ti ljubiš samoga sebe u meni. Tako te, dakle, mogu ljubiti ljubavlju kakva ti pripada.

Uvelike se radujem što nebo vidi velika Božja djela i što zato slavi Boga. Blaženi duhovi ne dospijevaju u napast da meni pripišu ono što mi ne pripada. Oni neumanjenim pohvalama veličaju Gospodina. Zato im se rado obraćam s molbom neka bi ga dolično častili. Zato sam, Gospodine, spremna tebi na slavu primiti najveće milosti. Tražim samo tvoju najveću slavu![45]

16. prosinca 1935.

Ljubav nikada ne postaje umorna. Napose ću iskazivati ljubav i susretljivost onima koji me možda zbog toga iskorištavaju. Sve ću s velikom ljubavlju tebi staviti na raspolaganje, pa makar budem morala pretpostaviti da mi to neće više biti vraćeno ili da neće biti pravovremeno vraćeno. Ovo je moj stav: Ja se kao posljednja sluškinja sviju smatram sretnom što smijem služiti svima. (usp. Kor 9, 22) Što je niža služba za koju mi Bog pruža prigodu, to mi iz nje jasnije sja njegova ljubav. Smatram se najodlikovanijom, kad mi Bog pruža prigode da izvršim teške i niske zadatke. — O, kad bi svi znali što je božanska ljubav! Ona je vatra koja plamti i prijeti požarom. O, kad bih samo to mogla izraziti riječima! Težina me te velike stvari gotovo prignječuje.

Bez tebe, Gospodine, više ne bih mogla živjeti. To bi bio pravi pakao. Tvoja sam, tvoja moram ostati i

uvijek ću biti tvoja. Moje predanje nije više neka moja aktivnost. To je više neko preuzimanje. Ti me, Učitelju, sve više otimaš! U tebi sam pokopana. Gospodine, to više ne može dugo potrajati nego, kako mi se čini, dok ti ne rekneš: Ustani i dođi. Tajanstveni mi glas kaže da više neću dugo. Smijem li se malo ponadati, premda se dobro osjećam?

17. prosinca 1935.

Gospodine, ne mogu se odijeliti od tebe. Moja se duša, o moj Bože, rastapa pred tobom.

Pogled na prirodne ljepote mi samo povećava čežnju za vječnom ljepotom. Svakoga sam časa u čeznutljivu iščekivanju. Plamenovi ljubavi, zahvatite me! Požari ljubavi, sažezite me! Ljubljeni Učitelju, pozovi me!

18. prosinca 1935.

Danas te želim tako ljubiti kao da me nose razbuktali plamenovi ljubavi, iako se osjećam tako teško, iako sam tako nespsobna. Međutim, ne osjećam nikakve zasićenosti, nikakve mrzovolje. Nešto takvo mi je već otprilike godinu dana posve nepoznato; nema tu više nikakve razdražljivosti, nego samo bespomoćno ležim na tlu, pogled mi je usmjeren prema Bogu i čekam, dok me on opet ne pridigne. Čekam kod njegovih nogu. I samo se kod njegovih nogu nalazi blaženstvo i neopisiv mir.

Danas ću u ljubavnom čeznuću neprestano upravljati svoj pogled Bogu koji sada predstavlja osnovno raspoloženje moje duše. Tragat ću za prigodama u kojima ću mu moći iskazivati ljubav, pa makar to ne bilo ništa drugo nego samo podizanje papira s poda i uklanjanje drugih neurednosti. Da, upravo to zna samo on.

Moje svekoliko mišljenje seže samo do Božića, a onda će doći on. Bila bi mi to najveća radost, kad bi ti, Gospodine, došao kao krvavi zaručnik i kad bi me učinio svojom krvavom zaručnicom. Daj mi samo jedno,

budi u mojoj ljubavi i u mom trpljenju! Neka od ljubavi i trpljenja za mene bude ono gorko, a zato neka tvoja bude naslada. O, nezasužene li milosti, smjeti trpjeti za tebe!

22. prosinca 1935.

»Sam ću te sebi pripraviti za svečanost. Ti treba da činiš samo jedno: U meni počivaj i promatraj me!« — Gospodin zna da ja sama ne bih mogla ništa; zato on sve radi umjesto mene. Svi poticaji na rad sami po sebi, kao što se uvijek nanovo čuju u nagovorima i propovijedima, prolaze mimo mene. Kad nešto takvo slušam, onda uvijek čujem i Učitelja koji mi kaže kako sav moj unutarnji život treba da bude samo jedno: ljubavni pogled na njega. — Što taj pogled nalaže da treba činiti, za tim leti duša. Tako ona u tom ljubavnom mirovanju istovremeno blista i plamti, pa tako i najdublje mirovanje postaje najvećom aktivnošću koja se podržava iznutra.

27. prosinca 1935.

Koje Gospodin najviše ljubi, te odlikuje i najvećim trpljenjem. Ni Ivanu, koga je Gospodin toliko ljubio, nije dano da podnese krvno mučeništvo. Kako to ide zajedno? Danas to vrlo dobro shvaćam. Ivan je pretrpio mučeništvo života. Ja sam mišljenja da je to teže negoli svoj život predati u smrt. Neprestano s najgovorljivijom čežnjom čekati Gospodinov poziv i morati neprestano čekati. Ljubav svaki časak života čini mučeništvom, dakako, čini ga slatkim mučeništvom. A Ivan je doživio toliku starost! O, vi sveci ljubavi! Baš ne shvaćam pravo kako ste tako dugo mogli podnositi život. Za njim žudim najžarčom čežnjom; duša mora željeti da se to po svojoj naravi dovrši.

Gospodin me iznova uza se privezao. Prihvaća moju čežnju za trpljenjem, ali drugačije nego što sam mislila. Meni je u dio palo mučeništvo, mučeništvo ljubavi i čežnje. Zahvaljujem ti, moj Bože! To je pravo trpljenje. Ono što se inače naziva trpljenjem, od kara-

ktera trpljenja je tako mnogo izgubilo, da to za mene daleko više predstavlja utjehu. Kad moja duša čezne za nekim dokazom naklonosti, tada čeznem za posebnim trpljenjem kao za posebnom utjehom. Tako se zbog toga mogu i ja radovati poput djeteta, kad mi Gospodin nešto takvo pošalje.

Molila sam božansko Dijete da sa mnom načini jednu razmjenu: Neka njegove suze, njegovo osjećanje hladnoće, njegova zaboravljenost, njegova prezrenost bude meni, a sva ljubav i poštovanje i sve dobro mišljenje, koje se meni pridaje, neka bude njemu. Vlastitost je ljubavi da dijeli svoje i da zato prima uzdarje.

29. prosinca 1935.

Ljubav je moj život i moja smrt!

Bog je nakon teških časova opet došao k meni s preobiljem svoje naklonosti. Slatki mir ljubavi ne dopušta mi mirovati. — Dajte mi svoja srca, dajte mi svoju ljubav da ih predam njemu! Duša koju ti takneš postaje ranjiva. Duša mi je prepuna; htjela bi se izraziti, ali ne može. Klanjam ti se, Gospodine!

Još jedna noći i ti ćeš doć. Moja ti duša hiti u susret. Moje oko posvuda na zemlji traži bijelu Hostiju, a moje srce traži onoga koji se u njoj nalazi. Kada će biti vječna pričest? Ne zaboravi na svoju malu ludicu. Držim da to više ne može trajati dugo, predugo. On je već na vidiku!

Godina 1936./1937.

1. siječnja 1936.

Svaki dan mi nije ništa drugo osim čista, najčistija ljubav. Drugo ništa ne trebam nego samo neprestano veliko trpljenje; sve za tebe. Ispuni mi, Gospodine, svaki dan trpljenjem i žarkom ljubavlju. Tada ću rado živjeti. Samo to podržava ravnotežu moje čežnje za smrću. Ta ti znaš što je ljubav; zato si me i učinio tako ludom. Sada moraš učiniti i drugi korak i ispuniti moju čežnju.

Predanje? Već više i ne znam što bih s tim počela. Sada sam već posve sigurna da više nemam baš ništa. Ta drugačije ne može biti, nego da sve predam njemu. O, predanje, sve predati, to nije ništa veliko, ako Bog to prima. To je moja neprestana molitva. Neka me Bog u teškom trpljenju bezobzirno istroši na svoju veću slavu i uzvišenje. Za nekim drugim odlikovanjem ne težim.

Moja duša radosno kliče: Gospodin me prima! O, Ljubavi, o čežnjo za Bogom! To je moje veliko trpljenje i moje nebo! I sve druge ljude zaklinjem i pozivam: Dajte, ljubite moju Ljubav! Učitelju, potpuno me je zahvatio plamen ljubavi, a kad će me spaliti?

Zahvaljivanje, ljubav, trpljenje — to je sadržaj moga života. O, preobilja li Božje naklonosti! Klanjam ti se, Gospodine, i zahvaljujem ti što te smijem ljubiti. Dođi! Moja duša gine od čežnje za tobom, u meni nazočni Bože! Ti si ovdje. No, što sam više u tebi, to više moram za tobom čeznuti.

6. siječnja 1936.

Hvala! Hvala! Trošiš me čežnjom, da bih te gledala, kako si ljubljen i hvaljen. Gledam kako zoveš ljude i kako ih mamiš, ali vidim i kako su ljudi neshvatljivi. Primio si me kao žrtvu. Propni me! Ništa drugo ne želim. Ljubljeni Učitelju, tvoja je ljubav moje veliko trpljenje, tvoja je ljubav moja velika strast. Ti si JA, jer JA više ne postojim. To sam uvijek osjećala kao duboko poniženje: da nam je Bog morao zapovjediti da ga ljubimo: Najednom to danas promatram s posve druge strane: A tko bi se usudio ljubiti ga da nam on nije rekao da to smijemo? On je, dakle, to obećanje zaodjenuo u oblik zapovijedi. Ta koga da to ne gane?!

On i ja — to su danas posve novi međusobni odnosi. Imaš, Bože, uvijek nove veze, uvijek nas na blaženiji način povezuješ. Sve više gubim sebe i dobivam tebe. Mogu li tražiti još nešto drugo da budem žrtvovana, koliko čovjek samo može biti žrtvovan? Ljubav me čini odvažnom, ljubav može od ljubljenoga tražiti sve. Ona ima neko pravo i na trpljenje. Ja želim samo to.

Moj život nije ništa drugo, nego samo ljubav i želja. Ovaj je život neprestano čudo blaženstva i trpljenja, neshvatljivo i neizrecivo onome tko toga ne zna. Što da ti pružim kao znak svoje zahvalnosti? Pružat ću ti ljubav, ništa drugo nego samo ljubav od tvoje ljubavi. Drugo ne znam ništa, niti što drugo mogu. Kako ću još dugo podnositi ovaj život? Nema veće radosti nego kad plamen uništi oblik, postupno, ali sigurno. Klanjam se tvojoj presvetoj volji. Ništa drugo ne želim, nego samo nju, ni tebe ne želim bez tvoje volje.

8. siječnja 1936.

Mala Svetice, ti si doista dobra pomoćnica u trpljenju. Pomozi, dakle, i meni to preokrenuti u čistu slavu i čistu ljubav za njega. O, na svijetu još ima trpljenja! Duša mi je izmučena pa ipak ne može izreći na koji način. Ova me bol duše pritišče tako da mi je nemoguće nešto o tome kazati. Ne želim nikakva olakšanja. Sve želim iskušati za njega. Ako bih mu samo u ime toga mogla pridobiti ljude za njegovu ljubav i njegovu slavu, ako bih mu samo po slobodnom predanju mogla privesti cijeli svijet da ga slavi!

10. siječnja 1936.

O, moj Bože, ljubim te cijelom svojom voljom. I ne želim nikakva mira niti kakve utjehe. Zahvaljujem ti što mogu trpjeti, trpjeti u jezovitoj zapuštenosti. Taj kalež je gorak. O, kad bih mogla učiniti da to bude osvježujući napitak za tebe. Iz trpljenja želim za tebe oblikovati ljubav. Vikala bih za tobom i za tobom bih pružala svoje ruke, ali ti si zaista ovdje, ali, na žalost, ne mogu k tebi. Šutjet ću, jer se moja čežnja za tobom smije očitovati samo u tišini.

12. siječnja 1936.

Gospodine, što si to danas učinio svojoj najbjednijoj sluškinji? Ja toga ne znam i još posve ne shvaćam. Samo znam da je to bilo nešto veliko kao rijetko kada. — Trojedni Bože, klanjam ti se! Odvikao si me od mene same. Tada me je obuzeo neobičan strah. Da li je to bio strah da ću drugima biti upadna, ili je to bio strah pred nečim »velikim«, »novim«, pred čim sam se nalazila? Osjetila mi nisu bila sasvim isključena, a ipak su bila sposobna samo donekle. Stajala sam pred neshvatljivim sjajem i bila sam potresena. Tada mi je Bog otvorio samo malu pukotinu, jer jamačno ne bih više mogla podnijeti. — Gospodin više nije daleko. Ali ipak moram još malo živjeti, jer je on pripremio za mene još nešto veliko. Opet sam postala toga svjesna. I morala sam mu se predati za najveće milosti s molbom da bi na mene navukle prezir sviju. O, kako duša postaje malena i kako žudi za tim da bude zaboravljena i prezrena, kad Boga opet spoznaje na neki novi način. O, sjaju božanskoga svjetla! »Uzimam te u posjed«. To sam čula i na to sam morala reći: Smiluj

mi se, Gospodine, jer to je previše! O, Ljubavi, Ljubavi, Ljubavi!

Svaka mi se nova milost pričinja kao neki vrhunac, iznad kojega kao da nema više ništa. Ali to što je tako jedinstveno, počne dolaziti sve češće i češće, i duša se privikne na taj viši život, a pri tome ne izgubi svijest o veličini milosti i uzvišenosti onoga što joj je palo u dio. A zatim Bog ponovno dolazi s »novim« i neusporedivo većim, što je i opet samo priprava za nešto što je još više. Gospodin me želi učiniti posudom svoje ljubavi; ponovno sam postala toga svjesna. Što drugo mogu na to reći nego: Ljubavi, ja sam tvoja sluškinja! — To bijaše početak moga novog života: htjela sam biti njegovom vjernom sluškinjom. No, Bog neće da to bude svršetak: on je tu sluškinju učinio izabranicom svoje ljubavi.

Što mogu za tebe učiniti? Osjećam da mogu samo jedno: za tebe gorjeti u žarkoj ljubavi. Nemam više vlasti nad samom sobom. U sebi nešto osjećam što je jače od mene, što izjeda moj bitak i upija ga u sebe. Kako mi se čini, moje predanje je dospjelo do svoga svršetka. Namjesto njega s Gospodinove strane dolazi preuzimanje. Ja mu se više ne predajem, premda ne mogu ništa drugo zamisliti i bezbroj puta sam mu se predala tako, da prema svom shvaćanju više samu sebe ne posjedujem. Da, više mu ne predajem sebe, nego me on uzima meni i pohranjuje me u sebi.

Zahvalnost, poklonstvo, ljubav! Ali ja nisam sposobna ni za kakav čin. Mirujem, radujući se u Bogu. Nemam više u sebi čežnje, nego samo posjedujem blaženstvo, uživanje zbog njega i u njemu.

14. siječnja 1936.

Još na svijetu ima grijeha, i »Ljubav nije ljubljena«. O, kolika je to bol! Danas me ujutro obuzela ta misao i prouzročila u meni gorku muku. Kad sam htjela ići na sv. pričest, u siromaštvu i suhoći, bilo mi je kao da to nisam JA koja mu dolazi, nego je ON došao k meni i molio me za neku okrepu. Bila sam iznenađena da Bog može svoje najbjednije stvorenje

moliti za neku utjehu. I najednom sam vidjela svu strahotu grijeha i nedostataka ljubavi. Nisu mi poznate boli koje bi bile jednake bolima što ih prouzrokuje ljubav. O koliko mu vapim da me pripravi za žrtvu bez ikakvih obzira na mene, neka ima u vidu samo svoju veću slavu i da me u ljubavi i boli posve istroši. — Kako usrdno u duhu molim svoje susestre da bi me prezrele. To je ono najmanje. One to neće moći nikada izvesti onako kako bi trebalo, jer samo Bog shvaća moju bijedu. Svaki puta, kad se Gospodin na poseban način do mene snizi, novom jasnoćom spoznajem svoju posvemašnju nevrijednost, a čežnja, da bih postala zaboravljena i prezrena, sve više raste. Pa i to je slatka bol. Tako sam rado siromašna i »ništa«.

Želim da bih svakoga časa mogla više ljubiti! Osjećam kako me je zahvatila neka vatra koja neprestano oko sebe sve plijeni. Želim, Gospodine, umrijeti ili mnogo trpjeti! O, Smrti, moja najdraža prijateljice na zemlji! Kad bih ipak mogla i morala birati, teška bih trpljenja u posvemašnjoj zaboravljenosti pretpostavila smrti, iako je tako žarko priželjkujem. — Moj Bože, kada će te moja duša moći dovoljno slaviti? Izjeda me žudnja za tvojom najvećom slavom.

17. siječnja 1936.

U kući sam najsiromašnija i najnevrednija da služim drugima. Zato ću radosnom zahvaljivanju dati slobodan zamah, ako mu budem smjela služiti u njegovim službenicama. Živim u uvjerenju da nemam ljubavi prema svojim bližnjima, barem ne one naravne. Sve što činim bližnjemu, činim samo poradi Boga s izravnim odnosom prema njemu. Za mene nije odlučna sreća i spasenje duša, nego samo misao, kako bih vidjela da je Bog više ljubljen. Kad bi se to moglo zamisliti da bih mogla spasiti neku dušu, ukoliko bih podnijela paklene muke, ni najmanje se ne bih predomišljala, ali toga ne bih mogla učiniti za neku dušu, nego samo za Boga.

O, presveti Bože, kakva si divota, kakva neshvatljivost! Divota tvoga bitka je moje blaženstvo, zasiće-

nje moje čežnje. O, preobilje milline, tebe promatrati, okružena zanosnim klicanjem, jer si onaj koji j e s i ! (usp. Izl 2, 14) Zahvaljujem ti poradi tvoje velike uzvišenosti. Radujem se da sam »ništa« i što te kao »ništa« mogu slaviti!

19. siječnja 1936.

Čini mi se, kad trpim, da i Isus sa mnom trpi. On ne može drugačije, nego za kratko vrijeme stavlja mi kap svoje utjehe u dušu da bi joj dao snage za daljnje trpljenje. On se gdjekada mora sakriti pred dušom koja za njim gladuje, a ipak tako silno želi da bi joj se predao u svoj svojoj milini. Da, trpim, duša trpi. U takvim mi je prilikama tjelesno trpljenje utjehom, ali ne samo po sebi, nego kao znak ljubavi Božje. Proživljavam značajno stanje: Znam i osjećam da se on nalazi u mojoj duši, ali ne mogu k njemu. Zemlja je za mene već davno, davno izgubila svoj čar. On je jedini predmet moga razmišljanja, razmatranja i stremljenja, a ja ga ne smijem zagrliti. Ti si, Gospodine, od časa do časa uklanjao koprenu i pružao mi utješno uvjeravanje: »Neće više biti dugo, doskora dolazim — zauvijek. Još ćeš samo posve kratko vrijeme morati podnositi progonstvo.« Čekat ću, Gospodine. Zaručnica ne može očekivati svoje vjenčanje s onakvom čežnjom kakvom ja čekam tebe, o dane, kada će pasti oklop. Do tada, Gospodine, moram trpjeti. Uronjena u vodu trpljenja, ipak uvijek moram samo ponavljati: Ovdje sam, Ljubavi, raspni me! Uvijek moram promatrati tebe, kad mi pružaš gorki vrč pa tada zaboravim na svu gorčinu napitka. Sada si, međutim, sakrio svoje lice; zato zaboravljam gorčinu napitka poradi bola, jer te ne vidim. Tako dugo, dokle god ti hoćeš, hoću i ja tebe, ali ne bez tebe.

21. siječnja 1936.

Trpjeti i raditi, da, to je ono pravo. Tihi križevi i sjajni križevi su mi najdraži. Tako je sve samo za njega, izvana prekriveno izgledom prijatnosti. Hvala ti,

hvala što je moj vapaj uslišan! Smijem, dakle, biti tvoja žrtva. Danas rano ujutro si opet u meni raspirivao čežnju za žrtvovanjem da bih ti pribavila slavu i ljubav. Gorljiva čežnja za tvojom slavom postala mi je strast. Kako je ugodno: smjeti joj se prepustiti!

O, kako se Bog nježno brine za one koji mu se sasvim predaju. Oni su gladni i žedni tvoje pravednosti koja čovjeka, Gospodine, čini sve žednijim. Ranio si me, Ljubavi moja! (usp. Pj 4, 9)

29. siječnja 1936.

U zanosu svoje duše vapim k tebi: »Moja pjesma kralju!« Duša je pod tvojom rukom mekana kao vosak. Klanjam ti se. O, kad bih mogla naviještati tvoju ljubav! Grlim te, moja se duša priljubljuje uza te; želi počivati u tebi. Kako me se to teško doimlje, što sam izvana odijeljena od tebe, dok sam vezana poslovima; to znaš samo ti. Samo si ti, Bože, dosta jak da me ukloniš od sebe.

Najljepši će dan moga života biti moj smrtni dan. Samo u poslovima mogu više gledati presvetu volju Božju. Zapravo sam uistinu ravnodušna o kakvom se poslu radi. Prije to nisam osjećala u tolikom stupnju. Bog neprestano postaje dublje i isključivije posve moj dio, moj jedini dio.

2. ožujka 1936.

Ljudi misle da posjedujem revnost zato što mi život neće biti dugačak. O, kako je ta misao od mene daleko! Kad bih pred sobom imala tisuću godina, ne bih ni za dlaku manje ništa činila, nego bih samo žalila što tako malo radim. Ljubav ne pozna mjere; ljubav ne može nikada shvatiti da je dosta.

Moj saobraćaj s Bogom preko dana mi je postao nešto drago što se razumije samo po sebi. Sve kruži oko njega. Kako je taj povjerljivi saobraćaj s Isusom pun milline! Slatka je to ljubavna tajna u dubini duše, neprestano spoznavanje i uživanje najvećeg dobra koje se tako duboko snizilo.

4. ožujka 1936.

Moderne, lijepe i duhovite knjige ostavljaju me tako hladnom ili me upravo čine hladnom. Za njih sam presiromašna i prejednostavna. Ja razumijem samo jednostavan jezik ljubavi.

Danju i noću želim biti na križu. Noću još tvrđi ležaj; rano ujutro disciplina (bičevanje); preko dana drvo u cipelama itd. A ipak sve to nije ništa. Ljubav nije sita, ako ne smije predati ono posljednje i trpjeti ono najteže. Trpjeti, trpjeti, Gospodine, i ljubiti! Smiluj mi se i raspni me! Žarko čeznem za tobom. Kako sam posve nesposobna da o svemu tome, što u meni činiš, nešto reknem.

Moj je put preda mnom posve jasan: to je ljubav. Drugi idu prema božanskoj ljubavi vršenjem kreposti, a ja prema krepostima idem po ljubavi. Došla sam do spoznaje da je to bio put Male sv. Terezije. Od nje ga nisam naučila. Na njega me je doveo sam Bog. Sada vidim da njime idem. Kako je taj put lagan i kako ugodan! Put i cilj — sve je to samo ljubav.

9. ožujka 1936.

Od drugih neću zahtijevati ništa, od sebe sve. — Ljubav je žrtva. Dopuštena joj je još samo jedna želja i ona je izjeda: Želi da bi Bog na svoju slavu iskoristio sve njezine moći, da bi to bila žrtva njemu na slavu. Vjerujem da je to istina. Svako udo moga tijela čezne za tim da u bolima i trpljenju bude istrošeno kao žrtva ljubavi, da bi mu po ljubavi bez pridržaja privelo srca sviju.

U svakoj prigodi preda me stupa Isus i moli me da mu očitujem svoju ljubav djelom, govorom i smiješkom. Nije li to velika milost, smjeti Gospodinu iskazivati ljubav i u tihim poslovima, o kojima nitko ništa ne zna, uklanjati male neuređnosti i odstranjivati prigodu za izazov? Kako me to ispunja velikim blaženstvom.

20. ožujka 1936.

U dnevnim ću sitnicama biti predana do posljednjega, a kao nagradu za to želim: da smijem žarko ljubiti i žarko trpjeti.

22. ožujka 1936.

Želim da me čežnja istroši a da ipak budem pokopana u božanskoj volji.

Ne želim ništa, baš ništa za sebe. No, ipak želim jedno: Svakom žilicom svoga bitka želim da smijem biti žrtva koja plamti od ljubavi i koju troši trpljenje da bih Gospodinu time pribavila ljubav ljudi. O, neka bi potekli potoci ljubavi u srce svakoga pojedinca kojega sretnem, kojega vidim; neka se izliju u sve ljude da bi te, Gospodine, ponovno uzljubili! Svaki put, kad se sastanem sa stranim ljudima, napose prigodom mojih izlazaka u grad, ovo je moja misao i moja želja: Daj mi, Gospodine, njihova srca da ih predam tebi. Tako me dnevna ljudska vreva, kroz koju moram prolaziti, od njega ne odvodi, nego me k njemu privodi, gdjekada većma negoli u vrijeme molitve.

26. ožujka 1936.

Moj se bitak u tebi rastapa. Učitelj me poziva u vrt svoje raskoši nakon odulje šutnje. O, nije to raskoš poradi užitka nego poradi tebe. Ništa više drugo ne mogu htjeti nego samo tebe. Odvedi me doma! Čežnja me za tobom izjeda. Kamo sreće da me je već posve izjela! O Ljubavi, Ljubavi, prožimaš me poput vatrene struje ti koji si istovremeno mirovanje i žudnja. Da, »zima je prošla..., ustani i dođi!« (Pj 2, 11)

Tu sam, Učitelju, na tvom Srcu. Štoviše, nalazim se u tvom Srcu, nose me krila tvoje ljubavi, daleko od zemlje i života.

Koprene su ga držale sakrivenim, ali ja sam znala da je on tu bio. I ako se, Gospodine, ponovno oviješ koprenom, još ću te više ljubiti. Ništa mi ne može ugrabiti tebe, ti jedina moja misli i čežnjo! Kamo god

pogledam, vidim tebe. Što god radim, radim tebi. U proteklim je danima suše moja velika čežnja za trpljenjem postala možda još većom. Istina je, trpim, ali ljubavi trpljenja nikada dosta. Kako sam jučer bila u svojoj boli sretna! A i danas sam u punoj mjeri sretna! Gle, svijet je ogrezao u grijehu, a svaki grijeh razapinje ljubav. I ja imam tijelo sposobno za trpljenje i dušu sposobnu za bol treba li da to mirno promatram? Ne, željela bih imati tisuću tijela da bih svakoga dana mogla podnijeti potpuno novo mučeništvo te bih tako otkupljivala duše za ljubav. Ako u tvojoj službi zaslužujem kakvu malu nagradu, ništa drugo ne želim, nego samo u žarkoj ljubavi trpjeti za tebe.

28. ožujka 1936.

Od neba ne želim ništa drugo osim ljubavi, od zemlje ništa drugo osim trpljenja. O, dane vječnosti, kada ćeš mi konačno svanuti? Čežnja me za tobom izjeda.

31. ožujka 1936.

O kako je Bog prema meni dobar usprkos mojoj velikoj nevrijednosti! Smijem trpjeti. Kako me to usrećuje! Danas mi je stigao znatan dodatak mom poslu kroz nekoliko tjedana. Hvala Bogu! Držim da me Isus neće nikada kazniti nekim udobnim životom i zato sam toliko sretna. Žeđam sada za trpljenjem kao što nisam nikada žeđala za radošću. Samo tvoj križ ima za mene čara. Gospodine, više, još više žarke ljubavi! Troši me neki požar i nadam se da će me uništiti. Učitelju, ne mogu si pomoći što te moram ljubiti ciljem svojim bitkom. Zašto si dostojan toliko ljubavi? O, moja božanska trpeća ljubavi; o, moja sitosti i ujedno moja prevelika žeđi!

Žalosni petak, petak Srca Isusova.

Ljubit ću te posve novom ljubavlju. Osjećam kako me zove u osamu da bih, slobodna od svega, provodila život čiste ljubavi. Ljubljeni Učitelju, ja te slijedim.

Tvoj križ je moja baština. Neću prestati s navaljivanjem na tvoju ljubav u ime potpuna trpljenja, dok me ne uroniš u vode bolova, jer ih se još nisam nasitila. A kušam li tvoj napitak, to me čini još žednijom.

Cvjetnica.

Tijekom Velikoga tjedna treba da idem s Gospodinom i da mu budem utjehom.

Veliki petak.

Ljubav i žrtva, ljubav i trpljenje. A za sve to postoji samo jedna nagrada: Uvijek više ljubiti i smjeti trpjeti! O, moj Bože, moja propeta Ljubavi, ja te ljubim. To je ono jedino što mogu, što znam. Za sve sam ostalo izgubila smisao. Učitelju, ti si moj, a ja sam tvoja. Neka ti bude moje poklonstvo, slava i ljubav!

Za to sada imam potvrdu: potrebna mi je samo ljubav. Moram samo paziti na ljubavno sjedinjenje s njim. Vršenje kreposti proistječe iz toga samo po sebi. »Ljubav me Kristova goni!« (2 Kor 5, 14) O, kako onda sve postaje lako. Drugačije to ne bih mogla baš nikako. Bez ljubavi je sve tako teško. Ljubav u sebi nosi i razbuđuje čežnju da uvijek težim za višim.

O, noći trpljenja na Veliki četvrtak! Blažene li tajne! Obećajem: ljubav bez mjere, zahvalnost, predanje bez granica!

16. travnja 1936.

Siromašna sam, silno siromašna. Duboko, duboko ispod svilu sestara. Promatram li samu sebe, onda na sve ostale gledam kao na svece. Smiluj mi se! Ta gdje si sada, Gospodine? Osjećam da sam stvorena samo za tebe. Bez tebe ne mogu postojati. Smiluj mi se i dođi! Više ne mogu biti bez tebe. Zašto si tako uporno zašutio?

O, kad bi me ljudi htjeli prezirati! To, dakako, nikada ne bi moglo biti kako treba, jer oni neće nikada moći shvatiti ni procijeniti moje posvemašnje ništavilo. To može samo Bog. Ali bar malo. Kako je to težak osjećaj, kad znam da sam bijedna i kad gledam kako uživam dobar glas i kako zapravo ne mogu učini-

ti baš ništa da bih se tome suprotstavila. To doista ponizuje.

22. travnja 1936.

S Isusom želim biti sve tješnje povezana. Učinit ću da mi život svakoga pojedinog dana sasvim prođe u Bogu. Nastojat ću ljubomornom ljubavlju uočiti svaku prigodu koja mi se pruži za vršenje kreposti da bih tako učinila nešto čime ću mu ugoditi, jer mu se toliko toga čini nažao. Neka mi svaki čas bude izraz potpune, savršene ljubavi.

25. travnja 1936.

U svemu se, što mi nadođe kao dužnost ili kao prigoda za čin koje kreposti, nalazi Isus. Smije li mu se nešto odbiti? Ne moram li neprestano radosno prema njemu širiti ruke, jer u svemu grlim njega? Danas ću u svemu biti ljubav, bit ću samo ljubav u unutrašnjem saobraćaju s Bogom, bit ću sama ljubav prema svojim bližnjima. Poradi ljubavi ću tragati za žrtvama do onoga najmanjega, kao za dokazima ljubavi, kao za siromašnim ugađanjem njegovu Srcu. I sama bih morala biti Bog da bih ga, kako treba, mogla ljubiti i slaviti.

Svestrano ću se mrtviti iz ljubavi. (Cipele, pooštren ležaj, nikakav beskorisitan pogled, vodovod; usprkos umornosti i malaksalosti, u svemu ću postupati kao da se osjećam snažnom i svježom.)

Neprestani ljubavni pogled na tebe će mi pomagati da mi ništa ne izmakne. Želim u tebi biti pokopana, biti daleko od svega što nisi ti. Ali ću nastojati i obveze mnogih vanjskih poslova podnositi i svladavati s ljubavlju. Po iscrpljenosti ću se učiniti nesposobnom za uživanje u tvojoj dražesti. Rado ću se odreći ugodnosti što mi je donosi saobraćaj s tobom, ali se ne odričem saobraćaja s tobom, ne odričem se tebe. — Ja sam tvoja mala ludica i ne poznam druge, veće slave, nego ću to postajati sve više.

28. travnja 1936.

»Smrti, gdje je tvoj ostan?« (1 Kor 15, 55) Srce mi se širi od radosti, kad nešto slušam o tebi. U sigurnosti da ću morati umrijeti, za mene se nalazi velika, tiha radost, o kojoj ne smijem ništa reći, i utjeha gorkoblažene, izjedajuće nostalgije za posjedovanjem Boga. Moram se učiti strpljivosti. Ta Učitelj će me jednom pozvati. Što se to dogodi prije, bit će mi draže. Ne zaboravi svoje male ludice i tješi je trpljenjem. Opažam da ti to radiš, čini to sve više. Osjećam da u meni nešto gori i u toj vatri prepoznajem tebe. Ja te posjedujem već dugo, i ti mi daješ sigurnost da ćeš uvijek ostati moj i da ćeš to postajati sve više. Dokora će mi duša počivati u preobilju miline, jer posjedujem tebe; ta će se milina onda opet preokrenuti na uzvišenu djelatnost zahvalnosti, ljubavi, čežnje, hvale i želje da bi se cijeli svijet pretvorio u plamen ljubavi. Tko bi sve to mogao iskazati o božanskoj ljubavi? Ja ne mogu. Sve što kažem nije ništa.

2. svibnja 1936.

Moje pouzdanje u Boga ne pozna granica. Samo onaj, tko Boga ne pozna, može sumnjati u njegovu ljubav . Ti si ljubav. Ja to znam i iskusila sam. I sama sve više želim postati ljubav. Čisti plamen koji gori samo za tebe i koji oko sebe zahvaća sve, pa i druge, ako je moguće, pretvara u požar, cijeli svijet, da bi te ljubili svi ljudi, o moja nježna ljubavi, o moja ljubavi!

3. svibnja 1936.

Bila blagoslovljena dužnost koja mi nalaže da idem k Isusu! Iz njegove me božanskočovječanske blizine odvodi samo poslušnost koju po žarkoj ljubavi nastojim posvetiti. Ni za koga ne mogu nešto drugo moliti, nego samo molim za potoke žarke ljubavi.

O, kako se svake večeri radujem što sam opet korak bliže onom predanju bez pridržaja nakon ovoga

života. A koliko još ima takvih koraka? Ljubljeni Učitelju, ne zaboravi svoje drage ludice! Dođi doskora! Ali ne želim ništa drugo osim tvoje presvete volje. Osjećam kako me ljubav sve dublje uranja u Božju volju, kako moj siromašni bitak ulazi u njegov božanski bitak. Ja to, zaista, osjećam: Bog i ja — to više nije dvoje. O, kako je blažena sigurnost u tom sretnom zajedništvu što idem u susret vječnom zajedništvu u nebesima! Zašto si mi tako dobar, moj Bože, moj ljubljeni Učitelju?

Zračit ću ljubav da bi ga svi ljudi, do posljednjega i najmanjega ljubiti. Svoju ću naravnu razdražljivost preokrenuti u toplu, nasmiješenu ljubav da bih na taj način donekle ugodila tako malo ljubljenoj Ljubavi.

Ljubav je otimačica. Ona ne ostavlja čovjeku ništa, baš ništa. Ljubav koja ne ide do onoga posljednjeg nije prava ljubav. Ipak je ta porobljenost blažena; zato će božansko bogatstvo postati svojinom duše.

O, kako se Bog za nas brine i u vremenitim stvarima, ako mu se čovjek sasvim preda. Jučer se nisam mogla, kako treba, pripraviti za školske satove koji bi upravo zahtijevali prilično mnogo priprave. I kako je išlo? Dva su sata prošla bolje nego ikada. Treći, najneugodniji, otpao je posve nepredviđeno, i to zbog niza nesporazumaka drugih, bez moga sudjelovanja. Isus je učinio tako mnogo da mi pomogne u vanjskim stvarima. Zar mu zato ne moram u bezgranično ljubaznom pouzdanju žuriti u susret? — Posvema ti se predajem, a ti sve učini da bude dobro. Ne želim se ni u čemu brinuti za sebe, nego samo za to, kako da ti sama budem na što je moguće veću slavu i da ti, ako je to moguće, u predanju bez pridržaja privedem sve ljude. Znam da pri toj izmjeni interesa ne gubim ništa nego dobivam sve. Ali pomisao na dobitak i nagradu je meni nešto tako daleko, osim ako samoga tebe želim u tvojoj biti.

5. svibnja 1936.

Često sam silno umorna. Bogu sam zahvalna što mi prilike ne omogućuju neki počinak. Smiješeći se prelazim preko toga, kao da tu i nema moje slabosti. »Revnost je tvrda kao pakao...« Ljubavi, žrtve i predanja nikada dosta!

12. svibnja 1936.

Gospodine, rasplamsaj u meni svoju vatru da bude velika i da neprestano bude sve veća. Samo ne želim osrednjosti i besmisleno životarenje! Želim, naprotiv, svjestan život ljubavi, žrtve, gorljiva predanja do posljednjega, pa makar te vatre i ne osjećam. Zato ću danas posvetiti posebnu pažnju savršenstvu svakoga pojedinog čina. Nakon svakoga sata ću načiniti osvrt. U saobraćaju ću paziti na najveću ljubaznost, svima ću poklanjati svoj najprijazniji smiješak, jer mi upravo to danas neće da ide onako kao samo od sebe. Nastojat ću biti dosjetljiva u pronalaženju prigoda za mala mrtvenja; k tome disciplina; što neudobniji ležaj ili pod; mrtvenje u jelu. Danas ću svakako podvostručiti revnost upravo zato što je ne osjećam. Iz ljubavi si, Gospodine, u poniznoj ljubavi htio učiniti da bi te danas tvoje najbjednije dijete, ako je moguće, moglo proslaviti više nego ikada prije.

S jedne bih strane htjela, uronjena u Božju ljubav, najmanjim svojim djelom raspaliti sve ljude, a s druge bih opet strane bila spremna s tisuću radosti položiti tisuću života u najvećim mukama, ako bih time mogla spriječiti ma samo jednu nesavršenost, ako bih time mogla učiniti da netko makar samo malo više uzljubi Gospodina Boga.

17. svibnja 1936.

Tako bih rado posvema bila kod tebe. Dragi moj i dobri Učitelju, kada bih napokon smjela doći?

Kakav li je izvor miline i zanosa otajstvo Presvetoga Trojstva! Uvijek ću sve više postajati mala ludi-

ca svoga dragog Učitelja koja ne vrijedi baš ništa i ništa ne može, koja ne mora ništa biti i ne mora ništa moći, jer on umjesto nje čini sve. Uvijek ću se sve dalje uklanjati mudrosti ovoga svijeta i uvijek ću se sve više približavati ludosti ljubavi Kristove.

Kako je Isus dobar! Početkom sam godine bila tjeskobna. Mislila sam da bih se morala vrlo čuvati i štedjeti pa sam se zbog toga potužila Učitelju. Kolike li ljubavi! Još nikada nisam imala tako malo vremena za spavanje kao ove godine i nisam nikada tako malo jela itd. Nekoliko mi se puta učinilo kao da bi za mene imao započeti neki »bolji« život, a ja se već ničega više toliko ne bojim kao toga pa sam mu rekla da nešto takvo ne pristaje njegovoj žrtvi. I nakon toga je svaki put umjesto dobra vremena, kojeg sam se pribojavala, dolazilo znatno povećanje poslova i napora. Ganuta sam ovom ljubaznom brigom svoga dragog Učitelja koji zna koliko moja siromašna ljubav gladuje za naporima i trpljenjem. On sve to tako udešava da bih se nasitila, a da samoj sebi ne moram reći da sam tome pridonijela nešto i sama. Nikada mu nisam srdačnije zahvalna kao onda kad me ponovno nešto snađe što mi sa sobom donosi više posla i trpljenja. Ni narav mi se toga ne plaši. Moja ljubav tada samo vidi da nešto smije učiniti za božansku ljubav, i tako zaboravljam na sve ostalo.

Učitelju, predragi Učitelju, kada ćeš me uzeti? Samo je tebi poznata veličina moje čežnje za odlaskom k tebi ili za posve zaboravljenim životom trpljenja. Što, dakle, da radim ovdje, Isuse, gdje nemam smisla baš nizašto? Sve su žilice moga srca povezane s tobom.

Smijem, dakako, željeti kako bih sve ljude u potpunom predanju privela tvojoj božanskoj ljubavi. Ljubav je prava muka, slatko mučeništvo. Kad idem na sv. pričest, svaki put molim Gospodina da mi pokloni srca svih onih koji ga ne primaju da ga i u ta srca pohranim. Bez Presvetoga Sakramenta ne bih mogla živjeti. Ne poznam na ovome svijetu ništa ljepše i ništa ne gledam radije nego bijelu Hostiju. A to je ipak

samo koprena. Uklanja je samo žarka čežnja za njim. — Predragi Učitelju, ne zaboravi svoje ludice u progonstvu! Sva svibanjska ljepota u meni sve više pobuđuje čežnju za tvojom ljepotom. Radosno bih zauvijek napustila sav nasmiješeni čar proljeća i pošla u najdublju tamnicu za svoju božansku Ljubav. Požuri, Gospodine, sve će se to obistiniti. Neću to izvesti ja, nego ti u meni!

25. svibnja 1936.

Među mnogim malim i velikim suprotivštinama što ih svagdašnji život sa sobom donosi, ne mogu htjeti ništa drugo, nego ih sve prihvaćam cijelom svojom ljubavlju i zbog toga sam radosna te uživam dubok mir. Kad god što od Boga zamolim, uvijek moram nadodati: Ne dopustiš li da se to dogodi, kao što želim i kao što bi mi bilo ugodno, ipak ću te još više ljubiti! Drugačije više ne mogu; sve mi je posve dobro i drago što dolazi od tebe. Želim biti pokopana u tvojoj svetoj volji. O, moj Bože, ja te ljubim!

28. svibnja 1936.

Kako je moj život ipak sretan! Čini mi se da sam našla Boga, koliko ga je u ovom životu uopće moguće naći. Ako čovjek Boga tako nađe, onda ga više ne može nikada izgubiti. To ja osjećam. U takvom slučaju čovjek njega samoga ne može više nikada izgubiti. Gdjekada se samo uživanje njegove miline prekine. A što to znači? To je sreća što je na zemlji rađa posjedovanje Boga, koja zatim prelazi u posjedovanje Boga ondje gore, u nebu. Ne mogu iskazati kolika me i kakva prožima sreća, kad mi se ta svijest pojavi u duši.

Imam osjećaj, kao da su se granice moje osobnosti izgubile. Netko je drugi onaj koji me oblikuje, koji predstavlja moju volju. Osjećam kao da me je Božji bitak u sebe upio. Usred posla, usred buke, u gradu među mnoštvom me taj osjećaj često obuzima velikom snagom. Tada u meni sve postane nekako mekano; osjećam da sam se Gospodinu posve predala i da me je

on posve preuzeo. Gubim samu sebe. Kao što sunce privlači cvijet i ja osjećam kako se svaka žilica moga bitka sama od sebe okreće prema njemu. U preobilju milina ne mogu ništa drugo, nego samo puštam da sve ide svojim putem. O, kako se onda u duši rasplamti čežnja da bih ga mogla zagrliti i vječno posjedovati! Znam: S Božje strane nebo neće bitno biti ništa drukčije, ali ćemo mi postati drugačiji, za nj sposobniji.

1. lipnja 1936.

Za danas te molim milost, da bih te svakoga časa najsavršenije ljubila. Strogo ću paziti na svoje misli i neću dopustiti ništa beskorisno.

3. lipnja 1936.

U žarkoj ću ljubavi nastojati biti vjerna i u najmanjim sitnicama. — Moj neprestani stav: Što mogu učiniti iz ljubavi prema tebi?

6. lipnja 1936.

Kako je Bog neshvatljivo drag i mio! Kad bi to bilo moguće, morala bih mu se predati bez pridržaja, više nego što sam to već učinila. Ležim u njegovu naručju poput bezbrižna djeteta.

9. lipnja 1936.

Ti koji si liječio gubavce, smiluj se i meni! Posve sam nevrijedna, posve bijedna i odvratna pred tvojim uzvišenim veličanstvom i pred tvojom čistoćom.

14. lipnja 1936.

Narav želi reći: Više ne mogu. Ali se radujem što osjećam potrebu da moram. Osjećam se za to zahvalnom. Postala sam tvojom žrtvom. Zato moja ljubav veliča tvoju ljubav. Budući da sam tako mnogostruko nesposobna i za molitvu, daj, Gospodine, da te u svojoj

sadašnjoj bijedi ništa manje ne slavim i ne ljubim, nego sve više i više. Isuse, zauzmi moje mjesto!

17. lipnja 1936.

Učitelju, duša mi je zbunjena. Činilo se vjerojatnim da ću u Grazu biti uzeta u obzir da preuzmem neko vodeće mjesto. U meni se htjelo nešto tome suprotstaviti pa sam samu sebe zapitala: Zašto bih upravo ja morala prihvatiti mjesto koje sa sobom donosi mnoge teškoće u unutrašnjosti i tako mnogo obzira i teškoća prema vani? Pa možda ipak u cijelom našem samostanu nema nikoga tko toliko zahtijeva kao ja, da bi se mogao, što je moguće dalje, držati od svjetovnih poslova i smio se baviti samo tobom, moj Bože! Da, Gospodine, ja sam tvoja žrtva. Želim žrtvovati sve svoje najdublje osjećaje, čežnju za tobom. Ja to hoću. Oprosti, ako to još pravo ne mogu, ako bi ovo moje bijedno srce htjelo zaplakati. U tome sam nemoćna, što me to s tolikom snagom privlači k tebi. Kako to, Gospodine? Iznutra me toliko privlačiš, a izvana me odbijaš? — Ja hoću. Moj Bože, ja hoću! Oprosti mi! To je ono najgorče razapinjanje. Zamišljala sam ga posve drugačije. Baš je upravo tako dobro. U čemu drugi gledaju trpljenje, to za mene nije ništa. Ali to je ono najteže što uopće mogu zamisliti: po mogućnosti za cijeli život prihvatiti tako tešku službu, posve vanjskoga značaja. A moj cijeli bitak vapi za tim da bih se isključivo bavila Bogom. Hoću, o moj Bože! Klanjam ti se! Više nisam svoja, ja sam tvoja žrtva. Bit ću ti zahvalna, ako to posve poništiš.

20. lipnja 1936.

Siromašnoj, gladnoj duši oduzet je komadić kruha. Zatim je došao Gospodin i u obilju joj donio birane okrepe. Moja se žalost pretvorila u tiho klicanje i blagoslivljanje najtješnje povezanosti s Bogom. Uvijek nanovo uviđam da mu se moram sasvim prepustiti. Moram pustiti da mi se sve oduzme, pa i on sam, barem naizvan. Onda ću ga odmah naći u unutrašnjo-

sti svoje duše, i on će me toliko usrećivati svojom velikom blizinom i nježnom povjerljivošću kao da bi mi htio preobilno vratiti ono što dopušta da mi ljudi oduzmu. A što da te, Učitelju, nisam htjela ljubiti? Vjerni prijatelju moje duše, kako se moj bitak pred tobom otopio! Ne mogu ništa misliti, ne mogu ništa htjeti. Mogu samo ljubiti. Učitelju, mogu te samo kličući ljubiti.

21. lipnja 1936.

Svetkovina Srca Isusova. — Ta što je to danas bilo? Još uvijek toga posve ne shvaćam. Znam samo to da mi se dogodilo nešto veliko, što uopće nisam ni očekivala. Prigodom službe Božje smo u crkvi išle na posvetu Srcu Isusovu. Tada sam najednom osjetila kako je došao čas da će Isus primiti na znanje moje dosadašnje neprestane molitve. Nakon toga sam bila svjesna: Sada si doista postala žrtvom. Učinilo mi se kao da me Isus na posve nov način uzima u svoj posjed i kao da me predstavlja svom Ocu. To sam doživjela tako kao da mi Isus pruža krunu sa svoje glave. Nalazila sam se posve uz njega. Slušala sam, a ipak nisam ništa čula. Slušala sam ga na neki posve tajnovit način. Nakon toga sam stekla sigurnost: da neću više dugo biti u progonstvu. »Ustani i dođi!« Nećeš dugo, to je posljednje vrijeme čekanja. Čula sam da će u tom vremenu nebeski duhovi biti mojim društvom, daleko od svijeta. O, moj Bože, sve ovo još pravo ne shvaćam. Obuzima me radost koja je tako duboka i, kako mi se čini, sveta i uzvišena, kako je nisam nikada još doživjela.

Tvoja sam, o moj Bože, na novi otajstveni način! Kako da to shvatim?

4. srpnja 1936.

Tijekom ovih školskih praznika obuzimala mi je svijest samo jedna misao: Isus; ispunjavala me samo jedna ljubav: Isus. Neka mi cijeli svijet iščezne, ostat će mi samo Bog. To me odvlači od zemlje. Želim

živjeti daleko od nje — samo za ljubav. Učitelj me na to poziva, a moja ga duša slijedi sa zanosom. Prošli su dani oskudice. On preda mnom razotkriva svoje veličanstvo, i ja smijem doći k njemu i kod njega ostati.

Tvoja sam žrtva. Misli na to! Sada sam slobodna za svako trpljenje. Uzmi ovo vrijeme i napuni ga trpljenjem, kako dolikuje tvojoj žrtvi. Želim biti puna ljubavi, puna trpljenja, puna hvale! Ljubljeni, ja te moram ljubiti. Kada će početi vječni dan naše ljubavi, o Isuse? Očekujem ga gorljivom čežnjom.

20. srpnja 1936.

Isus stoji na početku ovih duhovnih vježbi. Poziva me i obećaje mi da će me uvesti u svoje odaje koje su mi još nepoznate. Ovdje sam. Spremna sam na sve, i na najveće milosti. Osjećam kako mi je potrebna srčanost da se predam i za velike milosti. Samo jedno te molim, Gospodine: Primio si me da budem tvoja žrtva; u ljubavi i trpljenju me sada spali na svoju najveću slavu!

»Počekaj, to više neće dugo trajati.« Tako si često stišavao moju goruću čežnju za smrću. Učitelju, samo veliko trpljenje s umiranjem može podržavati ravnotežu. Što da radim u metežu ovoga života? U sebi osjećam poziv na izuzetno napušteno trpljenje, a ne na aktivnost. Mnogo radim. Nitko, međutim, ne zna kako me naravna sklonost malo potiče na rad, na rad u svijetu. O, kad bih se mogla posve zakopati u tebe i kad ne bih ništa više morala znati osim tebe! Ali ja ti žrtvujem sve, sve, sve. Ne želim ostaviti ovaj svijet ni jedne sekunde prije da bih te posjedovala, nego hoću samo ono što je predvidjela tvoja sveta volja. Samo tvoja volja, jer je ona moj život:

O, moj Bože, potaknuta tvojom božanskom milošću koja mi kaže da tvoja žrtva ne spada na Tabor, nego na Kalvariju, u ovim se svetim duhovnim vježbama na posve izuzetan način unaprijed odričem svake naslade i miline koja se nalazi u povjerljivu saobraćaju s tobom. Izjavljujem da sam spremna na svaku be-

zutješnost i gorčinu po kojima bih te mogla malo utješiti u tvom svetom trpljenju. Neka bi ono što je za mene gorčina bila tebi okrepa ukoliko će time biti privedene duše da bi te ljubile. A ako ti se, presveti Bože, svidi da me uroniš u blaženstvo svoga bitka, budi isto tako hvaljen i slavljen i uzvisivan iznad svega u tebi samome i u tvom najnevrednijem stvoru, i neka bi onda to blaženstvo kao plameni potok protjecalo svijetom i raspaljivalo ljudska srca, da bi ti bio ljubljen i slavljen. Amen. Amen.

Ljubav, trpljenje, zahvaljivanje! Neka bi ljubav i trpljenje bile tvoja slava. Tvoja divota neka bude moja jedina sreća!

21. lipnja 1936.

Moja duša žeđa za tvojim križem. Ne znam za čim bih trebala više čeznuti: za tobom ili za trpljenjem? Duša mi se troši od čežnje za smrću da bi te posjedovala. Ali ja bih ipak pri tome željela da mi ostaviš sposobnost za podnošenje trpljenja. Učitelju, kako će to ipak jednom biti? Cijelu vječnost ne smjeti i ne moći ništa trpjeti za tebe? Gospodine, ljubav me čini tako budalastom! Želim tebe i istovremeno želim trpjeti. Ja te ljubim, o moj Bože! Ljubim te do neshvatljive ludosti. O Ljubavi, Ljubavi!

Žrtva se troši. Ali je to još uviljek premalo. Ljubavi nije nikada dosta, ako smije trpjeti za ljubljenoga. Posve sam slaba i nemoćna, zato ne mogu onako kako bih željela. Zato želim da ti po svojoj slabosti budem na što veću diku i ponos. U trpljenju se uvijek nanovo razbuđuje čežnja za trpljenjem.

Da li je ono što su učinili sveci doista bilo tako veliko? O, ne! Nije čudesno ono što su činili sveci, mučenici, nego ono što veliki Bog to prima. O, moj Bože, kako si ti ipak velik! Kako je naprotiv sve ono što je izvan tebe tako posve bezvrijedno! O, kad bih imala tisuću života da bi ih u bolima i mukama mogla položiti za tebe: nizašto drugo, nego samo zato da bih ti mogla reći: O, moj Bože, ja te ljubim!

22. srpnja 1936.

O, Božje veličine! U meni sve šuti zaneseno tvojom veličinom. Ta veličina je ljubav i ona me upija u sebe. Ne mogu više, o moj Bože, ne mogu više! Zaustavi me!

O, blažene li muke koja dolazi od ljubavi! To je istovremeno i vatra koja troši i najugodnija okrepa! O, vječnosti, da li ćeš doista biti dovoljno dugačka, da bih shvatila ljubav? Preda mnom se uvijek nanovo otvaraju novi ponori. O, kad bi mi bilo moguće pozvati tisuće svjetova na hvalu i slavu božanske ljubavi! Moja je duša napustila samu sebe i prebiva u požaru božanske ljubavi. Ona troši sve: i mišljenje i sve ostalo. Ja mogu samo jedno: promatrati ga i ljubiti, i u toj se ljubavi rastopiti.

Ta zašto se kaže m o r a m o trpjeti? Radije recite: s m i j e m o trpjeti. »I Marija je morala trpjeti i tako zaslužiti nebo.« O, pater, to je loše rečeno.[46] Budući da je ona bila Kraljica ljubavi, po naravi stvari je morala postati i Kraljicom boli. Ako netko više ljubi, taj ima veće pravo na trpljenje. Jedno još nikako ne razumijem: Kakva će to biti ljubav u nebu, gdje se ne može čeznuti za trpljenjem? Htjela bih za sebe u nebo ponijeti i trpljenje. Gospodine, sada je još vrijeme, kad je moja ljubav još sposobna za trpljenje. Svakog me časa, molim te, obdari s onoliko trpljenja, koliko samo ova posuda po tvojoj milosti može primiti. Trojedni Bože, ja te ljubim. Klanjam se čudu tvoje ljubavi što te s m i j e m ljubiti!

Gospodine, ona koju ljubiš ranjena je i bolesna od ljubavi. (usp. Iv 11, 3) Ne liječi je, Učitelju! Umnažaj tu čudesno ugodnu muku da bi me ona skoro, skoro, skoro dovela k tebi!

---

46) Diskretno apostrofira »patra«, voditelja duhovnih vježbi, jer se s njim ne slaže u pitanju Marijine suotkupiteljske uloge. Ne radi se ovdje o nekoj dogmatskoj zabludi, nego samo o suptilnom razlikovanju pojmova. Marija, naglašava sestra Klara, nije m o r a l a t r p j e t i, nego je »kao Majka i Kraljica boli« imala v e ć e p r a v o na trpljenje.

Ono što slušam u nagovorima tako je teško i baca me u tjeskobu. Isus mi, međutim, veli da ne moram ništa razumjeti ni činiti nego samo l j u b i t i . — Moliti i živjeti: to je za mene uvijek samo jedno — l j u b a v , ljubav koja ne nalazi izražaja. Moliti dobro složenim riječima ili mislima, to Učitelj ne traži, jer ja to ne znam. On me, međutim, ipak uvodi u svoj neizrecivo ugodni mir koji zatim prelazi u tako jaku rasplamsalost požara ljubavi na kojem se duša opija u njegovu Srcu. A tko pozna ljubav? Ta nemojte mi ništa više govoriti o koječemu drugom nego samo o ljubavi!

25. srpnja 1936.

Hvaliti Boga, uživajući u ruži, u njezinoj ljepoti i mirisu, da to je dobro. Mrzovoljasto se odreći toga užitka, sigurno nije dobro. A ne postoji li još i nešto treće? Spoznavati ljepotu i miris ruže i slaviti Boga, ali u njoj ne uživati, nego je sa smiješkom pružiti ljubljenom Učitelju, to treba da sve više bude moj način. Svjesna sam toga, čega se odričem; smatram se sretnom što mu to smijem pružiti netaknuto. Učitelju, naučio si me da u tome nađem svoju sreću. Učitelju, želim te kao P r o p e t o g a . Želim te snimiti s križa i u ljubavnoj čežnji želim sebe položiti na drvo žrtvovanja. Učitelju, još nisam ni za čim, osim za tobom, tako žarko žudjela kao što žudim za trpljenjem.

27. srpnja 1936.

Učitelju stišao si oluju koja me je jučer uzbudila. Moj život s tobom nije prijevara, priviđaj ili neko umišljanje, pa zato ne smijem gledati na druge koji hode tako čvrstim i sigurnim putovima. Tlo je samo po sebi nesigurno. No, Isus je danas došao k meni kao vodič i pročitala sam: »Vodit ću te čudesnim putovima.« — »Čudesni putovi« — nije to ono bitno, nego ono: »Ja ću te voditi«. Učitelju spremna sam za sve milosti. Učini sa mnom što hoćeš. Moja je duša predmet tvoje brige. Moja briga je samo: tvoja najveća slava, ljubav i trpljenje. Moram li se bojati pakla i svijeta? O, kako

ljubavi ipak ide dobro! Ti posjeduješ moju dušu i sve moje, zato ja više nemam briga.

28. srpnja 1936.

Žariti i gorjeti; drugo ne znam ništa što bi za ljubav bilo bolje. »Žariti se« znači: mirovati u sakrivenom žaru; »gorjeti« znači: plamtjeti i djelovati. Ljubav u sebi sadrži oboje. Počivati u blaženom posjedovanju Gospodina i beskrajno mu se radovati; plamtjeti neopisivim žarom želje, kako bi se ovome najvećem dobru pribavilo što više slave i ljubavi, pa ma to bila i samo sićušna mrvica za najveće napore. O, čuda li ljubavi!

29. srpnja 1936.

Za budućnost? Tražit ću žrtvu — iz ljubavi.

Ne samo nekoliko mrtvenja dnevno, nego trajno uvjerenje: Što smijem činiti za svoju Ljubav? To daje trajno usmjerenje prema žrtvi i prema većoj žrtvi.

Moje jedino zanimanje, jedino što moram činiti jest — l j u b a v . Ali ljubav teži prema djelovanju. Područja moje djelatnosti neka budu: 1. ljubav prema drugima, 2. poniznost, 3. mrtvenje. — Ovom ću posljednjem posvećivati posebnu pažnju; neću dopustiti da prevladaju nikakvi izgovori ili neki prividni razlozi.

7. kolovoza 1936.

Nastojat ću oko posvemašnjeg predanja vlastite volje i u indiferentnim stvarima, osim: 1. ako bih time bila oštećena u duhovnom pogledu; 2. ako bi žrtva, koja je s tim spojena, bila na štetu zdravlja. (Uputa duhovnoga vođe.)

Gröbming, 11. kolovoza 1936.

Učitelj mi često posvješćuje da ga doista ljubim. Već me je jučer, dok sam putovala ovamo, odveo u svoj vinograd uživanja i u tom je našao svoju radost,

da me opije svojom ljubavlju. Kako on ipak sa svojom služkinjom ophodi povjerljivo! Od njega se više ne mogu odvojiti i nalazim svoje blaženstvo u spoznaji: Nikada se više neću od njega odijeliti.

O, kako ljubim sv. Hostiju! Zaviđam mrtvim predmetima na oltaru koji su neprestano uz njega. Željela bih biti živa Hostija da bih i njega kao ljude mogla ukonačiti. Ali ne! Njegovo mi se sjedinjenje s dušom, koju on ljubi i koja njega ljubi, čini mnogo čudesnijim.

15. kolovoza 1936.

Jedno je potrebito. Ni Marta ni Marija, nego samo presveta volja Božja.

16. kolovoza 1936.

Ne želim ništa drugo nego samo tvoju volju. Drugačije ne mogu: Moram žarko žudjeti za nestajanjem u tebi.

17. kolovoza 1936.

Ne tako: Marta i Marija, jedna za drugom, jedanput ova a drugiput ona, nego obadvije zajedno. Izvana Marta a iznutra Marija.

17. rujna 1936.

Puna Boga! Tko te, Bože, može podnositi? O, preobilje ljubavi! Za tobom mi gine duša. Tko ne pozna Božje ljubavi, što taj još zna? Ono što si zapalio, spali do kraja; pusti da umre ono što si izranio. Ništa me toliko ne usrećuje kao misao na umiranje. Rječnik ljubavi nema mnogo riječi: ljubiti, trpjeti, slaviti, umrijeti. Gospodine, kada ću te shvatiti? To me nemoj učiti. Ljubavi moja, donesi mi žarko željenu smrt. U tvojoj sam ljubavi poput voska na vatri. Ja više nisam ništa. Nestaje me u tebi. Ljubavi moja, zašto si tako beskrajno ljubazna? Moram te ljubiti, jer drugačije ne mogu.

18. rujna 1936.

Križ, odricanje, mrtvenje — to je ključ kojim se Božjoj ljubavi otvaraju vrata.

Učitelju, ipak nemoj zaboraviti da sam tvoja žrtva! Zar te ne dira moja molba za trpljenjem, za što više trpljenja? Ne želim, dakako, da mi pošalješ lijepo trpljenje koje na sebi nosi izgled neke ugodnosti. Učitelju, molim te ono posljednje, ono najprezrenije, što nitko drugi ne prihvaća, što ostali odbacuju, to podaj meni! Za tobom, za ljubavlju, za trpljenjem! Sve je to, u stvari, samo jedno. O, bole ljubavi, o, milino ljubavi! Gorim, ali još uvijek ne izgaram. Mnogo trpim i zato što premalo trpim; umirem zato što ne umirem. Smiluj mi se, zaklinjem te tvojom ljubavlju!

»Ne zaboravi da sam tvoja žrtva« — »Ni ti ne zaboravi da si moja žrtva!« — Što ipak mogu učiniti? Gle, tisuću bih puta htjela za te umrijeti u bolima i mukama, pa ipak to nikako, nikako ne mogu učiniti. I taj raspon između ovoga što želim i onoga što mogu, to je moje najveće trpljenje.

Ne mogu se odijeliti od tebe ni danas. Kad bi mi posao sada bila stroga obaveza, išlo bi lakše; ali ipak moram i ovako raditi. Toliko se naprežem da bih se otrgla od tebe, a inače se opet tako čvrsto držim tebe. Poznato ti je da nisam navezana na tvoju milinu i da svukuliku radost, što je imam od tebe, uvijek nanovo pružam tebi. Do toga mi nije stalo, nego mi je stalo samo do tebe.

Ne želim biti besposlena. Gospodinu je poznato koliko čeznem za spasavanjem duša, dakako, samo zato da bih ga vidjela kako je više ljubljen i slavljen. Čini mi se da se ljubav može istrošiti u unutarnjoj aktivnosti, pa makar čovjek ne bi uopće ni izišao iz neke tijesne ćelije. Postoji i radilište ljubavi koje nitko ne vidi. To me privlači. I ne želim se toga odreći. Tako moja siromašna ljubav može provoditi dvostruk život: može ostvarivati i vanjsku i unutrašnju aktivnost. O, Ljubavi, zar nisi u stanju razbiti siromašnu ljusku? Presveta voljo Božja, ja ti se klanjam!

3. listopada 1936.

Za budućnost: 1. dnevno tvrd ležaj, a triput tjedno pooštreno; 2. danomice disciplina; 3. jedan sat noćne molitve, zasad jedanput tjedno.

Objašnjenje: 1. Ne treba se brinuti za veliki, trajni mir moje duše. To nije površnost. Kad napasti ne prodiru u dubinu, nastojim ih podnositi i preokrenuti u slavu svevišnjega Boga, tim bolje. Nadalje, rastresena sam u molitvi, ali sam u dubini duše tako sretna i tako s Bogom povezana da se satima ne mogu udaljiti iz crkve. To je tako dobro. — 2. Posvema smijem proživljavati sadašnjost. Ono što na bilo koji način zahtijevaju dužnost, ljubav i unutarnji glas činit ću bez oklijevanja. — 3. U slučajevima, kad imam neko dopuštenje, a unutarnji me glas potiče da se njime ne poslužim: Ako u takvim slučajevima sumnjam da li smijem slijediti poticaj ili ne, a da se s obzirom na stav pretpostavljenih i susestara ne ogriješim samovoljnošću, u takvim slučajevima, u kojima sam do sada bila u sumnji, bez oklijevanja smijem slijediti unutarnji poticaj. I tada smijem tražiti ono savršenije u smislu veće žrtve... Sve je ljubav.

29. listopada 1936.

Da, tako je ispravno: Uvijek moram preuzimati poslove prema kojima sam nekoć imala veliku odbojnost, kao što su npr. predstave. I onda kad još s raz ličitih strana moram slušati predbacivanja, čemu sve to u tako velikom stilu. Da, tako je i pravo. Niti sam sama preuzimala posao, niti sam određivala veličinu i mjeru stvari. Sve ću, međutim, pustiti da padne na mene; radit ću posao koji baš ne volim, a druge ću ostaviti da budu u uvjerenju kao da to predstavlja moj poseban užitak. Sada zapravo više i nemam odbojnosti prema tim stvarima kojima sam se nekoć u svojoj unutrašnjosti toliko opirala. Prema svemu sam postala posve ravnodušna. Kad bih smjela boraviti u nekoj tihoj ćeliji i kad bih u njoj mogla nesmetano živjeti sama s Bogom, to bi za mene bilo izvanredno blaženstvo.

Bog, dakako, to neće pa zato ni ja toga neću. Neću to ni željeti ni na to misliti. Bog poziva u javnost upravo mene koja bih željela da o svijetu ne znam baš ništa. Neka tako bude. Gospodine, hoću samo ono što ti hoćeš.

10. studenoga 1936.

Siromašna sam, doduše, ali ipak tako bogata. Više nemam ništa; sve je pootpadalo kao lišće s drveta. Samo je još preostalo stablo. Sada više vidim Boga i nemam više ništa drugo osim njega. Vjerujem da Bog čini ono što ja želim: samo njega, čista bez ičega drugoga, bez radosti i naslade od uživanja njegova bitka, jer je ljubav bez užitka ovdje na zemlji povlastica, pa nije potrebno da se ma jedna žilica moga bitka kod nečega zaustavi, pa makar to bilo ne znam kako uzvišeno.

Već se unaprijed smijem formalnim činom odreći svake utjehe koju Bog možda čuva za mene u pripravi. Ne vraćati mu samo od vremena do vremena uživanje sreće, nego sve već unaprijed. On to želi i zbog toga sam sretna, iako po svojoj naravi gotovo strahujem pred onim što bi moglo doći, napose ako dugo poživim. Ali tako imam samo Boga. Samo Boga! Želim samo Boga i trpljenje i više ništa.

26. studenoga 1936.

O, moj Ljubljeni! Raditi danju i noću. Samo dva sata spavanja i ništa više. Zar ne, ti razumiješ da sam za sve nesposobna. Nemoćno sam žrtvovala i samu pomisao na posao i na brige. Već je dugo tome, otkako sam se, ljubljeni Učitelju, s tobom sporazumjela, i to opet ponavljam: Svaka od mnogobrojnih rastresenosti neka bude tisućustruka slava tvom uzvišenom veličanstvu i najsrdačnija odanost! Pa makar veliki posao nema baš nikakva uspjeha, neka bude, Gospodine, kako ti hoćeš. Svoj posao stavljam u tvoje ruke, kod tebe je i uspjeh. A za to te ne molim poradi sebe, nego poradi zajednice.

Badnjak 1936.

Moja božićna želja? Sada trpjeti, a zatim umrijeti; trpljenje koje dovodi do smrti. Duša mi jako gladuje za tobom. Moje najljepše radosti? Gledati kako se moja tjelesnost pretvara u ruševine i smjeti se nadati da to ide u susret oslobođenju. Nije li to opet neko razočaranje? Kako hoćeš. Jučer sam bila vrlo mrzovoljna. Nakon toga popodne pojaviše se boli i groznica. To me je razveselilo i obradovalo. Obradovalo me je u dubini duše. Uvijek mi se nanovo javlja nada da je ovo moj posljednji Badnjak. Ipak se ne usuđujem pravo svemu tom ponadati da ne bih onda bila odviše razočarana.

Učitelju, primio si me kao žrtvu i trošiš me. Kako sam sretna! Ljubljeni, nastavi dalje! Uvijek si tražio da ti se potpuno predam. Sada je prestao veliki posao. Zato je sada moje stanje takvo da više ne bih mogla raditi. To je moja radost, to je moja sreća, moja čista, velika sreća.

Pa što još imam dati? Ta već dugo nemam ništa, baš ništa. Pretvori to ništa u neizmjernu ljubav i neizmjernu slavu pa me onda uzmi. Pa ti si moj i ja sam tvoja. Ali me još više u sebi rastopi, daj da sjedinjenje postaje sve dublje i sve tješnje, i daj mi da cijeli svijet prometnem u požar ljubavi na tvoju najveću slavu.

5. siječnja 1937.

O, ti moj veliki božanski Ljubimče, budi samilostan prema svojoj maloj ljubimici i uzmi je k sebi. Čemu sam još ovdje potrebna, kad me svaka žilica sili k tebi? Tvoja mala ljubimica je žalosna, ako se ruševina ima opet popraviti; smatrala bi se sretnom kad bi se smjela usuditi da to nekako protumači kao tvoje približavanje. To se više pravo i ne usuđujem moliti ni željeti, jer onda opet dolazi razočaranje. Učitelju, neka se vrši samo tvoja volja! Ipak mi neće biti lako prepustiti se životu. Ljubljeni Učitelju, Trojedni Bože, sam si tome kriv. Zašto si to, što jesi?! Da li je moguće tebe gledati, a za tobom ne čeznuti? Da, i ja to osjećam: Ti mi se zbog toga smiješiš, tvoja mi se ljubav priklanja i ništa drugo ne može, nego me uzima i u sebi pokapa.

27. siječnja 1937.

Tvoja mala utjehica za mene je t r p l j e n j e. Trpljenje je ono što mi otvara vrata k tebi. Za drugom utjehom ne čeznem. Ljubljeni Učitelju! Smijem li se zaista nadati da se put moga života bliži svom kraju? O, kakvo li se blaženstvo nalazi u toj nadi!

A moja utjehica za njega? L j u b a v, l j u b a v! Trpljenje ću uroniti u ljubav i to ću mu pružiti. Još više toga mu želim učiniti za ljubav. Vrijeme je kratko. Njegova je ljubav sada tako nježna. U svemu mi izlazi u susret. On troši svoju malu žrtvu. To je moja velika sreća!

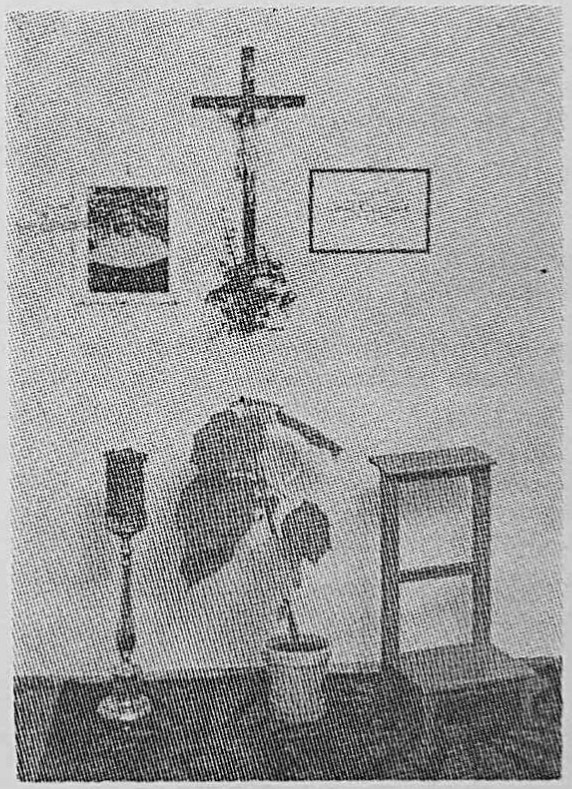

Soba u kojoj je S. Klara preminula

Dnevnik jedne duše

Pred sobom imamo »Duhovni dnevnik« jedne idealne osobe, zaljubljene u Krista, koji nam otkriva bogatstvo unutarnjega-duhovnoga svijeta, potvrdu o milosnome djelovanju u duši te osobnu suradnju s milošću.

Dnevnik ima autobiografski karatkter. To je monolog ljubavi — ispovijest vlastitoga intimnoga doživljavanja u području milosnoga života, iznesena iskreno, neposredno i nepatvoreno.

Sestra dr Klara Roza Fietz, autorica Duhovnoga dnevnika, dijete je našeg stoljeća i naših previranja. Njezin je život tih i jednostavan, sažet u jednoj riječi: ljubav.

*
* *

Rođena je u Austriji, u Šleziji, u selu (Niederlindewiese), okruženu šumovitim obroncima, uz veliki *kamenolom.*

Trajno će u sebi nositi čežnju za rodnim krajem, i ona će izranjati iz njenih dubina, kao što je to izrazila u svojoj pjesmi *Moj sjever:*

...Opori sjeveru, ja volim tvoje ljude
duboke, pronicave, misaone ćudi,
sanjarska gdje se združuje narav
s odlučnom i jakom voljom...

Moje nježno, snažno domoljublje
grli te, sjeveru, svojom nježnom rukom;
dok slavim veličinu tuđu, šaroliko mnoštvo,
uza te samo srcu mi je toplo.[1]

1) usp. O. Odilo Altmann, *Život ljubavi i žrtve* — Mala knjižnica »Brata Franje« — 1, str. 16.

Rođena od oca klesara, baštinit će od njega neslomljivu čvrstoću, upornost i savjesnost. Klesat će na svome duhovnome liku; zapravo će Njegov Duh udarati dlijetom patnje, trpljenja, iskušenja po ovoj odabranoj duši, dok ne stvori od nje ukras-umjetninu, koja će biti postavljena u *Hram Slave.*

Sa 14 i pol godina ostavlja svoj rodni zavičaj i ulazi u samostan Družbe školskih sestara u Eggenbergu kraj Graza, a sa 18 godina prima redovničko odijelo i stječe nobrazbu. Pošto su njene Sestre preuzele u Grazu vodstvo ženske realne gimnazije, Klara je nastavila studij, diplomirala na Filozofskom fakultetu i obranila doktorsku radnju s temom: »Romeo i Julija u njemačkoj drami«, u 27. godini života. Predavala je njemački jezik, književnost i zemljopis; također je radila i u upravi gimnazije. Njezine učenice jednoglasno izriču da bijaše *beskrajno dobra;* izvrsna nastavnica i savršena redovnica.

Živjela je gorljivim mističnim-kontemplativnim životom. *Sva u akciji i sva u kontemplaciji.* Naporan rad i teška bolest zarana joj organizam skršiše. Iz pisma upravljena njenom duhovniku (Lovri Brandstäteru) doznajemo da se *prikazala Gospodinu kao žrtva.* I On je primio tu žrtvu. Kada bijaše već kasno, ustanovljena je dijagnoza: tuberkuloza crijeva u zadnjem stadiju). Umrla je u 32. godini života. Grob joj se sada nalazi u samostanskoj kapeli kuće matice. Proces za njezino proglašenje blaženom je u toku. I njezina Družba želi da je vidi što prije sa svetačkom aureolom, koju je ona — uz pomoć Božju — svojom vjernošću i ljubavlju prema Bogu i zaslužila. Po svetačkim likovima i Družba — Red opravdava svoje postojanje. I u našoj zemlji ta Družba franjevki Bezgrešnog Začeća (sada nosi takav naziv) ima svoje dvije provincije: Slovensku i Crnogorsku provinciju. Ova zadnja ima sjedište u Cetinju i uspješno razvija svoju religiozno-humanu karitativnu aktivnost.

Kao prilog boljem upoznavanju Klarina lika, njezina susestra S. Dr Amabilis Solar sabrala je još neke priloge s. Klare: pisma, fotografije, pjesme i likovna ostvarenja i objavila ih u knjizi LIEBEN UND LEIDEN — Leben der Gottseligen Sr. Dr Klara Fietz. Također je prošle — 1984. godine objavljen Klarin Dnevnik — tiskan u Mödlingu.

Naš požrtvovni i vrsni prevodilac franjev. izvora *O. Damjan Damjanović* s ljubavlju je preveo ovaj *Duhovni dnevnik* i tako nam približio i osvijetlio lik s. Klare, koja je po svojoj vjernoj ljubavi prema Bogu, svome Idealu i svojoj jedinoj Ljubavi, stekla u malo godina savršenstvo, postigavši Puninu.

*
* *

Dnevnik joj bijaše uspješno sredstvo vlastitoga duhovnoga usavršavanja i posvećenja, sredstvo da savjesno iz dana u dan kontrolira samu sebe i svoj napredak u ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Imao je tu svrhu da oblikuje njezinu dušu i da joj pomogne u odgoju vlastite osobnosti — savjesti, koja je tako brižno odnjegovana.

U svjetlu ovoga Dnevnika, njezinih intimnih zapisa, iskrsava pred nama lik jedne duše posve predane Bogu i prožete Njegovom božanskom ljubavlju — diskretne suzdržljive, profinjene, *čiste, zrele i ozbiljne.*

Iz smirenih, konciznih pasusa, koji su kao bijelo čipkasto tkanje, prosijava i zrači nevidljiva snaga i nabujalost osjećaja uza svu stišanost dubine. Ona minuciozno tka milosno bijelo tkanje za svoga Zaručnika, osluškujući i osvjetljujući impulse vlastitoga srca i očitujući nam iskreno i smireno Njegovo božansko djelovanje u svojoj duši.

Dnevnik je osobni lirski, *meditativni monolog duše,* koja odiše jednostavnošću i ljepotom, preciznošću, tankoćutnošću i finoćom. Ali dok je to subjektivni monolog, istovremeno on ima i *didaktičku vrijednost.* Ona poučava, oplemenjuje; stvarnost oko sebe transformira — preobražava i uzdiže na viši stupanj bitnosti. U njemu dominiraju dvije osnovne tendencije: *trpljenje i ljubav.*

No poslušajmo je:

»Sada naslućujem što je to nebo: to je ulaženje u Boga...« (11. 1. 1934). I na zemlji je nebo, gdje je Bog. U duši pravednikovoj je trajna gozba. »Pred Njim ležim kao nešto što samo po sebi ništa ne čini, ništa ne može, ništa neće, nego samo čeka da ga oživi Duh Božji« (19. 1. (1934). Nije li to ona **Ezekijelova vizija** s »mrtvim kostima« koje je prodahnuo Duh Božji, te su oživjele i od njih postala vojska vrlo velika... I upravo je u tome njezina veličina: što se posve oslonila na Gospodina, svjesna svoje nemoći. Zato ju je On mogao voditi — u Sjaj.

Imala je pred sobom jasan cilj i program: *Čast-slava i ljubav Božja!*

»Moje cjelokupno nastojanje na zemlji i na nebu jest i bit će: ljubiti Tebe i radovati se tome da budeš ljubljen« (28. 7. 1935). »Moj je put preda mnom posve jasan: to je ljubav. Drugi idu prema božanskoj ljubavi vršenjem krepostí, a ja prema krepostima idem po ljubavi« (4. 3. 1936). Ili: »*Ja razumijem samo jednostavan jezik ljubavi*« (4. 3. 1936).

Nije stoga čudno da je l j u b a v prema Bogu i bližnjemu bila sva njena preokupacija; ljubav božanska-milosna, koja je Božji život u nama. Nije ni to čudno da je ona za svoju dizertaciju imala temu o Romeu i Juliji. Ona je zaronila u sam *Izvor Ljubavi;* zemaljska ljubav bila joj je samo simbol za vječnu, božansku — besmrtnu.

I ona u zanosu svoga srca kliče: »*Ljubav je moj život i moja smrt!*« (29. 12. 1935). »*Sada je najdragocjenije vrijeme za ljubav*« (22. 1. 1935).

Zato je snagom svoga duha, a potpomognuta Duhom Božjim, nastojala da svaki trenutak svoga života ispuni herojskim činom ljubavi; zato je tako molila za dar trpljenja, znajući da će po njemu omiljeti Božjemu Srcu. Zato je radosno sebe prinosila na žrtveniku Križa.

Bila je svjesna Božjih milosti i darova i bojala se svoje nezahvalnosti prema dobrome Bogu, a zahvalna Njemu za sva dobra, kojima obasiplje svoja stvorenja: »Čini mi se, dobri Bože, da si svijet i život zato snabdio s toliko mnogo ljupkoga i lijepoga, da bismo svoje progonstvo lakše podnosili« (25. 1. 1935).

I predmet svih njenih čežnja, molitava, govora-ljubavi bio je samo Bog: »Cjelokupno moje mišljenje i osjećanje kruži oko Njega« (4. 11. 1934). Kao što kaže i *Rilke:* »Ja živim u kruzima koji se šire...« Kružeći tako oko Njega, ona će snagom ljubavi biti povučena u svoje Središte, u Srce Boga, koji je Ljubav.

A ona je samo za tim čeznula: »O ubitačne li čežnje za posvemašnjim sjedinjenjem s Bogom; uroniti i moći se izgubiti u ognjenom moru« (24. 2. 1935).

Njezina je ljubav bila povezana s trpljenjem i živjela je od trpljenja; za njezinu dušu bijaše uništavajući požar:

»Tvoja je ljubav moje veliko trpljenje; Tvoja ljubav je moja velika strast« (6. 1. 1936).

Bez križa-trpljenja svaka je ljubav sumnjiva; prethodno mora proći kroz filter očišćenja, da može biti otkupna cijena i dar Bogu:

»Od ruža se ne smije otkidati trnje, inače uvenu« (8. 9. 1935). »Na Tvom ću križu biti sama kod Tvoga Srca« (5. 9. 1935); »Učitelju, *želim Te kao Propetoga!*« (25. 7. 1936). S druge strane, On i Njegova ljubav oslađuje svu gorčinu trpljenja:

»Uvijek moram promatrati Tebe, kad mi pružaš gorki vrč, pa tada zaboravim na svu gorčinu napitka« (19. 1. 1936).

Ne samo da ju je teška bolest-groznica trošila i izgarala, a morala je satima držati predavanja, za koja se morala stručno spremati, nego ju je On vodio i kroz strahote pasivnoga čišćenja, kroz časove tama i zapuštenosti i »odsutnosti« Njegove, a prisutnosti demonskih sila:

»Bili su to dani kakvih nisam još nikada doživjela, trpljenje u kojem nisam mogla mnogo znati o Bogu, koliko god sam se oko toga trudila. To je već samo po sebi bilo trpljenje i još k tome sam osjećala istrgnutost iz Boga« (2. 11. 1934).

Nakon takvih čišćenja, obuzima je i preplavljuje joj dušu sva silina Božje ljubavi:

»Osjećam da me je Božji Bitak u sebe upio« (28. 5. 1936).

Ona poput mistika doživljava svu *krasotu Boga* i sve dublje spoznaje što je On u sebi:

»Divota Tvoga Bitka je moje blaženstvo« (17. 1. 1936). — »Bog neprestano postaje dublje i isključivije moj dio, moj jedini dio« (29. 1. 1936).

Zbog te Ljubavi, koja ju je obuzela, ona je sva upravljena na *unutarnju aktivnost;* njezine su duševne moći pojačane; ona umnožava blago kreposti — savršenosti: »Čini mi se da se ljubav može istrošiti u unutarnjoj aktivnosti, pa makar čovjek ne bi uopće izišao iz neke tijesne ćelije« (18. 9. 1936). Ili: »...sav moj unutarnji život — treba da bude samo jedno: ljubavni pogled na Njega, pa tako i najdublje mirovanje postaje najvećom aktivnošću koja se podržava iznutra« (22. 12. 1935).

Ona ne traži nagrade za svoje žrtve, trpljenja i ljubav. »Ti ćeš mi sam, moja božanska nagrado, biti čist i najdivniji dar...«

Umjesto te nagrade, moli: »Podaj mi moć nad dušama, da bih Ti ih sve mogla položiti pred noge« (15. 9. 1934).

Božja je ljubav prisiljava na darivanje, i ona želi »postati jak požar ljubavi« (27. 12. 1934), kako bi njime zagrijala mnoge duše za jedinu Ljubav. »Htjela bih, kad idem putovima, iz sebe zračiti struju božanske ljubavi« (29. 11. 1935). Razgara joj dušu ta želja da Bogu privede mnoge duše. Traži za to načina. »*I smiješkom ću u ljude unositi božansku ljubav*« (9. 11. 1935).

Imala je i *razumska saopćenja,* što je znak velike sublimacije duha, koja su je hrabrila, tješila i usavršavala: »Tvoju ću dušu učiniti svojim perivojem, gdje ću se u svako doba moći osvježiti« (5. 9. 1935). Ili: »Neće više biti dugo, doskora dolazim — zauvijek. Još ćeš samo posve kratko vrijeme morati podnositi progonstvo« (19. 1. 1936).

Božja ju je ljubav dovela do Križa, do suobličenja s Njime, i Božji interesi postali su njeni interesi. Sve svoje snage i sposobnosti, svu sebe predala je *djelu Otkupljenja.* Teška bolest razarala joj je organizam, a to razaranje pojačavao je njen prekomjerni rad u gimnaziji, no ona je prinosila svoju žrtvu, jer trpljenjem želi omiljeti Bogu i pokazati Mu što veću ljubav, koje je On dostojan; »što bih Te time htjela izravno proslaviti i — pribaviti ljubav i predusresti grijehe i povrede Tvoje ljubavi« (15. 8. 1935). — Znala je da vrši volju Očevu ako je na putovima Križa, i da se na tome putu Njegova volja ne može prestupiti.

Iako je zadnjih mjeseci života osjetila svu gorčinu Njegova kaleža, patnja je ne slama, naprotiv: »Bog mi je dao jedno: da mu u vrijeme velikih tjelesnih boli mogu od srca zahvaljivati« (13. 7 .1934).

Patnja ju je produhovila, te je imala živ osjećaj Božje nazočnosti; Njegova prisutnost bila joj je tako stvarna i očita. Spoznala je da je On beskrajna ljubav i milosrđe, te će reći: »Samo onaj tko Boga ne pozna, može sumnjati u Njegovu ljubav« (2. 5. 1936).

Ta ju je Ljubav izgarala i svu dušu ispunjala, te joj je pri ovome Sjaju i Žarištu sve drugo postajalo tamno. Pa kada zbori da je njoj sve drugo mrtvo, to ne znači da ona ne ljubi svijet i sve što je Bog stvorio (ta svijet je Božja-Očeva domena), nego to znači da je njoj sve mrtvo s obzirom na duh »ovoga svijeta« i njegove radosti, njegova mjerila i vrednovanja; s obzirom na sva lažna svjetla koja bi je udaljila od Boga jedinoga Cilja. U ovakvome ozračju ona je doživljavala pohode Božje, časove mističnoga sjedinjenja s Bogom, kada su joj sve moći bile prožete Božjom nazočnošću... »Bila sam nekako sapeta i kao nekom magnetskom snagom bačena u beskrajno spokojstvo i blaženstvo. Bilo je to posvemašnje smirenje, ali ipak neizreciva milina« (7. 9. 1935).

I ona će izreći: *»O Bože, ti si velika strast moga života!«* (14. 11. 1935).

Zato je željela da mu pokaže i najveću ljubav: »Želim biti žrtva hvale i ljubavi bez pridržaja u potpunome predanju svoga cijeloga bitka i kao kupovna cijena ljubavi za Tebe« (6. 10. 1935).

I kao refren trajno se ponavlja misao:

»Daj mi da trpim iz ljubavi!« (1. 10. 1934).

Dokučila je tajnu trpljenja, tajnu ljubavi, smatrajući da je trpljenje ono najdragocjenije u našemu životu, jer njime otkupljujemo ljubav, jer njime zadobivamo Ljubav. — »O čudesne li Božje dobrote što smijemo Boga ljubiti, što ga uopće mi ljudi smijemo ljubiti!« (26. 2. 1935).

I sav njezin život može se obuhvatiti ovim riječima: »Ljubiti Boga jedina je moja znanost; njega smjeti ljubiti velika je milost moga života« (14. 11. 1935).

Zato se mogla radosno i bez pridržaja predati Bogu kao dijete okrilju oca i očekivati sve od milosti-ljubavi Njegove, koja je nije prevarila; i to predanje s povjerenjem u Božju ljubav, nešto je najdivotnije u njezinu životu:

»Čini mi se da je to moj put: da se prepustim Božjem valovitom moru ljubavi, neka bi me to more nosilo, sa mnom upravljalo i tjeralo kamo god to Bog bude htio« (18. 8. 1934). Zbog toga predanja, izvirala joj je trajno u duši čista radost, kao što i sama kaže: »Čini mi se da Bog ne može podnijeti da dušu, s kojom je sklopio savez ljubavi, ostavi bez sreće i bez radosti« (12. 1. 1935).

I kao da joj život ozaruje velika svjetlost:

»U predanju ljubavi želim počivati na Tvome Srcu!« (7. 12. 1935).

*
* *

Svojim spisima i životom sestra Klara nam daje pouku:

1) Da u nevoljama čovjek ne baca izazov svome Stvoritelju i Ocu, nego da od njega primi patnju i sva iskušenja — strpljivo i odano;

2) Da shvati dar života i svrhu za koju mu je on darovan, te da njeguje svoju dušu unutarnjim činima kreposti — ljubavi, i da od svoga života stvori umjetninu na slavu Trojedinoga Boga.

3) Da ne strepi i da nema tjeskoba pred smrću, nego da se pripravlja na istu trajnim svraćanjem misli na svoga Boga, i činima — djelima ljubavi.

*
* *

Uza sve opetovano ponavljanje osnovnoga sadržaja — sadržaja ljubavi, ona u svome Dnevniku nije konvencionalna. Njena slikarska paleta je više impresionistička. A inače se bavila slikarstvom, te je iza sebe ostavila lijepih akvarela; bavila se i poezijom, te su njene pjesme duboko mistične, a forma im je isklesana; rimarij joj daje čvrstoću. Njen ritam i unutarnja nabujalost osjećaja stišana je pod udarom patnje i tra-

jnom disciplinom duha. Iz svega se očituje profinjenost njezine poetske duše, umjetnička priroda, bistrina inteligencije i čvrstoća njezina karaktera (isklesana u školi trpljenja i odricanja). Ta čvrstoća karaktera i duhovna zrelost odiše i iz njezinih pisama:

»Nemoj zato gubiti nadu ako su teškoće velike ili ako ne iščezavaju brzo, ili ako tako brzo ne smogneš snagu koja je potrebna da ih svladaš. Pazi, sve što je veliko iziskuje vrijeme za sazrijevanje... Čovjek prije svega mora pustiti da se ta misao iskristalizira, mora steći čvrsto uvjerenje: to je moj put i nijedan drugi! Nađe li se tu jednom nesumnjiva jasnoća, volja će se odvažiti da pođe tim putem, pa makar bude trebalo uklanjati i veliko kamenje... Moraš se čvrsto držati ideala... Pogled treba usmjeriti prema gore i u samoći ne zaboraviti svoga prijatelja. Dobro znamo gdje On boravi...«[2]

Sva je njena osobnost sređena, jednostavna, disciplinirana — kultivirana. Ona je sva okrenuta svojoj nutrini. Bog je glavna preokupacija njenih misli, težnji, osjećaja — snova. *On je od nje tražen, dozivan, očekivan — ljubljen...* I pjesnik Rabindranath Tagore zbori:

»Kao što noć u svojoj tami krije molitvu za svjetlom, tako i u dnu duše moje zvoni kliktaj: »Ja želim Tebe, samo Tebe«[3]

Bila je svjesna da je Božja zaručnica-odabranica Njegova Srca, te je svoju dušu brižno njegovala za svoju Ljubav...

I opet čujemo zvuke Gitandjali-ja: »Nastojat ću vazda da iz srca svoga iščupam svako zlo i da ljubav svoju uščuvam u cvijetu, jer znadem da Ti kraljuješ u najtanijem središtu mog srca«.[4]

Za nju je postojala samo Ljubav. Usredotočena tako na svoje unutarnje proživljavanje, koncentrirala se na ono jedino potrebno, na ono *bitno*, a to je sam Bog i

2) Nav. dj., str. 24.

3) Rabindranath Tagore; *Gitandjali*, 38 — »Prosvjeta«, Zagreb 1981, str. 86.

4) Nav. dj., 4 — str. 52.

Njegova ljubav, te su njeni zapisi kao oljuštena jezgra, i svoje mistično iskustvo iskazuje jednostavno — emotivno. Bila je privučena od Boga; jedan duh s Njime;

Živjela je Puninom. Kao što reče i *Elizabeta od Presvetog Trojstva*, nedavno proglašena sveticom: »Htjela bih živjeti svaku minutu puninom«[5] A Puninom se živi, kada postane narav Božanske Osobe i njezino zračenje najdubljim bitnim temeljem čovjeka, njegovim drugim »Ja«, njegovim istinskim središtem«[6] Krist je živio u njoj i On joj bijaše život.

I S. Marija od Anđela Sorazu zbori: »Duša koja savršeno provodi pouke — poistovjećuje se s Isusom Kristom, upijajući Njegov život i kreposti i uspijeva biti kao utjelovljenje Njegova duha«[7] »I zbog svoje sve savršenije sličnosti Isusu Kristu, prevaljuje velike razmake u savršenosti. Sve se više udaljuje od vidljiva i zemaljskoga, od života, od osjeta i od starog Adama, na goleme razdaljine, i približavajući se Bogu, pretvarajući se u novi stvor..., jer se je pojednostavila, produhovila i suobličila Kristu«[8]

Raspeta Ljubav, koja ju je kao snažan magnet privlačila i držala sve njezine moći na okupu, dala joj je snage za mučeništvo, posebno u zadnjoj bolesti. U njenim zapisima Dnevnika nema ni krika, ni jauka, ni bunta, ni protesta; sve je stišano. I nije to rezignirana patnja, nego jakost duše i duha usmjerena Bogu. Sva je stješnjena u bol, u *žrtveni plamen ljubavi*. I »ona osta u svojoj samoći, čekajući Tebe, da je prepoznaš...[9], sva razapeta bolnom čežnjom ljubavi:

»Dođi k meni s mirom i odmorom,
Gospodine moje tišine«[10]

*

* *

5) Elizabeta od Presv. Trojstva — Biblioteka Družbe kat. apostolata, 9 — str. 79.

6) Gerda Walther, *Fenomenologija mistike*, 16 — »Symposion«, knj. XXIV, str. 169.

7) S. Marija od Anđela Sorazu, *Duhovni život*, 5, 6 — »Symposion«, knj. XXVII, str. 57 (izlazi iz tiska).

8) Nav. dj. 5, 14 — str. 65.

9) Rabindranath Tagore, *Gitandjali*, 66 — »Prosvjeta«, Zgb, 1981, str. 114.

10) Nav. dj., 39, str. 87.

Sagorjela je sva kao žrtveni plamen, jer je sebe prikazala kao žrtvu i dar ljubavi za Ljubav, i sva ozarena sjajem, očekvala je Njegov dolazak:

»Pokazat ćeš mi stazu života,
puninu radosti lica svoga;
Sebi zdesna blaženstvo vječno«[11]

I On je došao... Po svoju žrtvu ljubavi, po svoju vjernu zaručnicu. I završavam stihovima spomenutog velikog indijskog pjesnika:

»Preda mnom se stere veliko more mira.
Kormilaru, okreni na pučinu.
Ti ćeš biti moj besmrtni drug —
uzmi me, uzmi u svoje naručje.
Sjat će sjevernjača zvijezda
da nam obasja pute
u vječnost«[12]

*
* *

S. Marija od Presv. Srca
u r e d n i c a

---

11) Ps 16, 11.

12) Rabindranath Tagore, ZLATOPIS — *Posljednje pjesme*, 1 — MH, Zgb. 1983, str. 115.

U svjetlu ovog DUHOVNOG DNEVNIKA, koji je monolog ljubavi — ispovijest vlastitoga intimnoga doživljavanja u području milosnoga života, iskrsava pred nama lik jedne d u š e posve predane Bogu i prožete božanskim, nadnaravnim sjajem i ljepotom.

Dnevnik je osobni lirski, meditativni monolog... U njemu dominiraju dvije osnovne tendencije: trpljenje i ljubav. On očituje profinjenost duha, umjetničku prirodu, bistrinu inteligencije, čvrstoću karaktera i duhovnu zrelost jedne osobe-redovnice-autorice Dr Klare Fietz, koja bijaše dijete našega stoljeća i naših previranja, i čiji život bijaše tih i jednostavan; sažet u jednoj riječi: l j u b a v .